

Bundel van de Voorbereidende Vergadering van 27 november 2019

Agenda bijlagen

Actiepuntenlijst_Voorbereidende_Vergadering_27_november_2019.docx

- 1 Opening en vaststellen agenda
Agenda_Voorbereidende_Vergadering_27_november_2019.docx
- 2 Spreekrecht voor het publiek
Inwoners mogen inspreken over onderwerpen die de raad aangaan. De maximale spreektijd is 5 minuten.
- 3 Bespreken raadsvoorstellen komende raadsvergadering
Onderstaande voorstellen worden geagendeerd voor de raadsvergadering van 12 december 2019. Deze voorstellen kunnen worden besproken in deze voorbereidende vergadering.
- 3.a 2e bestuursrapportage 2019
Met deze Bestuursrapportage informeert het college van burgemeester en wethouders de raad over de financiële afwijkingen die zich in de uitvoering van de begroting over het lopende boekjaar hebben voorgedaan.
Raadsvoorstel 2de Burap 2019.docx
Raadsbesluit 2e burap 2019.docx
2e burap 2019.pdf
3de begrotingswijziging 2020 2de Burap 2019 deel Raad.pdf
9de begr.wijziging 2019 2de Burap 2019 deel Raad.pdf
20191126 Antwoord op vragen PL over 2e burap 2019 definitief.pdf
- 4 Opiniërende stukken
- 5 Geagendeerde onderwerpen
Door het Presidium zijn onderstaande onderwerpen aan de agenda toegevoegd.
- 5.a Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties
Op 7 november 2019 is een motie aangenomen om het concept NRD (Notitie Reikwijdte Detailniveau) te agenderen voor bespreking tijdens de voorbereidende raadsvergadering van eind november en de raadsvergadering van 12 december 2019.
R1 Notitie Reikwijdte en detailniveau mestbewerkingslocatie.pdf
concept nrd mestbewerkinglocaties noord-brabant.pdf
Getekende motie vreemd aan de orde over Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties_AANGENOMEN.pdf
zienswijze gemeenteraad Boekel op Notitie Reikwijdte en Detailniveau plan-MER locaties mestbewerking.pdf
- 6 Ingekomen stukken
Voor zover daar behoefte aan is worden de ingekomen stukken die zijn gekoppeld aan de agenda van de raadsvergadering van 12 december 2019 vandaag besproken. Zie hiervoor de lijst met ingekomen stukken A t/m D (brieven en mails van inwoners en derden). Het procedurevoorstel over de afhandeling van de ingekomen stukken staat op de raadsagenda.
Uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering dient aan de griffier te worden gemaïld welke ingekomen stukken men wil bespreken, zodat de portefeuillehouder zich inhoudelijk kan voorbereiden.
In het protocol besluitvormingsprocessen (vastgesteld op 24 oktober 2019) is de afstemming van besluiten tussen Uden en Landerd geregeld. Stukken die door de raad van Uden aan de raad van Landerd worden voorgelegd staan bij dit agendapunt onder categorie Z. In het protocol is opgenomen dat u in de gelegenheid bent om tot 5 werkdagen vóór de eerstvolgende (komende) raadsvergadering schriftelijke vragen te stellen over het besluit van de buurgemeente. De beantwoording van de vragen betreft u bij de eventuele toetsing van het besluit.
20191121 Lijst ingekomen stukken voor de raad 12 december - definitief.pdf
- 7 Raadsinformatiebrieven

Voor zover daar behoefte aan is worden de raadsinformatiebrieven die zijn gekoppeld aan de agenda van de raadsvergadering van 12 december 2019 vandaag besproken. Zie hiervoor de lijst met raadsinformatiebrieven.

Uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering dient aan de griffier te worden gemaïld welke raadsinformatiebrieven men wil bespreken, zodat de portefeuillehouder zich inhoudelijk kan voorbereiden.

20191115 Overzicht RIB RV 12 december - definitief.pdf

8

Vragenhalfuurtje

Alle fracties/raadsleden kunnen over allerlei onderwerpen vragen stellen aan de betreffende portefeuillehouder. Vanavond zijn alle wethouders aanwezig. Vragen dienen uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering schriftelijk te worden ingediend bij de griffier, zodat de portefeuillehouder zich inhoudelijk kan voorbereiden.

9

Sluiting

Actiepuntenlijst Voorbereidende Vergadering 27 november 2019

Agendapunt		Verantwoordelijken	Deadline	Status
5.a Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties				
740.	zienswijze NRD	● Bakermans, M.C.	02-12-2019	■ Openstaand
	<i>Toelichting actiepunt</i> Portefeuillehouder Bakermans zegt toe dat het college een zienswijze naar de provincie stuurt waarin is opgenomen: 1. gezondheid: GGD bij stakeholder aan laten sluiten 2. inzicht geven in weging van de verschillende kwaliteitscriteria bij de beoordeling 3. zoveel als mogelijk mest op locatie te verwerken			

Agenda Voorbereidende Vergadering

Datum	27-11-2019
Tijd	19:30 – 22:30
Locatie	Raadhuis Landerd, Pastoor van Winkelstraat 5 Schaijk
Voorzitter	M.C. Bakermans
Omschrijving	De voorlopige agenda is door het Presidium vastgesteld.

- 1 Opening en vaststellen agenda**
- 2 Spreekrecht voor het publiek**
Inwoners mogen inspreken over onderwerpen die de raad aangaan. De maximale spreektijd is 5 minuten.
- 3 Bespreken raadsvoorstellen komende raadsvergadering**
Onderstaande voorstellen worden geagendeerd voor de raadsvergadering van 12 december 2019. Deze voorstellen kunnen worden besproken in deze voorbereidende vergadering.
- 3.a 2e bestuursrapportage 2019**
Met deze Bestuursrapportage informeert het college van burgemeester en wethouders de raad over de financiële afwijkingen die zich in de uitvoering van de begroting over het lopende boekjaar hebben voorgedaan.
- 4 Opiniërende stukken**
- 5 Geagendeerde onderwerpen**
Door het Presidium zijn onderstaande onderwerpen aan de agenda toegevoegd.
- 5.a Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties**
Op 7 november 2019 is een motie aangenomen om het concept NRD (Notitie Reikwijdte Detailniveau) te agenderen voor bespreking tijdens de voorbereidende raadsvergadering van eind november en de raadsvergadering van 12 december 2019.

6 Ingekomen stukken

Voor zover daar behoefte aan is worden de ingekomen stukken die zijn gekoppeld aan de agenda van de raadsvergadering van 12 december 2019 vandaag besproken. Zie hiervoor de lijst met ingekomen stukken A t/m D (brieven en mails van inwoners en derden). Het procedurevoorstel over de afhandeling van de ingekomen stukken staat op de raadsagenda.

Uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering dient aan de griffier te worden gemaild welke ingekomen stukken men wil bespreken, zodat de portefeuillehouder zich inhoudelijk kan voorbereiden.

In het protocol besluitvormingsprocessen (vastgesteld op 24 oktober 2019) is de afstemming van besluiten tussen Uden en Landerd geregeld. Stukken die door de raad van Uden aan de raad van Landerd worden voorgelegd staan bij dit agendapunt onder categorie Z. In het protocol is opgenomen dat u in de gelegenheid bent om tot 5 werkdagen vóór de eerstvolgende (komende) raadsvergadering schriftelijke vragen te stellen over het besluit van de buurgemeente. De beantwoording van de vragen betreft u bij de eventuele toetsing van het besluit.

7 Raadsinformatiebrieven

Voor zover daar behoefte aan is worden de raadsinformatiebrieven die zijn gekoppeld aan de agenda van de raadsvergadering van 12 december 2019 vandaag besproken. Zie hiervoor de lijst met raadsinformatiebrieven.

Uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering dient aan de griffier te worden gemaild welke raadsinformatiebrieven men wil bespreken, zodat de portefeuillehouder zich inhoudelijk kan voorbereiden.

8 Vragenhalftuurtje

Alle fracties/raadsleden kunnen over allerlei onderwerpen vragen stellen aan de betreffende portefeuillehouder. Vanavond zijn alle wethouders aanwezig. Vragen dienen uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering schriftelijk te worden ingediend bij de griffier, zodat de portefeuillehouder zich inhoudelijk kan voorbereiden.

9 Sluiting

Agendapunt:
Beleidsprogramma: Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder: Wethouder J.H. Vereijken
Zaaknummer: 12083-2019:527354 - 2019

Aan de Raad.

Onderwerp

2^e bestuursrapportage 2019

Advies

Geadviseerd wordt:

1. In te stemmen met de financiële gevolgen van de 2e Bestuursrapportage 2019
2. Kredieten beschikbaar te stellen conform de 2^e Bestuursrapportage 2019
3. De 9^e begrotingswijziging 2019 vast te stellen
4. De 3^e begrotingswijziging 2020 vast te stellen
5. De 104^e begrotingswijziging 2019 vast te stellen

Inleiding

Hierbij bieden wij u de 2^e Bestuursrapportage 2019 (2^e Burap) aan. De financiële gevolgen zijn verwerkt in de 9^e begrotingswijziging 2019 en de 3^e begrotingswijziging 2020.

Met deze Bestuursrapportage informeert het college van burgemeester en wethouders u over de financiële afwijkingen die zich in de uitvoering van de begroting over het lopende boekjaar hebben voorgedaan.

Beoogd effect

De meest actuele budgetten in de begroting opnemen.

Argumenten

1.1. Met de Burap informeert het college de raad over afwijkingen van de begroting 2019

Op grond van de Financiële verordening 2018 informeert het college de raad door middel van tussentijdse rapportages. Deze gaan in op de afwijkingen bij de uitvoering van de begroting over het lopende boekjaar.

1.2. Het verwachte rekeningresultaat zo dicht mogelijk benaderen

De budgetten (uitgaven en inkomsten) 2019 worden uitgebreid en kritisch beoordeeld. Dit heeft tot doel om de verschillen tussen deze begroting en jaarrekening zo klein mogelijk te maken.

2.1, 3.1, 4.1 en 5.1 Het vaststellen van deze wijzigingen is een bevoegdheid van de raad (budgetrecht)

Bij de behandeling van de tussenrapportages in de raad doet het college voorstellen voor wijziging van de geautoriseerde budgetten en investeringskredieten en bijstelling van de uitvoering van het beleid.

Het vaststellen van deze wijzigingen is een bevoegdheid van de raad. De begrotingswijzigingen worden aangeleverd als de begroting 2020 is vastgesteld. Technisch is het niet mogelijk om een begrotingswijziging van 2020 te maken als de begroting nog niet is vastgesteld.

Kanttelingen

1.1 2^e Burap geeft geen eindbeeld voor 2019

De Bestuursrapportage wordt na afloop van het 3de kwartaal opgesteld. Het is de laatste mogelijkheid om bijsturing van de budgetten te besluiten voordat de jaarrekening wordt opgesteld. Er kunnen zich in het 4de kwartaal nog ontwikkelingen voordoen die nog gevolgen hebben voor de jaarrekening 2019.

3.1., 4.1 en 5.1. De raad kan besluiten niet in te stemmen

Als de raad niet instemt met de begrotingswijziging kan het college geen uitvoering geven aan het gewijzigde beleid.

Financiën:

De gevolgen van de 2^e Burap 2019 zijn:

Saldo: Bedragen -/- is voordelig			
	Totaal	Structureel	Incidenteel
2019	-1.106.272	-1.725.734	619.462
2020	-268.226	-268.226	0
2021	-445.388	-445.388	0
2022	-475.697	-475.697	0
2023	-396.580	-396.580	0

De huidige begrotingssaldi bedragen:

Bedragen: -/- is voordelig					
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Incidenteel saldo	2.100.977	604.638	-69.823	84.217	23.041
Structureel saldo	482.674	-567.714	-682.812	-242.572	-190.913
Saldo begroting	2.583.651	36.924	-752.635	-158.355	-167.872

De nieuwe saldi, inclusief de wijzigingen van de 2^e Burap 2019 zijn:

Bedragen: -/- is voordelig					
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Incidenteel saldo	2.720.439	604.638	-69.823	84.217	23.041
Structureel saldo	-1.243.060	-835.940	-1.128.200	-718.269	-587.493
Saldo begroting	1.477.379	-231.302	-1.198.023	-634.052	-564.452

Communicatie

Niet van toepassing

Uitvoering

De begrotingswijzigingen zullen verwerkt worden in de budgetten, zodat de cijfers van de begroting 2019 en 2020 weer actueel zijn.

Het college van Uden heeft de 2^e burap van Landerd beoordeeld en stemt in met de 2^e bestuursrapportage

Bijlage(n)

1. 2^e Bestuursrapportage 2019
2. 9^e begrotingswijziging 2019
3. 3^e begrotingswijziging 2020

Zeeland, 5 november 2019

Burgemeester en wethouders van Landerd,

de secretaris,

de burgemeester,

C.C. Boode

M.C. Bakermans

RAADSBSLUIT

Zaaknummer: 12083-2019

Agendapunt: 2^e bestuursrapportage 2019

De raad van de gemeente Landerd;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Landerd d.d. 5 november 2019;

B E S L U I T:

1. In te stemmen met de financiële gevolgen van de 2e Bestuursrapportage 2019
2. Kredieten beschikbaar te stellen conform de 2^e Bestuursrapportage 2019
3. De 9^e begrotingswijziging 2019 vast te stellen
4. De 3^e begrotingswijziging 2020 vast te stellen
5. De 104^e begrotingswijziging 2019 vast te stellen

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Landerd
van 12 december 2019.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

E.E. Weijenberg

M.C. Bakermans

2^e Burap 2019

Raad 12 december 2019

Inleiding

In deze bestuurlijke rapportage informeren wij u over de ontwikkelingen in de uitvoering van de beleidsvoornemens, zoals opgenomen in de programmabegroting 2019. De rapportage betreft de periode tot en met 1 september 2019.

Financieel worden de diverse mutaties door middel van de 9e begrotingswijziging 2019 en de 3^e begrotingswijziging 2020 verwerkt in de begroting 2019/2020.

Er zijn twee nieuwe hoofdstukken opgenomen, te weten “Investeringskredieten” en “Reserves”. Door de aangescherpte wetgeving is het noodzakelijk dat sommige wijzigingen beter toegelicht en/of opnieuw bekrachtigd worden. Dit wordt gedaan om volledig transparant te zijn over alle mutaties die aan de raad worden voorgelegd. In deze Burap worden deze onderwerpen dan ook uitgebreider behandeld dan dat voorheen het geval was. Hiermee willen wij voorkomen dat er op het einde van het jaar onduidelijkheden zijn ontstaan over de verwerkte mutaties.

In deze Burap is per programma een tabel opgenomen met de wijzigingen. De wijzigingen boven de € 10.000 zijn per programma onder de tabel toegelicht. De mutaties onder de € 10.000 zijn verzameld onder het kopje ‘diverse kleine mutaties’. Echter worden de mutaties onder de € 10.000 bij de Investeringskredieten en Reserves wel verder toegelicht. Dit in verband met de volledigheid. De beide begrotingswijzigingen liggen ter inzage.

De grootste wijzigingen in deze Burap gaan over:

- Vrijval voorziening brandweerkazernes € 102.000 voordelig
 - Vrijval voorziening gemeentewerf Zeeland € 53.000 voordelig
 - Tussentijdse winstneming grondexploitatie € 570.000 voordelig
 - Bijdrage specifieke uitkering Sport € 116.724 voordelig
 - LOG Graspeel € 127.497 voordelig
 - Minder omgevingsvergunningen € 320.000 nadelig
 - Minder leges bestemmingsplannen € 60.120 nadelig
 - Voorziening wethouders pensioenen € 140.272 nadelig
 - Algemene uitkering € 583.601 voordelig
 - Leerlingenvervoer € 50.000 nadelig
- (Bedragen 2019)

De gevolgen van de 2^e Burap zijn:

Saldo: Bedragen -/- is voordelig			
	Totaal	Structureel	Incidenteel
2019	-1.106.272	-1.725.734	619.462
2020	-268.226	-268.226	0
2021	-445.388	-445.388	0
2022	-475.697	-475.697	0
2023	-396.580	-396.580	0

De huidige begrotingssaldi bedragen:

<i>Bedragen: -/- is voordelig</i>					
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Incidenteel saldo	2.100.977	604.638	-69.823	84.217	23.041
Structureel saldo	482.674	-567.714	-682.812	-242.572	-190.913
Saldo begroting	2.583.651	36.924	-752.635	-158.355	-167.872

De nieuwe saldi, inclusief de wijzigingen van de 2e Burap 2019, zijn:

<i>Bedragen: -/- is voordelig</i>					
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Incidenteel saldo	2.720.439	604.638	-69.823	84.217	23.041
Structureel saldo	-1.243.060	-835.940	-1.128.200	-718.269	-587.493
Saldo begroting	1.477.379	-231.302	-1.198.023	-634.052	-564.452

De bedragen 2019 zijn van de begroting 2019 en vanaf 2020 uit de begroting 2020.

In deze Burap wordt van een aantal incidentele budgetten voorgesteld deze geheel of gedeeltelijk over te hevelen naar 2019 (zie toelichting hieronder). Als wij er van uit gaan dat al deze budgetten geheel overgeheveld worden, betekent dit een aanzienlijk voordeel voor de jaarrekening 2019. Het gaat in totaal (maximaal) om een bedrag van € 1.591.515.

Algemene toelichting

Urentoerekening afdelingen

Aan de hand van de werkelijke urenbesteding tot september 2019 is de doorrekening gemaakt voor de verwachte urenbesteding voor het hele jaar. Daaruit blijkt dat een aantal ingeschatte uren voor 2019 te hoog of te laag zijn opgenomen op taken. In deze Burap vindt daarom een verschuiving van uren plaats tussen een groot aantal taken. Per saldo is dat budgettair neutraal, maar op individuele posten zijn dit soms aanzienlijke verschillen.

Deze verschuivingen worden niet bij ieder product toegelicht.

Overheveling van budgetten naar 2020

Voor het overhevelen van incidentele budgetten naar een volgend jaar zijn afspraken gemaakt. Dit ondervangt dat het budget in het volgende jaar pas formeel beschikbaar komt bij de vaststelling van de jaarrekening. In de uitvoering leverde dat vaak problemen op. Dit wordt op de volgende wijze ondervangen:

- In de 2^e Burap worden de projecten genoemd waarvan de (restand)budgetten worden overgeheveld naar het volgende jaar. Daarbij worden geen exacte bedragen genoemd. Het bedrag dat we hierboven noemen (€ 1.591.515) is het totaal van de restantbedragen zoals die per 24 oktober 2019 nog beschikbaar zijn.
- Nadat de raad de 2^e Burap heeft vastgesteld mogen de uitgaven voor de genoemde posten direct vanaf 1 januari 2020 plaatsvinden. Verdere formalisering vindt dan plaats via de vaststelling van de jaarrekening.

Het beleid van de gemeente Landerd met betrekking tot onderhoud is: sober en doelmatig. Als het niet noodzakelijk is dat er onderhoud gepleegd wordt, dan wordt het onderhoud doorgeschoven naar latere jaren.

Wij stellen daarom voor om eventuele overschotten op onderhoudsbudgetten over te hevelen naar 2020. Dit betreft de volgende onderhoudsvoorzieningen:

- Gebouwen
- Wegen
- Riolering
- Bossen

Kapitaallasten

Voor 2019 zijn de afschrijvingslasten van een aantal investeringen geraamd, omdat de planning was dat deze in 2019 gereed zouden komen. Een aantal investeringen is echter nog niet helemaal gereed. Daarom wordt er dit jaar niet afgeschreven. In totaal gaat het om een bedrag van € 544.108. Deze voordelen zijn bij de desbetreffende programma's meegenomen.

Totaal overzicht per programma

Saldo: <i>Bedragen -/- is voordelig</i>					
	2019	2020	2021	2022	2023
Programma 1 Veiligheid	-46.325	5.379	5.379	5.379	5.379
Programma 2 Verkeer en vervoer	-252.426	6.531	6.504	6.476	6.449
Programma 3 Economie en toerisme	-289.256	0	0	0	0
Programma 4 Onderwijs	50.735	54.892	54.892	54.892	54.892
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur	-126.683	143.583	148.127	152.795	152.931
Programma 6 Sociaal Domein	-82.101	-182.759	-157.678	-158.010	-156.212
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	30.994	19	19	19	19
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	353.257	-4.812	-4.812	-4.812	-4.812
Programma 9 Bestuur en ondersteuning	-619.164	-291.059	-497.819	-532.436	-455.226
Totaal saldo	-980.969	-268.226	-445.388	-475.697	-396.580
Huidig saldo begroting 2019-2023					
Saldo tot en met begrotingswijziging 7	2.583.651	36.924	-752.635	-158.355	-167.872
Mutaties 2e burap 2019	-980.969	-268.226	-445.388	-475.697	-396.580
Herstelacties naar aanleiding van jaarrekening 2018	-125.303				
Nieuw saldo na 2e burap 2019	1.477.379	-231.302	-1.198.023	-634.052	-564.452
Mutaties 2e burap 2019					
- structureel	-1.725.734	-268.226	-445.388	-475.697	-396.580
- incidenteel	619.462	0	0	0	0

Programma 1 Veiligheid

<i>Bedragen +/- is voordelig</i>					
Programma 1	2019	2020	2021	2022	2023
Vrijval onderhoud brandweerkazernes	-102.000				
Herschikking uren	62.546				
Diverse kleine mutaties	-6.871	5.379	5.379	5.379	5.379
Programma 1	-46.325	5.379	5.379	5.379	5.379

Vrijval voorziening onderhoud brandweerkazernes

In 2020 gaan de brandweerkazernes over naar de Veiligheidsregio. Dit betekent dat we vanaf 2020 geen onderhoud meer hoeven te plegen aan deze gebouwen. De voorziening kan daarom vrijvallen (€ 102.000).

Bij de jaarrekening worden de volgende budgetten overgeheveld indien niet volledig uitgegeven in 2019:

(Zie algemene toelichting bij de inleiding)

- Handhaving campings
- Uitgaven i.v.m. teruggaaf Veiligheidsfonds
- Extra inzet BOA

Programma 2 Verkeer en vervoer

<i>Bedragen -/- is voordelig</i>					
Programma 2	2019	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten	-395.201	5.485	5.485	5.485	5.485
Vervallen afschrijving Rector van Gerwenstraat 9	-199.660				
Centrumplan Schaijk	416.173	1.046	1.019	991	964
Dekking centrumplan Schaijk	-16.067				
Aframen krediet de Louwstraat (zie programma 8)	-70.000				
Herschikking uren	-1.757				
Diverse kleine mutaties	14.086				
Programma 2	-252.426	6.531	6.504	6.476	6.449

Vervallen afschrijving Rector van Gerwenstraat 9

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "programma 8 Centrumplan Zeeland" blz. 30.

Centrumplan Schaijk

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "programma 2 Aanleg openbaar gebied Centrumplan Schaijk" blz. 26.

Aframen krediet De Louwstraat

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "programma 2 Bouw- en woonrijp maken De Louwstraat" blz. 26.

Bij de jaarrekening worden de volgende budgetten overgeheveld indien niet volledig uitgegeven in 2019:

(Zie algemene toelichting bij de inleiding)

- Inspectie civieltechnische kunstwerken
- Verkeerskundige onderzoeken
- Vervangen brug Melkpad-Vogelwikke

Programma 3 Economie en toerisme

<i>Bedragen -/- is voordelig</i>					
Programma 3	2019	2020	2021	2022	2023
Tussentijdse winstneming 2019 grondexploitatie	-296.000				
Kapitaallasten	-13.169				
Groen voor Rood grondexploitatie	-22.896				
Herschikking uren	40.226				
Diverse kleine mutaties structureel	2.583				
Programma 3	-289.256	0	0	0	0

Tussentijdse winstneming grondexploitatie

Dit betreft de winstneming voor Voederheil (€ 296.000).

Zie toelichting bij programma 8.

Reserve groen voor Rood grondexploitatie

Dit betreft een correctie op programma 5. Per abuis is de onttrekking van € 133.526 op programma 5 geraamd. Dit moest zijn:

- € 22.896 op programma 3 (GREX Voederheil)
- € 110.630 op programma 8 (GREX m.b.t. woningbouw).

Bij de jaarrekening worden de volgende budgetten overgeheveld indien niet volledig uitgegeven in 2019:

(Zie algemene toelichting bij de inleiding)

- Economische stimulering
- Drinkwaterpunten
- Ondersteuning VVV voor versterken en verbreden samenwerking met diverse organisaties
- Sleutelproject Zuidwaterlinie

Programma 4 Onderwijs

<i>Bedragen -/- is voordelig</i>					
Programma 4	2019	2020	2021	2022	2023
Stijging vervoer taalklas	11.413				
Onderwijsachterstandenbeleid, uitgaven	-49.392				
Onderwijsachterstandenbeleid, inkomsten	37.979				
Leerlingenvervoer	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Herschikking uren	-2.698				
Diverse kleine mutaties	3.433	4.892	4.892	4.892	4.892
Programma 4	50.735	54.892	54.892	54.892	54.892

Stijging vervoer taalklas

Het vervoer naar de taalklas is met € 11.413 gestegen omdat leerlingen 5 dagen per week naar de taalklas gaan in plaats van 3 dagen.

Onderwijsachterstandenbeleid, uitgaven en inkomsten

Met ingang van het schooljaar 2018-2019 is er een nieuwe financieringssysteem in werking getreden betreffende de verdeling van de rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid.

De middelen die we ontvangen dienen uitgegeven te worden aan onderwijsachterstandenbeleid. De taalklas die hierboven genoemd is, is ook onderdeel van onderwijsachterstandenbeleid. Een en ander verloopt budgettair neutraal.

Leerlingenvervoer

Het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het Leerlingenvervoer is toegenomen, van 33 leerlingen in de maand juni 2019 naar 42 leerlingen in de maand september. Het aantal ritten is ook toegenomen van 1.244 ritten naar 1.686 ritten. Hierdoor zijn de kosten voor het Leerlingenvervoer toegenomen. De stijging bedraagt € 50.000 structureel.

Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur

Bedragen -/- is voordelig					
Programma 5	2019	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten	-99.848				
Bijdrage Specifieke uitkering stimulering sport	-116.724				
Inzet sportformateur/uitvoeringsgeld sportakkoord	0	15.000			
Bijdrage sportakkoord	0	-15.000			
Herschikking uren	12.368				
Aframing landschapsbeleidsplan 2014-2018	-199.468	-22.600	-22.600	-22.600	-22.600
aframing dekking landschapsbeleidsplan 2014-2018	199.540	25.172	25.172	25.172	25.172
Uitvoeringsplan landschapsbeleidsplan 2019-2023	23.745	84.135	161.635	53.000	74.000
Dekking uit reserve groen uitvoeringsplan 2019-2023	-24.004	-84.394	-161.894	-53.259	-74.259
Afronding subsidie dreven en driften Zeeland	-55.285				
Dekking uit reserve groen project dreven en driften Zeeland	56.536				
Afronding subsidie dreven en driften Schaijk	-68.418				
Dekking uit reserve groen project dreven en driften Schaijk	69.668				
Afronding project entree Palmstraat	12.056				
Dekking uit reserve groen project entree Palmstraat	-12.056				
Groen voor Rood	133.526				
Groen voor Rood correctie	-132.015				
Correctie buurtsportcoach naar programma 6	124.954	138.909	143.453	148.121	148.257
Overdracht korfbalaccommodatie Schaijk (Emos)	-55.762				
Diverse kleine mutaties structureel	4.504	2.361	2.361	2.361	2.361
Programma 5	-126.683	143.583	148.127	152.795	152.931

Bijdrage Specifieke uitkering stimulering sport

De beschikking met betrekking tot de Specifieke uitkering stimulering sport hebben we inmiddels ontvangen. We ontvangen € 149.939. In de 1^e Burap was een voorzichtige raming opgenomen van € 33.215. Het verschil van € 116.724 wordt bijgeraamd.

Inzet sportformateur/uitvoeringsgeld sportakkoord

Het rijk financiert via een decentralisatie-uitkering een sportformateur, een zogenaamde procesbegeleider om diverse partijen aan tafel te krijgen en het gesprek over de invulling van het lokale sportakkoord en de afspraken daarbinnen te faciliteren. De bijdrage van het Rijk is € 15.000. De uitgaven voor de inzet van de sportformateur zijn ook € 15.000.

Afronding landschapsbeleidsplan 2015-2018

In 2014 is het uitvoeringsprogramma Landschapsbeleidsplan vastgesteld voor 2015 t/m 2018. In deze periode is het project Meer Maashorst uitgevoerd. Ook is de EVZ Munsche Wetering aangelegd, op de laatste 0,5 km na. Wat niet is gelukt is de afronding van de EVZ Melkpad-Grasspeelloop. Het is niet gelukt hiervoor de benodigde gronden te verwerven. In 2019 is er geen nieuwe jaarschijf opgenomen, maar het restant van eerder jaren geraamd. Om een duidelijk onderscheid te maken wordt het restant afgeraamd en het nieuwe uitvoeringsplan bijgeraamd. Het restant van eerder jaren is per saldo € 199.468. Dit wordt nu voor 2019 afgeraamd. Voor de jaren 2020-2023 worden de bedragen die op de exploitatie staan ad € 22.600 van het Landschapsbeleidsplan afgeraamd. De dekking van het Landschapsbeleidsplan betreft de reserve groen. Om het inzichtelijk te houden wordt de dekking ook afgeraamd en vervolgens weer op basis van het nieuwe uitvoeringsplan 2019-2023 bijgeraamd (zie Uitvoering Landschapsbeleidsplan 2019-2023).

Tussen de aframing Landschapsbeleidsplan en de aframing dekking Landschapsbeleidsplan zit in 2019 een verschil ad € 72. Dit heeft te maken met € 2.500 voor de dekking van het Project Meer Maashorst en € 2.572 voor de rente Wijstherstel.

In de verdere jaren is de rente Wijstherstel het verschil tussen de aframing Landschapsbeleidsplan en aframing dekking Landschapsbeleidsplan. Deze rente zit wel in de dekking, maar die zijn niet op de exploitatie geraamd voor dit bedrag. Voor de wijziging op het krediet Landschapsbeleidsplan en reserve groen zie toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "programma 5 Uitvoering Landschapsbeleidsplan" blz. 28 en hoofdstuk Reserves "programma 5 Reserve groen" blz. 33.

Uitvoeringsplan landschapsbeleidsplan 2019-2023

Het Landschapsbeleidsplan is in 2012 vastgesteld voor de jaren 2013 t/m 2027 met een uitvoeringsprogramma voor de periode van 2013-2016. Vanwege een herschikking in verband met Landschappen van Allure (Project Meer Maashorst) is in 2014 een nieuw uitvoeringsprogramma voor 2014 t/m 2018 vastgesteld. In deze Burap wordt voorgesteld om het uitvoeringsprogramma van het Landschapsbeleidsplan voor de jaren 2019-2023 vast te stellen. Het uitvoeringsplan ligt in lijn met het vastgestelde Landschapsbeleidsplan 2014 t/m 2027 echter zijn er enkele bedragen gewijzigd. Dit is hieronder verder toegelicht:

Nr.	Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Proef schapenbegrazing	€ 8.635,00	€ 8.635,00	€ 8.635,00	€ -	€ -
2.	Groen Blauw Stimuleringskader	€ 12.500,00	€ 40.000,00	€ 40.000,00	€ 40.000,00	€ 40.000,00
3.	Vacatievergoeding/facilitering PL	€ 2.610,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00
4.	Rentelasten grondaankoop Wijst	€ 259,00	€ 259,00	€ 259,00	€ 259,00	€ 259,00
5.	Communiceren LBP					€ 1.000,00
6.	Herstel Wijst			€ 30.000,00		
7.	Boombeplanting bebouwde kommen			€ 20.000,00		€ 20.000,00
8.	Stimuleringsbijdrage (erfbeplanting en biodiversiteit)		€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
9.	Inventariseren singels Groesplak, opstellen beheer		€ 2.500,00			
10.	Trentse Bossen Biodiversiteit		€ 20.000,00			
11.	Functiewijziging Straatsven			€ 50.000,00		
		€ 24.004,00	€ 84.394,00	€ 161.894,00	€ 53.259,00	€ 74.259,00

Toelichting tabel:

1. De proef schapenbegrazing is niet veranderd. Deze stond al opgenomen in het LBP 2013-2027. Het geraamde bedrag is over 4 jaar verdeeld in plaats van over 3 jaar.
2. Groen Blauw Stimuleringskader: Stimuleren landschapsinrichting op particulier eigendom. In 2020 moet een nieuw contract worden afgesloten met de provincie. De inzet wordt met €15.000 per jaar verhoogd (te verdubbelen door de provincie). Het voorheen geraamde bedrag bedroeg € 25.000. Met elke nieuwe aanvraag wordt het bedrag dat gereserveerd moet worden voor beheervergoedingen hoger, waardoor er steeds minder uitvoeringsbudget overblijft voor nieuw aanleg.

3. Vacatievergoeding is ook in het huidige plan opgenomen. Bedragen worden op de exploitatie geraamd gezien het structurele karakter. Deze bedragen zijn niet veranderd.
4. Rentelasten grondaankoop Wijst: Op basis van de huidige rente is dit bedrag verlaagd naar het huidige geraamde bedrag. In het plan is voorheen hiervoor € 3.000 structureel opgenomen. Nu verlaagd met € 2.741 naar € 259 structureel.
5. Stond al opgenomen in het LBP 2013-2027 voor dit bedrag.
6. Er hebben zich nieuwe mogelijkheden voorgedaan voor uitbreiding van het wijstgebied. Dit perceel wordt binnen de doelstellingen van het landschapsbeleidsplan ingericht als natuur als vervolg op het in 2015 uitgevoerde project. Dit is dus een wijziging ten opzichte van het LBP 2013-2027.
7. Boombeplanting bebouwde kommen stond al opgenomen in het LBP 2013-2027.
8. De stimuleringsbijdrage stond al opgenomen in het huidige LBP 2013-2027, maar wordt met € 4.000 verhoogd om aan te kunnen haken op projecten van bijv. het Brabants Landschap die passen binnen de doelstellingen van ons Landschapsbeleidsplan gericht op biodiversiteit en/ of erfbeplanting. Deze post is geraamd op de exploitatie in verband met het structurele karakter.
9. Dit stond al opgenomen in het LBP 2013-2027.
10. Het perceel tussen de Trentse Bossen en de Peelweg is door de provincie aan de gemeente overgedragen. Om dit in te kunnen richten is het bedrag dat gereserveerd stond voor de Trentse Bossen voor 2024 naar voren geschoven. Hiermee kunnen we in 2020 een concreet project gericht op natuurontwikkeling uitvoeren.
11. Ten behoeve van de waterhuishouding in De Maashorst is het wenselijk een laag gelegen gebied aan de Straatsven uit de reguliere landbouw te halen. Het waterschap staat hiervoor aan de lat, met medefinanciering door de provincie. Het gereserveerde bedrag is bedoeld om zo nodig een bijdrage te kunnen doen in de voorbereidingskosten. Dit staat dus niet in het huidige LBP 2013-2027, maar valt binnen de doelstellingen van het landschapsbeleidsplan.

Voor de wijziging op het krediet Landschapsbeleidsplan en reserve groen zie toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "programma 5 Uitvoering Landschapsbeleidsplan" blz. 28 en hoofdstuk Reserves "programma 5 Reserve groen" blz. 33.

Afronding subsidie project dreven en driften Zeeland

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "programma 5 Dreven en Driften Zeeland" blz. 29 en hoofdstuk Reserves "programma 5 Reserve groen" blz. 33.

Afronding subsidie project dreven en driften Schaijk

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "programma 5 Dreven en Driften Schaijk" blz. 29 en hoofdstuk Reserves "programma 5 Reserve groen" blz. 33.

Afronding project entree Palmstraat

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "programma 5 Entree Palmstraat" blz. 29 en hoofdstuk Reserves "programma 5 Reserve groen" blz. 33.

Reserve Groen voor Rood

Dit betreft een correctie op programma 5. Per abuis is de onttrekking van € 133.526 op programma 5 geraamd. Dit moest zijn:

- € 22.896 op programma 3 (GREX Voederheil)
- € 110.630 op programma 8 (GREX m.b.t. woningbouw).

En voor de toelichting van de correctie ad € 132.015 zie hoofdstuk Reserves "programma 9 Behoedzaamheidsreserve" blz. 35.

Correctie buurtsportcoach van programma 6

De lasten van de buurtsportcoach waren per abuis geraamd op programma 6. Dit wordt nu gecorrigeerd naar programma 5. Het bedrag van de correctie bedraagt € 135.096.

Overdracht korfbalaccommodatie Schaijk (Emos)

Op 30 oktober 2019 wordt ten behoeve van Jeu de Boules Club "Le Jeteur" het recht van opstal gevestigd op het terrein met opstallen aan de Bossestraat 10 te Schaijk (oude korfbalaccommodatie Schaijk).

Hierdoor vallen de voorziening onderhoud korf- en handbalaccommodatie € 68.833, de DKU kleedaccommodatie EMOS € 32.245 en de exploitatielasten voor de korfbalaccommodatie vrij. Echter is er nog boekwaarde aanwezig ad € 43.367. Deze worden afgeboekt en ten laste van de exploitatie gebracht.

Voor de afboeking van de boekwaarde zie hoofdstuk Investeringskredieten "Programma 5 Herinrichting velden korfbalvereniging Emos, Uitbreiding kleedlokaal Emos en Uitbreiding/verbouw EMOS blz. 29. En voor de mutatie op de reserves zie toelichting hoofdstuk Reserves "Programma 5 Reserve DKU uitbreiding kleedaccommodatie Emos" blz. 34.

Bij de jaarrekening worden de volgende budgetten overgeheveld indien niet volledig uitgegeven in 2019:

(Zie algemene toelichting bij de inleiding)

- Landschap Maashorst
- Inhuur Landschap Maashorst
- Mobiele tribunes Sporthal de Eeght
- Stimulering recreatie en toerisme
- Bijdragen stimulering sport
- Sleutelproject Zuiderwaterlinie

Programma 6 Sociaal Domein

<i>Bedragen -/- is voordelig</i>					
Programma 6	2019	2020	2021	2022	2023
Afroming reserve beschermd wonen	-105.000				
Afroming reserve beschermd wonen	105.000				
Correctie buurtsportcoach van programma	-135.096	-138.909	-143.453	-148.121	-148.257
Verhoging taalniveau statushouders	17.848				
Ambulantisering GGZ	10.667	6.944	10.481	13.399	13.760
WSW	112.726	-5.097	20.991	22.409	23.982
Herschikking uren	-14.067				
Gebundelde uitkering	-46.681	-53.586	-53.586	-53.586	-53.586
Bijzondere bijstand	19.150				
WMO en Jeugd	-50.496				
Transformatiefonds Jeugd	-31.933				
Bijdrage dorpsontwikkeling Reek	11.292				
Vervangen dak Piramide Schaijk	14.225				
Diverse kleine mutaties incidenteel	9.480				
Diverse kleine mutaties structureel	784	7.889	7.889	7.889	7.889
Programma 6	-82.101	-182.759	-157.678	-158.010	-156.212

Afroming reserve beschermd wonen

In het bestuurlijk overleg van de regio Brabant Noordoost-oost is besloten dat de reserve Beschermd Wonen aan de regiogemeenten wordt uitbetaald.

Aan het voorstel om deze reserve uit te betalen was een oproep toegevoegd om de middelen te oormerken voor de organisatie en lokale uitvoering van Beschermd wonen.

Correctie buurtsportcoach naar programma 5

De lasten van de buurtsportcoach waren per abuis geraamd op programma 6. Dit wordt nu gecorrigeerd naar programma 5. Het bedrag van de correctie bedraagt € 135.096.

Verhoging taalniveau statushouders

In de mei- en septembercirculaire (programma 9) ontvangen we € 17.848 aan middelen ten behoeve van verhoging van het taalniveau van de statushouders. De uitgaven om dit doel te bereiken worden geraamd op programma 6. De inkomsten zijn geraamd op programma 9.

Ambulantisering GGZ

In de septembercirculaire (programma 9) ontvangen we € 10.667 aan middelen ten behoeve van de ambulantisering GGZ. De uitgaven voor ambulantisering GGZ worden geraamd op programma 6. De inkomsten zijn geraamd op programma 9.

WSW

In de mei- en septembercirculaire 2018 wordt extra geld ontvangen voor WSW. Deze middelen worden volgens afspraken één op één doorbetaald. Daarom wordt het budget met € 112.726 verhoogd. De verhoging van de inkomsten is opgenomen in programma 9.

Gebundelde uitkering

Er is met name een stijging van de uitgaven loonkostensubsidie en IOAW. Daarnaast ook een verhoging van inkomsten terugvordering.

Daarnaast is er een daling van de uitgaven uitkeringen Participatiewet. We zien een lichte daling van het aantal uitkeringsgerechtigden. In totaal levert dit een voordeel van € 46.681 op.

Bijzondere bijstand

Er is een verlaging van de uitgaven leenbijstand doordat er minder nieuwe gezinnen (statushouders) worden opgevangen dan aanvankelijk verwacht. Hierdoor hebben we ook een lager bedrag dan begroot van de inkomsten aflossing leenbijstand. Per saldo is er sprake van een voordeel van € 10.000. Daarnaast is een stijging van van de kosten van de overige bijstand van € 29.150. Totaal bedraagt dit een nadeel ad € 19.150 op de post bijzondere bijstand.

WMO en Jeugd

Er is een stijging van de uitgaven voor hulpmiddelen van € 30.000. Dit heeft te maken met het afsluiten van een nieuw contract per 1 april 2019. De uitgaven woonvoorziening hebben we € 18.000 lager begroot, omdat we in 2019 tot op dit moment geen (hoge) incidentele uitgaven hebben gehad.

De uitgaven huishoudelijke hulp (Zorg in Natura) stijgen met € 97.000 in verband met een hoger aantal aanvragen dan verwacht. Dit is waarschijnlijk het gevolg van het abonnementstarief.

Daarnaast is er nogmaals een verhoging van de uitgaven van de Regiotaxi van € 25.000, dit is in verband met een nieuw contract voor de Regiotaxi. De nieuwe aanbieder levert goede kwaliteit, hetgeen ook een groter beroep op de voorziening teweeg kan brengen.

De PGB voor de huishoudelijke hulp en Jeugd daalt met € 115.000 doordat minder klanten gebruik maken van een PGB.

De eigen bijdrage die we van het CAK ontvangen blijkt in 2019 nog fors hoger (€ 69.496) dan begroot. Voor het jaar 2019 is geraamd op basis van het abonnementstarief.

We hebben nog Eigen bijdragen over voorgaand jaar (2018) ontvangen.

Totaal bedraagt dit een voordeel ad € 50.496 op de post WMO en Jeugd.

Transformatiefonds Jeugd

De middelen t.b.v. het transformatiefonds Jeugd ad. € 31.933 zijn in 2019 abusievelijk 2 keer geraamd, zowel bij de vaststelling jaarrekening 2018 als de 1^e Burap 2019.

Bijdrage dorpsontwikkeling Reek

Het restantbudget voor de dorpsontwikkeling van Reek wordt overgeheveld naar het budget van burgerparticipatie. De budgetten van dorpsontwikkeling Schaijk en Zeeland zijn ook geraamd op burgerparticipatie. Daarom wordt het bedrag van € 11.292 gecorrigeerd. Zie programma 8.

Vervangen dak Piramide Schaijk

In 2018 is tijdens controlewerkzaamheden gebleken dat het plafond-dak van de Piramide in slechte staat was. Het plafond-dak diende direct hersteld en vernieuwd te worden. In 2018 is gestart met herstel werkzaamheden, begin van de zomer is het project administratief afgerond. De kosten komen € 14.225 hoger uit dan eerder gemeld in de 1ste Burap van 2019.

Bij de jaarrekening worden de volgende budgetten overgeheveld indien niet volledig uitgegeven in 2019:

(Zie algemene toelichting bij de inleiding)

- Beschermd wonen
- Burgerparticipatie
- Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd
- Transformatieproject jeugd
- Opstellen dorpsplan Zeeland
- Verhoging taalniveau statushouders
- Maatschappelijke begeleiding

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

<i>Bedragen -/- is voordelig</i>					
Programma 7	2019	2020	2021	2022	2023
Ongediertebestrijding	22.000				
Samen Landerd, Samen Beter naar incidenteel	-58.400				
Samen Landerd, Samen Beter van structureel	58.400				
Vervallen budget duurzaamheid in het buitengebied	-353.419				
Vervallen dekking duurzaamheid in het buitengebied	353.419				
Herschikking uren	41.765				
Inzetten overschot jaarrekening tbv egalisatie tarieven riool	-29.652				
Claim Attero	64.000				
Duurzaamheid	-30.000				
Aanpassing storting voorziening riolering	-19.247				
Diverse kleine mutaties	-17.872	19	19	19	19
Programma 7	30.994	19	19	19	19

Ongediertebestrijding

In 2019 is meer overlast geweest van ongedierte zoals ratten en eikenprocessierups. De meerkosten voor de ongediertebestrijding bedragen € 22.000.

Samen Landerd, Samen Beter van structureel naar incidenteel

Bij behandeling van de kaderbrief is door de Raad aangegeven dat de gemeente nog twee jaar financieel bijdraagt aan Samen Landerd, Samen Beter. De bijdrage voor 2019 is € 58.400. Voorheen was dit een structurele bijdrage.

Vervallen budget duurzaamheid in het buitengebied

Zie toelichting hoofdstuk Investeringskredieten "programma 8 Duurzaamheid in het buitengebied" blz. 30 en hoofdstuk Reserves "programma 8 Reserve duurzaamheid in het buitengebied" blz. 34.

Inzetten overschot jaarrekening t.b.v. egalisatie tarieven riool

Zie toelichting hoofdstuk Reserves "programma 7 Reserve egalisatie rioolheffing" blz. 34.

Claim Attero

In de arbitragezaak tegen Attero over de inzameling van huishoudelijk afval is een definitieve uitspraak van de arbitragecommissie die in het nadeel van de gemeenten en gewesten uitvalt. Onze gemeente moet een bedrag betalen van iets meer dan € 146.000. Er was een bedrag gereserveerd van € 82.000 zodat een bedrag van € 64.000 moet worden bijgeraamd.

Duurzaamheid

De ontwikkelingen rondom het thema "Duurzaamheid" zijn in ontwikkeling. Naast regionale ontwikkelingen worden ook lokale initiatieven genomen. Deze initiatieven hebben nog niet in alle gevallen geleid tot concrete besluitvorming. Dit betekent dat een bedrag van € 30.000 in 2019 niet is besteed en wordt afgeboekt.

Aanpassing storting voorziening riolering

Door stijging van kosten op het gebied van riolering (bijdrage BSOB en elektriciteit) in de 1^e en 2^e Burap wordt de storting in de voorziening met € 19.247 naar beneden bijgesteld. In de 1^e Burap was abusievelijk de storting niet aangepast. Dat wordt in deze Burap hersteld.

Bij de jaarrekening worden de volgende budgetten overgeheveld indien niet volledig uitgegeven in 2019:

(Zie algemene toelichting bij de inleiding)

- Onderzoek duurzaamheidsbeleid
- Duurzaamheidsloket Brabant Woont Slim
- ODBN Opwaarderen inrichtingenbestand
- Geluidssanering
- Samen Landerd Samen Beter
- Intensivering controles intensieve veehouderij

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen -/- is voordelig					
Programma 8	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdrage dorpsontwikkeling Reek naar burgerparticipatie	-11.292				
Herstelacties naar aanleiding van jaarrekening 2018	125.303				
Centrumplan Schaijk	-471.977				
Dekking centrumplan Schaijk	451.181				
Tussentijdse winstneming grondexploitatie	-274.000				
Kapitaallasten	-22.354				
Aframing voorziening LOG Graspeel	-127.497				
Herschikking uren	-135.646				
Reserve groen voor rood woningen	-110.630				
Omgevingsvergunningen	320.000				
Bestemmingsplannen	60.120				
Dekking centrumplan Zeeland	485.860				
Aframen dekking krediet de Louwstraat (zie programma 2)	70.000				
Diverse kleine mutaties	-5.811	-4.812	-4.812	-4.812	-4.812
Programma 8	353.257	-4.812	-4.812	-4.812	-4.812

Bijdrage dorpsontwikkeling Reek naar burgerparticipatie

Zie programma 6

Herstelacties naar aanleiding van de jaarrekening 2018

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "Herstelacties naar aanleiding van de jaarrekening 2018" blz. 24.

Centrumplan Schaijk

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "Programma 2 Aanleg openbaar gebied Centrumplan Schaijk blz. 26 en "Programma 8 Centrumplan Schaijk" blz. 30 en het hoofdstuk Reserves "Programma 8 Reserve DKU Centrumplan Schaijk" blz. 34.

Tussentijdse winstneming grondexploitatie

Op basis van de geldende regelgeving mag winst binnen de GREX pas genomen worden na realisatie van verkopen. Op basis van een verplichte berekeningsmethode ($\% \text{ gerealiseerde opbrengsten} \times \% \text{ gerealiseerde kosten}$) kan dit bedrag worden bepaald.

Voor 2019 kan, op basis van de verkopen tot op heden een winst genomen worden van € 570.000. In programma 3 is de winstneming € 296.000 en in programma 8 € 274.000.

Naast deze winstneming zijn enkele uitgaven en inkomsten in de raming aangepast. Dit betreft alleen verschuivingen tussen 2019 en 2020. Deze hebben geen invloed op de einduitkomsten van deze complexen.

Aframing voorziening LOG Graspeel

De exploitatie van het LOG kent een aantal tussentijdse aanpassingen. Deze zijn:

- Eerder dit jaar is een krediet beschikbaar gesteld voor een grondaankoop aan de Heihorst (€ 71.500). Achteraf is gebleken dat deze aankoop binnen de exploitatie van LOG Graspeel moet vallen. Dit betekent het volgende:
 - Vervallen krediet Aankoop grond Heihorst ad € 71.500
 - Toename lasten LOG Graspeel met € 71.500
 - Toename verwachte opbrengsten LOG Graspeel i.v.m. verkoop van dit perceel inclusief extra bijdrage i.v.m. bouwblok € 242.070

- Op de locatie Heihorst hebben wij al eigendommen. De verwachte verkoopopbrengst is verhoogd met € 173.000 i.v.m. verhoging verwachte opbrengst voor agrarische grond en bouwblok.
- In de per 1-1-2019 vastgestelde GREX is een budget opgenomen voor sloop en sanering van opstallen aan de Pastoor van Winkelstraat 65 in Schaijk ad € 770.275. Inmiddels is duidelijk dat dit bedrag niet voldoende is. De verwachting is dat de totale kosten circa € 982.000 gaan bedragen. Een stijging met € 212.000.

In totaal daalt het verlies van LOG Graspeel van € 551.624 tot € 424.127. De voor dit verlies gevormde voorziening kan daarom gedeeltelijk vrijvallen ten gunste van het resultaat 2019. Dat is een bedrag van € 127.497.

Reserve Groen voor Rood

Dit betreft een correctie op programma 5. Per abuis is de onttrekking van € 133.526 op programma 5 geraamd. Dit moest zijn:

- € 22.896 op programma 3 (GREX Voederheil)
- € 110.630 op programma 8 (GREX m.b.t. woningbouw).

Toelichting bij hoofdstuk Reserves "programma 9 Behoedzaamheidsreserve" blz. 35.

Omgevingsvergunningen

De complexiteit van de vergunningaanvragen neemt toe en dit betekent dat de doorlooptijden maximaal benut worden. Daarnaast zien we een stijging in zienswijzen- en bezwaarschriftprocedures. Verder constateren we een vermindering van het aantal aanvragen. De ambtelijke capaciteit blijft noodzakelijk om de voortgang in de afwikkeling van de verschillende procedures te waarborgen. Op dit onderdeel zien we een verlaagde opbrengst voor een bedrag van € 320.000.

Bestemmingsplannen

We zien de doorlooptijden bij de ontwikkeling van bestemmingsplannen oplopen. Dit geldt zowel bij de kleinere als de omvangrijkere plannen. Ook hier speelt de toenemende complexiteit en de toename van het aantal zienswijzen een belangrijke rol. Leges worden na afronding van de procedure geïnd. Er is sprake van een verlaagde opbrengst voor een bedrag van ruim € 60.000..

Dekking centrumplan Zeeland

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "Programma 8 Reserve DKU Centrumplan Zeeland" blz. 34.

Aframing dekking krediet De Louwstraat

Toelichting bij hoofdstuk Reserves "Programma 9 Behoedzaamheidsreserve" blz. 35.

Bij de jaarrekening worden de volgende budgetten overgeheveld indien niet volledig uitgegeven in 2019:

(Zie algemene toelichting bij de inleiding)

- Gezond agrarisch productlandschap
- Ontwikkelen agrarische verdienmodellen
- BAG gebouwen omzetten van m3 naar m2
- Bouwen BAG controles
- Kosten invoering omgevingswet
- Bestemmingsplan buitengebied
- Keukentafelgesprekken agrariërs

Programma 9 Bestuur en ondersteuning

Bedragen -/- is voordelig					
Programma 9	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdrage BSOB	41.956				
Centrumplan Schaijk	-3.180	-949	-922	-894	-867
Kapitaallasten	-15.068				
Rente kapitaallasten	8.621				
Groen voor Rood correctie	132.015				
Wegenschaaf naar 2020		-10.000			
Vrijval voorziening onderhoud gem.werf Zeeland	-53.271				
Reisdocumenten	-15.500				
Storting in voorziening pensioenen ex-wethouders	140.272				
Aframing stelpost afschrijvingen/rente	14.963				
Dubbele raming MGBA	-20.000				
Extra kosten accountantscontrole	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Verhoging bijdrage VNG door GGU	28.000				
Vervallen digitaliseren van bestuurlijke besluitvorming	-10.000				
Vervallen onderhoud i-navigator en documentmanager	-10.000				
Mei- en septembercirculaire 2019	-583.601	-310.950	-527.737	-562.382	-485.199
Centrumplan Zeeland	-285.202				
Herschikking uren	-2.737				
Diverse kleine mutaties incidenteel	12.884				
Diverse kleine mutaties structureel	-19.316	10.840	10.840	10.840	10.840
Programma 9	-619.164	-291.059	-497.819	-532.436	-455.226

Bijdrage BSOB

De bijdrage van de BSOB stijgt met € 38.330. In programma 9 betreft dat € 41.956 nadelig. In de kleine mutaties bij programma 7 zit een bedrag van € 3.626 voordelig. De stijging van de bijdrage heeft 3 oorzaken:

1. Extra inhuur als gevolg van langdurig zieken
2. Extra inhuur ten behoeve van verbeterslag waardering van agrarisch vastgoed
3. Meer inhuur dan begroot voor registratie en beheer BAG-WOZ-koppeling,

Centrumplan Schaijk

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "Programma 2 Aanleg openbaar gebied Centrumplan Schaijk" blz. 26 en "Programma 8 Centrumplan Schaijk" blz. 30. Tevens ook bij het hoofdstuk Reserves "Programma 8 Reserve DKU Centrumplan Schaijk" blz. 34.

Groen voor Rood correctie

Zie de toelichting van de correctie ad € 132.015 zie hoofdstuk Reserves "programma 9 Behoedzaamheidsreserve" blz. 35.

Wegenschaaf naar 2020

Zie toelichting hoofdstuk Reserves "programma 9 Reserve bestemde budgetten" blz. 35.

Vrijval voorziening onderhoud gemeentewerf Zeeland

Voorheen waren de gemeentewerf Zeeland en de brandweerkazerne gehuisvest in hetzelfde gebouw. In 2020 gaan de brandweerkazernes (en dus ook het gedeelte gemeentewerf) over naar de Veiligheidsregio. Dit betekent dat we vanaf 2020 geen onderhoud meer hoeven te plegen aan dit gebouw. De voorziening kan daarom vrijvallen. Dit levert een voordeel van € 53.271 op.

Reisdocumenten

Door een stijging van aanvragen van identiteitskaarten wordt de legesopbrengst naar boven bijgesteld met € 15.500.

Storting in voorziening pensioenen ex-wethouders

Door het opschuiven van de AOW-datum wordt het pensioen van een ex-wethouder verlengd. Dit betekent dat we onze voorziening moeten verhogen met € 140.272.

Aframing stelpost afschrijvingen/rente

In verband met de regels van de provincie moeten voor nieuwe investeringen voor het eerste jaar de kapitaallasten volledig structureel geraamd worden. Daarnaast mag dan de helft daarvan als incidentele baten worden geraamd en als dekking voor incidentele uitgaven worden ingezet.

Omdat door het jaar heen en nu ook in deze 2^e Burap alle incidentele lasten zijn bij- of afgeraamd en ook de kapitaallasten in deze Burap zijn meegenomen, kan dat ook voor deze post. Deze inkomstenpost kan volledig worden afgeraamd. Het gaat om een bedrag van € 14.963 (afschrijvingen € 13.102 en rente € 1.861)

Correctie dubbele raming MGBA

De kosten voor de burgerzakenmodule MGBA die wij aan Dimpact moeten betalen zijn in 2019 dubbel geraamd. Daarom vervalt het bedrag van € 20.000 eenmaal.

Extra kosten accountantscontrole

Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2018, wijziging/uitbreiding controle door gewijzigde regelgeving etc. is door de accountant aangekaart dat het contract dat met hen is gesloten niet langer houdbaar is.

Het basisbedrag van circa € 33.000 is onderwerp van gesprek en de verwachting is dat dit met € 20.000 verhoogd moet worden. O.a. de jaarlijkse onzekerheden binnen het sociaal domein kost de accountant extra tijd waar een vergoeding tegenover moet staan. Daarnaast worden bevindingen, in tegenstelling tot vorige jaren, nu verplicht anders gerapporteerd en ook dat vergt een aanzienlijke tijdsbesteding. De raming voor accountantskosten wordt vanaf 2019 verhoogd met € 20.000.

Verhoging bijdragen VNG door GGU

Voorheen werden de kosten die de VNG maakte voor diverse onderwerpen rechtstreeks betaald vanuit het gemeentefonds. Vanaf 2018 wordt dit niet meer vooraf onttrokken uit de algemene uitkering, maar betaalt de gemeente een hogere bijdrage van € 28.000 aan de VNG. Met GGU wordt ernaar gestreefd om als gemeenten steeds meer samen op te trekken voor een toekomstbestendige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan burgers en ondernemers.

Vervallen digitalisering van bestuurlijke besluitvorming

Het digitaliseren van bestuurlijke besluitvorming is bij de behandeling van de kaderbrief geschrapt (€ 10.000).

Vervallen onderhoud i-navigator en Docman

De applicaties i-navigator en Docman worden niet meer gebruikt. Onderhoud is dus niet meer nodig (€ 10.000).

Mei- en septembercirculaire 2019

In deze 2^e Burap worden de meerjarige financiële gevolgen van de mei- en septembercirculaire 2019 meegenomen.. Het voordeel van 2019 is € 583.601. De jaren erna zijn ook voordelig.

Centrumplan Zeeland

Toelichting bij hoofdstuk Investeringskredieten "Programma 8 Centrumplan Zeeland" blz. 30.

Bij de jaarrekening worden de volgende budgetten overgeheveld indien niet volledig uitgegeven in 2019:

(Zie algemene toelichting bij de inleiding)

- ICT incidentele uitgaven
- Herindeling Uden
- Casemanager afdeling Ruimte
- Beleidsmedewerkers Ruimte
- Papieren archief
- Introductie BOB-model
- Mutatiesignalering BAG

Investeringskredieten

Herstelacties naar aanleiding van de jaarrekening 2018

In het verslag van bevindingen van de accountant – Baker Tilly – over het boekjaar 2018 waren opmerkingen opgenomen over investeringskredieten. In enkele gevallen waren kredieten onjuist opgenomen in het kredietoverzicht dat is vastgesteld als onderdeel van de jaarrekening 2018. Middels deze Bestuursrapportage wordt uitleg gegeven over de kredieten en de wijze waarop dit hersteld wordt.

Programma 2: Dorpshuis Zeeland

Onderdeel van het krediet dorps huis Zeeland is de 'inrichting gebied, incl. woon- en bouwrijp maken' ad € 2.197.678, zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 08-02-2018. In de jaarrekening is dit krediet weergegeven als € 2.153.004. Het verschil ad € 38.500 is onbedoeld niet weergegeven in de jaarrekening, doordat de raming in 2021 is opgenomen. Hiermee was geen rekening gehouden bij het maken van de jaarrekening 2018. In beginsel zou als herstelactie het krediet 'Dorpshuis Zeeland – inrichting gebied, incl. woon- en bouwrijp maken' met € 38.500 verhoogt moet worden. Echter, op 29-06-2019 heeft de raad besloten om dit onderdeel van het krediet af te ramen. Bij deze aframing is geen rekening gehouden met de incorrecte overheveling. Deze fouten heffen elkaar op, waardoor nu geen herstelactie nodig is.

Herstelactie: Geen

Onderdeel van hetzelfde krediet is ook een investering voor de inventaris, bestaande uit uitgaven ad € 350.000 en inkomsten € 100.000. Dit gedeelte van het krediet is om dezelfde reden als hierboven beschreven niet verwerkt in de jaarrekening 2018.

Herstelactie: Het krediet 'Dorpshuis Zeeland – inventaris' verhogen met € 350.000 (uitgaven) en € 100.00 (inkomsten).

Programma 8: Centrumplan Schaijk

Tijdens de 2^e Bestuursrapportage 2018 is het krediet voor Centrumplan Schaijk verhoogd. Onderdeel van de verhoging betrof inhuur van de toezichthouder ad € 58.984. Deze verhoging is eenmalig geautoriseerd door de gemeenteraad, maar twee keer verhoogd op het krediet 'Centrumplan Schaijk'. Dit krediet is momenteel dus € 58.984 hoger verantwoord dan bedoeld.

Herstelactie: Het krediet 'Centrumplan Schaijk' verlagen met € 58.984 (uitgaven).

Programma 8: Centrumplan Zeeland

In de 1^e Bestuursrapportage 2018 en 2^e Bestuursrapportage 2018 is het krediet Centrumplan Zeeland verhoogd met respectievelijk € 2.318 en € 64.001. De wijzigingen zijn niet toegelicht in de Bestuursrapportages, maar wel administratief verwerkt. De wijziging is onbedoeld in de jaarrekening 2018 verwerkt.

Herstelactie: Het krediet 'Centrumplan Zeeland' verlagen met € 66.319 (uitgaven).

Incorrect afgesloten kredieten

In de jaarrekening 2018 zijn diverse investeringskredieten onbedoeld afgesloten. Het gaat om de volgende kredieten:

U/I	Krediet	Raming krediet	Realisatie	Restant krediet
Uitgaven	EVZ Munsche wetering 2016	€ 506.000,00	€ 45.515,75	€ 460.484,25
Inkomsten	EVZ Munsche wetering 2016	€ -354.200,00	€ -	€ -354.200,00
Uitgaven	Dreven & driften Zeeland	€ 602.010,00	€ 560.783,13	€ 523.284,07
Inkomsten	Dreven & driften Zeeland	€ -602.010,00	€ -562.092,09	€ -521.816,73
Uitgaven	Dreven & driften Schaijk	€ 395.925,00	€ 331.623,71	€ 337.157,58
Inkomsten	Dreven & driften Schaijk	€ -395.925,00	€ -326.256,29	€ -342.335,19
Uitgaven	Entree Palmstraat	€ 1.476.285,00	€ 1.113.746,52	€ 1.364.692,00
Inkomsten	Entree Palmstraat	€ -1.476.285,00	€ -809.349,50	€ -1.667.190,00

Herstelactie: De kredieten EVZ Munsche wetering 2016, D&D Zeeland, D&D Schaijk en Entree Palmstraat heropenen volgens de bedragen zoals vermeld in de jaarrekening 2018.

Tevens er is ook een krediet niet in de jaarrekening afgesloten wat wel afgesloten had moeten worden.

Dit gaat om het krediet Bouw- en Woonrijp maken Den Omgang omliggend gebied.

Herstelactie: Het krediet Bouw- en Woonrijp maken Den Omgang in 2019 als afgesloten beschouwen.

Diverse wijzigingen vooraf aan de 2de Burap 2019

Wijziging krediet realisatie Dorpshuis Zeeland.

Op 26-09-2019 is een raadsbesluit genomen om het krediet met voor de realisatie van Dorpshuis Zeeland te verhogen met € 1.972.132. Om onduidelijkheid bij de jaarrekeningcontrole te voorkomen worden de wijziging in detail nogmaals voorgelegd. Gevraagd wordt aan de raad dit besluit te bekrachtigen. Dit betreft dus geen wijziging.

In het raadsvoorstel staat dat het netto-krediet voor de inrichting van het openbaar gebied / GREX vervalt ad € 210.078. Hiervan hadden de bruto bedragen € 2.159.178 (uitgaven) en € 1.949.100 (inkomsten) genoemd moeten worden.

In de DKU gemeenschapshuis Zeeland was oorspronkelijk een storting geraamd ad € 1.035.500 in 2021 in verband met de verkoop van vastgoed. De raming van de verkoop is verplaatst naar 2019 en verlaagd met € 75.500 tot € 960.000.

Op het krediet was een uitgave en inkomst geraamd van € 38.500 in verband met de sloop vlashoeve. Dit is nu vervallen. De inkomst betrof een dekking uit de reserve DKU gemeenschapshuis Zeeland.

Verder is in het raadsvoorstel een verhoging van de investering genoemd van € 2.032.210 (€ 1.147.100 gebouw en € 885.110 gebied/locatie). De werkelijke verhoging voor de bouw dorpshuis en sporthal Zeeland is € 1.995.210. Het verschil van € 37.000 is het saldo van de mutaties op de reserves ad € - 37.000. (€ 38.500 sloop vlashoeve en € - 75.500 mutatie verkoop vastgoed).

Hieronder is de mutatie, zoals deze beoogd was om goed te keuren in het raadsbesluit 26-09-2019 weergegeven.

Omschrijving Grootboeknummer	Uitgaven	Inkomsten	Netto
Krediet			
Inrichting gebied bij dorpshuis / sporthal zeeland	-2.159.178	-1.949.100	-210.078
Bouw dorpshuis en sporthal Zeeland	1.995.210	-	1.995.210
Vorbereidingskosten GREX Kerkstraat Oost	150.000	-	150.000
Mutatie krediet	-13.968	-1.949.100	1.935.132
Reserves			
DKU Gemeenschapshuis Zeeland	-38.500	-75.500	37.000
Mutatie reserves	-38.500	-75.500	37.000
Mutatie totaal	-52.468	-2.024.600	1.972.132

In werkelijkheid worden de bruto uitgaven verlaagd met € 13.968. Het netto krediet wordt verhoogd met € 1.935.132. Dit wordt veroorzaakt door een verlaging van inkomsten ad € 1.949.100. Wanneer ook met de mutaties op de reserves wordt rekening gehouden is het bedrag gelijk aan het bedrag genoemd in het raadsbesluit (€ 1.972.132).

Wijzigingen kredieten 2de Burap

Programma 2: Bouw- en woonrijp maken De Louwstraat

In het kader van eerdere afspraken in verband met de verplaatsing van Gashandel van Schaijk is een krediet beschikbaar gesteld voor De Louwstraat.

Door gewijzigde afspraken kan dit vervallen. Het gaat om een bedrag van € 70.000. Dit bedrag wordt nu afgeraamd. Dit krediet werd gedekt uit de behoedzaamheidsreserve. De onttrekking uit deze reserve vervalt ook.

Programma 2: Laadpunten elektrisch vervoer

In de kaderbrief 2020 is besloten dat het krediet voor laadpunten elektrisch vervoer ad € 25.000 komt te vervallen. Dit krediet wordt nu afgeraamd.

Programma 2: Inrichting gebied bij Dorpshuis / Sporthal Zeeland

Vanuit Bouw Dorpshuis en sporthal Zeeland wordt een bedrag overgeheveld ad € 50.000. Op dit krediet wordt € 50.000 bijgeraamd. Voor verdere toelichting zie: Programma 6 Bouw dorpshuis en sporthal Zeeland. Dit heeft geen gevolgen voor het bouwkrediet zelf. Dat blijft ongewijzigd.

Programma 2: Aanleg openbaar gebied Centrumplan Schaijk

In 2018 staat dit krediet opgenomen onder programma 8. Dit is niet juist. Dit zal voortaan vermeld staan onder programma 2. Met dit krediet gebeuren in 2019 diverse dingen.

Controle jaarrekening 2018

Het begint met de opmerking van de accountant naar aanleiding van de jaarrekening controle 2018. Er is toen onterecht een bedrag ad € 30.000 gedekt uit de reserve openbare verlichting. Dit is toen werkelijk gecorrigeerd. Echter had de raming daardoor ook € 30.000 lager moeten zijn. Nu met de overheveling is er € 27.173 minder overgeheveld aan inkomsten dan op het overzicht restant kredieten is meegenomen. Dit heeft te maken met € 30.000 aan onterechte dekking uit de openbare verlichting en een kleine foutieve overheveling. Er is per abuis een negatieve inkomst ad € 1.414 overgeheveld als inkomst ad € 1.414. Vandaar dat de restant kredieten bij de inkomsten wijzigt met € 27.173.

Afronding project

In de 2e Burap 2018 en aan de hand van een raadsinformatiebrief (RIB 15, raad 8 februari 2018), bent u over de voortgang al eerder hierover in kennis gesteld. De realisatie van het Centrumplan Schaijk is in 2019 afgerond. De uiteindelijke kosten vallen op dit moment hoger uit dan geraamd en vermeld in de 2de Burap 2018. De kosten voor het Centrumplan Schaijk ten opzichte van het oorspronkelijke krediet zijn in grote lijnen in 4 onderdelen onder te verdelen te weten:

1. Kosten voor aan- en verkoop van gronden en woningen: op deze post hebben we een voordeel van € 81.021 als gevolg van wat minder aan te kopen gronden.
2. Kosten voor de (her)inrichting van de openbare ruimte: De hoogte van het bedrag was bepaald aan de hand van een (gemiddeld) bedrag per m2. Inmiddels is de openbare ruimte heringericht en volledig vernieuwd. De totale meerkosten van € 361.325 zitten voornamelijk in de eerder vermelde onderdelen riolering, openbare verlichting en toepassing van hoogwaardige materialen en beplanting. Gedurende de uitvoering hebben we te maken gehad met meerkosten voor de grondsanering, grondstofprijzen (indexatie), stagneringskosten, bouw- en woonrijp maken, toezicht en directievoering.
3. Kosten voor het opstellen van bestemmingsplan, communicatie etc.. Zoals u weet is er erg veel tijd en geld gaan zitten in de voorbereiding en uitvoering. De totale meerkosten komen voor dit onderdeel uit op € 111.883.
4. Bijdragen derden: Op dit onderdeel betreft het marginale verschillen.

Samenvattend:

Oorspronkelijk netto-krediet	€ 3.854.506
Verhoging 2e Burap 2018 met € 253.413 tot	€ 4.107.919
Werkelijke uitgaven	€ 4.260.130

Ten opzichte van het oorspronkelijke krediet een stijging met € 405.624 en een stijging van € 152.211 ten opzichte van de 2e Burap 2018.

In deze 2e Burap 2019 is daarom een netto verhoging van het krediet met € 152.211 opgenomen ten opzichte van de eerder beschikbaar gestelde kredieten.

Voor de dekking hiervan zijn een aantal zaken van belang. Deze zijn;

- De accountant heeft bij de jaarrekening 2018 aangegeven dat dekking ineens uit de reserve DKU CP Schaijk niet meer is toegestaan (BBV). Dit betekent dat er meer afgeschreven moet worden maar ook dat er meer in de reserve beschikbaar blijft om die afschrijvingslasten jaarlijks te dekken.
- In de begroting 2020 is met dit bovenstaande al rekening gehouden.

Concreet betekent dit voor de dekking van de overschrijding:

- Er wordt afgeschreven over een bedrag van € 2.181.152
- De afschrijvingslasten stijgen in 2019 met € 20.238 en vanaf 2020 met € 5.485
- De onttrekking uit de DKU CP Schaijk kan stijgen. In 2019 met € 16.067 en vanaf 2020 wordt dit € 97 lager.
- Per saldo zijn de extra lasten voor 2019 € 4.171 en vanaf 2020 € 5.582.

Voor wat betreft dekking uit reserves en voorzieningen is in deze Burap opgenomen:

- Minder dekking uit de voorziening parkeren omdat de bijdrage van derden iets lager is, en daardoor ook de storting in deze voorziening. Dit betreft € 16.337. De storting en onttrekking 2019 wordt nu € 97.406.
- Aframen toevoeging aan de DKU CP Schaijk in verband met mutaties ten opzichte van geraamde grond aan- en verkopen ad € 2.900.

- Minder onttrekking van de DKU Centrumplan Schaijk ad € 432.214. De reden hiervan is dat het op basis van het BBV het niet meer is toegestaan investeringen in een keer te dekken uit een reserve. Dit bedrag wordt nu over 30 jaar verdeeld ingezet (zie hieronder).
- Onttrekking aan de DKU CP Schaijk van 16.067 vanaf 2019 voor dekking kapitaallasten.

Door de begrotingswijziging bij de 2^e Burap 2019 wordt dit krediet verhoogd tot de werkelijke uitgaven en afgesloten. Dit geldt zowel voor het krediet Centrumplan Schaijk als het krediet Inrichting openbaar gebied Centrumplan Schaijk.

Op basis van het BBV (zie hierboven) hebben er veel verschuivingen plaatsgevonden in de ramingen tussen deze twee kredieten, tussen programma 2 en 8 en voor het inzetten van de dekking via de DKU CP Schaijk (programma 9). Dit verklaart waarom er mutaties zijn binnen programma 2, programma 8 en programma 9.

Programma 2: Aankoop grond bushalte/fietspad rotonde Voederheil

In verband met de realisatie van een bushalte en fietspad nabij de rotonde bij Voederheil moeten we een klein perceel grond aankopen van het Waterschap.

Het gaat om een bedrag van € 5.425 inclusief overdrachtskosten. Het activeren van aan te kopen gronden is verplicht op basis van het BBV.

De marktwaarde van deze grond is zeer gering en wordt daarom afgewaardeerd tot € 1. De afwaardering van € 5.424 komt t.l.v. de post "Beheer wegen (zie kleine mutaties programma 2)".

Programma 5: Kunstgras DAW deel eerder vervangen

In de kaderbrief 2020 is besloten dat het krediet voor Kunstgras DAW deel eerder vervangen ad € 45.000 komt te vervallen. Dit krediet wordt nu afgeraamd.

Programma 5: Stimulering buitensport

Het krediet voor Stimulering buitensport ad € 376.000 wordt afgeraamd. Dit krediet wordt overgeheveld als bijdrage naar de exploitatie. Wij als gemeente gaan dan niet investeren in stimulering buitensport, maar verenigingen kunnen dit zelf doen met eventueel een bijdrage van de gemeente.

Programma 5: Uitvoering Landschapsbeleidsplan

Zoals in programma 5 is aangegeven wordt het uitvoeringsplan Landschapsbeleidsplan 2015-2018 in deze Burap afgeraamd om vervolgens het uitvoeringsplan

Landschapsbeleidsplan 2019-2023 op te voeren. Omdat het Landschapsbeleidsplan bestaat met bedragen op de exploitatie en bedragen op de kredieten wordt voor de mutatie op de exploitatie verwezen naar programma 5.

De wijzigingen op het krediet zijn als volgt:

- Aframen uitgaven Landschapsbeleidsplan 2015-2018 ad € 38.818
- Aframen inkomsten Landschapsbeleidsplan 2015-2018 ad € 249.367

Vervolgens wordt het nieuwe uitvoeringsplan Landschapsbeleidsplan 2019-2023 bijgeraamd in 2019 voor € 21.135. Dit bestaat uit:

- Bijramen Proef schapenbegrazing ad € 8.635
- Bijramen Groen Blauw Stimuleringskader ad € 12.500

De inkomsten ad € 21.135 worden ook bijgeraamd in 2019. Dit betreft de dekking uit de reserve groen.

Programma 5 Dreven en Driften Zeeland

Voor dit project is de eindafrekening van deze subsidie in 2019 ontvangen. Er is meer subsidie ontvangen ad € 21.097 dan dat er aangevraagd is. Het overschot van de subsidie

wordt gestort in de reserve groen (zie toelichting hoofdstuk reserves). Omdat het project definitief afgerond is in 2019 worden de overige bedragen afgeraamd. Dit betekent dat de uitgaven van het krediet met € 42.536 verminderd worden en de inkomsten met € 42.536 verminderd worden. Het restant krediet betreft niet subsidiabele kosten die gecorrigeerd worden naar de exploitatie.

Programma 5 Dreven en Driften Schaijk

Voor dit project is de eindafrekening van deze subsidie in 2019 ontvangen. Er is meer subsidie ontvangen ad € 33.045 dan dat er aangevraagd is. Het overschot van de subsidie wordt gestort in de reserve groen (zie toelichting hoofdstuk reserves). Omdat het project definitief afgerond is in 2019 worden de overige bedragen afgeraamd. Dit betekent dat de uitgaven van het krediet met € 69.668 verminderd worden en de inkomsten met € 69.668 verminderd worden. Het restant krediet betreft niet subsidiabele kosten die gecorrigeerd worden naar de exploitatie.

Programma 5 Entree Palmstraat

Voor dit project is de eindafrekening van de subsidie in 2019 ontvangen. Er is minder subsidie ontvangen ad € 2.408 dan dat er aangevraagd is. Het tekort wordt onttrokken uit de reserve groen (zie toelichting hoofdstuk reserves). Omdat het project definitief afgerond is in 2019 wordt de rest van de bedragen afgeraamd. Dit betekent dat de uitgaven van het krediet met € 366.934 verminderd worden en de inkomsten met € 366.934 verminderd worden. Het restant krediet betreft € 300.000 voor grond wat in ons eigendom is. Echter wordt nog wel verwacht dit perceel in de toekomst te kunnen verkopen voor dit bedrag.

Programma 5 Aankoop bosperceel SCH01 I 18

Het college heeft op 6 maart 2019 ingestemd met de aankoop van bosperceel SCH01 I 18 voor maximaal € 30.000. Met de aankoop van dit bosperceel kan de recreatieve ontsluiting van de natuurpoort sterk verbeterd worden. De onderhandelingen met de huidige eigenaar zijn afgerond. De gemeente Landerd zal het perceel aankopen voor een bedrag ad € 30.000. Hier komen nog bijkomende kosten bij van circa € 2.000 (kosten koper). Totaal beschikbaar te stellen krediet bedraagt dan € 32.000.

Echter is bosgrond minder waard dan de aangekochte waarde. De afwaardering (inkomsten op het krediet) ad € 20.000 worden gedekt uit de reserve groen. Dit bedrag is nog beschikbaar uit het restant van het krediet Meer Maashorst. De aankopen van grond op cruciale plekken was in het project Dynamisch Landschap Schaijk eerder opgenomen.

Programma 5 Herinrichting velden korfbalvereniging Emos, Uitbreiding kleedlokaal Emos en Uitbreiding/verbouw EMOS

Op 30 oktober 2019 wordt ten behoeve van Jeu de Boules Club "Le Jeteur" het recht van opstal gevestigd op het terrein met opstallen aan de Bossestraat 10 te Schaijk (oude korfbalaccommodatie Schaijk).

Hierdoor vallen de voorziening onderhoud korf- en handbalaccommodatie, de DKU kleedaccommodatie EMOS en de exploitatielasten voor de korfbalaccommodatie vrij.

Deze voordelen op de exploitatie worden ingezet voor het afboeken van de diverse boekwaarde van de oude korfbalaccommodatie die nog op de balans vermeld staan. Dit gaat om de volgende boekwaarde:

- Afboeken boekwaarde krediet herinrichting velden korfbalvereniging Emos ad € 16.770
- Afboeken boekwaarde krediet Uitbreiding kleedlokaal Emos ad € 28.496
- Afboeken boekwaarde krediet Uitbreiding/verbouw Kleedlokaal Emos ad € 101

Totaal is dit een bedrag ad € 45.367

Programma 6 Bouw dorpshuis en sporthal Zeeland

Op 26 september 2019 is een aanvullend krediet voor dorpshuis Zeeland en omliggend gebied beschikbaar gesteld. In het raadsvoorstel is aangegeven dat de wijzigingen in lasten in de 2e Burap 2019 worden opgenomen. Dit wordt doorgeschoven naar de 1e Burap 2020.

Het krediet voor de bouw van het dorps huis is opgebouwd uit bouwkosten maar ook uit inrichting van het openbaar gebied (niet zijnde GREX). Hiervoor moet nog een exacte scheiding worden gemaakt. Wat van het omliggend gebied hoort bij het gebouw en wat is openbaar gebied, zoals parkeerplaats etc.

Voor de GREX is € 150.000 voorbereidend krediet beschikbaar gesteld. Omdat er ook al voorbereidende kosten worden gemaakt voor het openbaar gebied (niet zijnde GREX) wordt daarvoor alvast een voorlopig bedrag afgezonderd van het totale krediet. Er wordt een bedrag van € 50.000 overgeheveld naar "Inrichting gebied bij dorps huis/sporthal Zeeland". Dit heeft geen gevolgen voor het bouwkrediet zelf. Dat blijft ongewijzigd.

Programma 7 Duurzaamheidsfonds buitensportaccommodaties

In de kaderbrief 2020 is besloten dat het krediet voor Duurzaamheidsfonds buitensportaccommodaties ad € 150.000 komt te vervallen. Dit krediet wordt nu afgeraamd.

Programma 8 Centrumplan Zeeland

In de kaderbrief en begroting 2020 is een wijziging m.b.t. het krediet CP Zeeland opgenomen. Daarnaast zijn er andere ontwikkelingen. Samengevat zijn deze:

- Vooralsnog niet langer uitgaan van ontwikkeling van Kerkstraat West. Dit betekent dat:
 - Het pand Rector van Gerwenstraat 9 voorlopig niet wordt aangekocht. Het krediet wordt verlaagd met € 199.660
 - De panden Rector van Gerwenstraat 5 en 7 voorlopig niet worden gesloopt. De geraamde afschrijving ad € 286.200 kan vervallen
 - Door het bovenstaande kan de daarvoor gevormde DKU ad € 485.860 worden ingezet ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten van CP Zeeland. De beschikking over de reserve DKU CP Zeeland van € 485.860 vervalt in 2019 en wijzigt in een jaarlijkse beschikking van € 16.195 vanaf 2020. Dit laatste is al verwerkt in de begroting 2020.
- Bij de realisatie van de fase Kerkstraat die in 2019 is uitgevoerd is ook de Kloosterstraat meegenomen. Dit betreft alleen groot onderhoud dat uit de voorziening wegen en de voorziening riolering gedekt kan worden. Concreet betekent dit:
 - Verhoging van het krediet CP Zeeland met € 96.000
 - Dekking uit de voorziening groot onderhoud wegen van € 38.000
 - Dekking uit de voorziening riolering van € 58.000

Programma 8 Centrumplan Schaijk

Zie uitleg bij programma 2. Deze twee kredieten worden samen genomen. Dit krediet wordt nu afgeraamd. De restant kredieten worden overgeheveld naar het krediet Aanleg openbaar gebied Centrumplan Schaijk in programma 2.

Programma 8 Duurzaamheid in het buitengebied

Vanwege het ontbreken van initiatieven kan het verstrekken van investeringsbijdragen en kapitaaloverdrachten achterwege blijven en deze post komt dan te vervallen. De uitgaven van het krediet worden afgeraamd met € 353.419 en de inkomsten worden ook met € 353.419 afgeraamd.

Programma 8 Grond Heihorst

Eerder dit jaar is een krediet beschikbaar gesteld voor een grondaankoop aan de Heihorst € 71.500. Achteraf is gebleken dat deze aankoop binnen de exploitatie van LOG Graspeel moet vallen. Dit betekent het volgende:

- Vervallen krediet Aankoop grond Heihorst ad € 71.500
- Toename lasten LOG Graspeel met € 71.500

Het krediet wordt nu afgeraamd voor een bedrag van € 71.500.

Programma 8 Activering uitkering Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten (HNG)

Voor 2019 is te weinig rente opgenomen. Het bedrag voor 2019 aan rente moet zijn € 6.339. Hiervoor wordt daardoor € 3.443 aan uitgaven bijgeraamd.

Reserves

Accountant

De accountantscontrole wordt jaarlijks strenger. Om te voorkomen dat tijdens de accountantscontrole onduidelijkheid ontstaat over besluiten van de gemeenteraad worden enkele besluiten opnieuw toelicht. Het gaat enkel om besluiten waarvan wordt verwacht dat het tot discussie kan leiden met de accountant. De gemeenteraad wordt gevraagd om de originele wijziging inclusief de extra toelichting van deze Bestuursrapportage te bekrachtigen. Het gaat dus expliciet niet om een nieuwe begrotingswijziging.

Programma 5: Reserve Stimulering Sport

De gemeenteraad heeft 31-01-2019 een besluit genomen over de inzet buurtsportcoaches 2019-2022. Als gevolg van dit besluit is de raming van de onttrekking uit de reserve stimulering sport verlaagd met € 19.038.

Programma 7: Reserve afvalstoffenheffing

In de 2^e Bestuursrapportage 2018 is vermeld dat de meerkosten voor afval 2019 ad € 81.634 gedekt kunnen worden uit de reserve afvalstoffen heffing. Dit is te onduidelijk geformuleerd. De verwachte meerkosten 2019 ad 81.634 worden gedekt uit de reserve afvalstoffenheffing.

Programma 8: Reserve reconstructiefonds Bio / reconstructie

In de programmabegroting 2019 was voor de reserve reconstructiefonds Bio / Reconstructie een dotatie en onttrekking ter hoogte van € 120.000 opgenomen. Dit zijn specifieke baten van de exploitatie Vensteeg die worden gestort in de reserve en vervolgens ingezet worden voor de dekking van de exploitatie LOG Graspeel. De ontvangsten zijn gekoppeld aan de verkoop van bepaalde kavels aan de Langenboomseweg. De verkoop van deze bouwkavels was oorspronkelijk gepland in 2018 en 2019. De verkoop heeft niet in 2018 plaatsgevonden en is doorgeschoven naar 2019. Dit heeft als gevolg dat de dotatie en onttrekking van de reserve € 120.000 hoger wordt. De actualisatie van de meerjarenraming GREX per 01-01-2019 (vastgesteld 27-06-2019) beschrijft het effect op deze reserve niet, maar deze mutatie maakt wel onderdeel uit van de actualisatie.

Programma 4, 5 en 8: Diverse Reserves Dekking Kapitaallasten Uitgaven (DKU's)

Als onderdeel van de 1^e Bestuursrapportage 2019 zijn van diverse DKU's de geraamde onttrekkingen bijgesteld. Dit is nodig zodat de onttrekking gelijk loopt met de kapitaallasten van de bijbehorende activa. Mutaties zijn niet in de Bestuursrapportage vermeld, omdat de bedragen dusdanig laag zijn dat de gemeenteraad hierover niet geïnformeerd hoeft te worden volgens de financiële verordening. Dit is nog steeds het geval. Enkel om de duidelijkheid over deze mutatie te verkrijgen ten behoeve van de accountantscontrole 2019 worden deze mutaties hieronder vermeld:

Reserve	Mutatie onttrekking 2019
DKU Kindcentrum Zeeland	€ -1.356,00
DKU Frisse Scholen Oventje	€ -137,00
DKU Frisse Scholen Kreek'l	€ 177,00
DKU herontwikkeling DAW	€ -1.232,00
DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	€ -113,00

Negatief (-) is verlaging

Doorschuiven reserves t.b.v. investeringskredieten

In de jaarrekening 2018 worden de lopende investeringskredieten toegelicht. Niet afgesloten kredieten worden na vaststelling van de jaarrekening doorgeschoven naar het volgende jaar. De inkomsten gebonden aan de kredieten betreft in bepaalde gevallen dekking vanuit de reserve, maar dit kunnen ook andere soorten inkomsten zijn. Doordat dit niet is gespecificeerd is het voor de gemeenteraad ook niet inzichtelijk welk effect het doorschuiven van de investeringskredieten heeft op de dotaties en onttrekkingen van de reserves. Hieronder wordt weergegeven welke wijziging in de raming is doorgevoerd op de reserves als gevolg van het doorschuiven van investeringskredieten bij de jaarrekening 2018.

Reserve	Krediet	Onttrekkingen	Stortingen
Behoudzaamheidsreserve	Bouw- en woonrijp maken De Louwstraat	€ 70.000,00	€ -
Behoudzaamheidsreserve	Centrumplan Schaijk	€ 46.091,00	€ -
DKU Centrumplan Schaijk	Centrumplan Schaijk	€ 448.281,00	€ 50.286,00
Reserve duurzaamheid in het buitengebied	Duurzaamheid Buitengebied	€ 353.419,00	€ -
Reserve Groen	Dreven en driften Schaijk	€ 31.256,00	€ -
Reserve Groen	Dreven en driften Zeeland	€ 34.130,00	€ -
Reserve Groen	Entree Palmstraat	€ -9.647,00	€ -
Reserve Groen	Uitvoering Landschapsbeleidsplan	€ 174.368,00	€ -
Reserve openbare verlichting	Centrumplan Schaijk	€ 7.095,00	€ -
Reserve Stimulering Grondverkoop	Stimulering grondverkoop	€ 13.934,00	€ -
Reserve Stimulering sport	Stimulering buitensport	€ 376.000,00	€ -
Totaal		€ 1.544.927,00	€ 50.286,00

Opbouw storting DKU Centrumplan Schaijk	
Dekking meerkosten naar DKU CP Schaijk	€ 46.091,00
Dekking openbare verlichting naar DKU CP Schaijk	€ 7.095,00
Bijdrage derde / verkoop	€ -2.900,00

Vanwege het doorschuiven van de kredieten vinden er ook mutaties op de exploitatie plaats. Deze begrotingswijziging (104de wijziging) had met de jaarrekening toegevoegd moeten worden aan het raadsbesluit. Dit is per abuis vergeten en wordt nu bij deze 2de Burap 2019 als besispunt toegevoegd.

Wijzigingen reserves 2de Burap 2019

Programma 5: Reserve groen

In deze Burap wordt voorgesteld om het uitvoeringsplan van het LBP voor de jaren 2019-2023 vast te stellen. De dekking van het Landschapsbeleidsplan komt uit de reserve groen. Op deze reserve vinden nu mutaties plaats.

Dit betreft:

- Een aframing ad € 174.368. Dit betreft de overheveling vanuit 2018.
- Een aframing van de exploitatielasten ad € 22.600 voor de jaren 2019 en verder.
- Een aframing van de rentelasten Wijnsterherstel ad € 2.572 voor de jaren 2019 en verder. Deze uitgaven worden allemaal gedekt uit de reserve groen.

Vervolgens wordt het nieuwe uitvoeringsplan 2019-2023 meerjarig geraamd. Dit betreft:

- Bijramen dekking voor Landschapsbeleidsplan ad € 21.135 voor 2019, € 71.135 voor 2020, € 148.635 voor 2021, € 40.000 voor 2022 en € 61.000 voor 2023.
- Bijramen dekking exploitatielasten ad € 2.610 voor 2019 en € 13.000 voor de jaren 2020 en verder.

- Bijramen dekking rentelasten Wijstherstel ad € 259 voor de jaren 2019 en verder.

Het project Meer Maashorst is in 2019 afgerond. Dit betreft Dreven en Driften Zeeland, Dreven en Driften Schaijk en Entree Palmstraat. Zoals bij de kredieten eerder vermeld hebben we hiervoor subsidie ontvangen:

- Dreven en Driften Schaijk € 21.096,96 meer subsidie ontvangen
- Dreven en Driften Zeeland € 33.044,58 meer subsidie ontvangen
- Entree Palmstraat € 2.408 minder subsidie ontvangen

Deze bedragen worden gestort in de reserve groen. Tevens zijn de kredieten afgeraamd. De mutatie op de reserve groen betreft totaal:

- Een aframing van de reserve groen voor Dreven en Driften Schaijk ad € 69.668
- Een aframing van de reserve groen voor Dreven en Driften Zeeland ad € 42.536
- Een aframing van de reserve groen voor Entree Palmstraat € 1.944

In 2019 wordt perceel SCH03 I 18 aangekocht ad € 30.000 (zie hoofdstuk kredieten). De marktwaarde van dit perceel betreft € 10.000. De afwaardering ad € 20.000 wordt gedekt uit de reserve groen.

Programma 5: Reserve DKU uitbreiding kleedaccommodatie Emos

Op 30 oktober 2019 wordt ten behoeve van Jeu de Boules Club "Le Jeteur" het recht van opstal gevestigd op het terrein met opstallen aan de Bossestraat 10 te Schaijk (oude korfbalaccommodatie Schaijk).

Hierdoor valt de DKU kleedaccommodatie EMOS ad € 32.245 voor de korfbalaccommodatie vrij.

Tevens wordt de dekking van de afschrijving die voor 2019 geraamd was gecorrigeerd. Dit betreft een bedrag ad € 4.500.

Programma 7: Reserve egalisatie rioolheffing

Als er bij de jaarrekening overschotten zijn op riolering worden deze in de reserve riolering gestort. Deze reserve wordt dan in een volgende jaar ingezet om tariefstijgingen te egaliseren.

In 2019 blijkt de opbrengst rioolheffing iets achter te blijven bij de raming. Dit zou betekenen dat er een tekort in de voorziening optreedt. Om dit te voorkomen kan een deel van de genoemde reserve in 2019 worden ingezet.

Het betreft een bedrag van € 29.652 dat in 2019 wordt onttrokken aan deze reserve.

Programma 7: Reserve duurzaamheid in het buitengebied

Vanwege het ontbreken van initiatieven kan het verstrekken van investeringsbijdragen en kapitaaloverdrachten achterwege blijven en deze post komt daarmee te vervallen. De dekking uit de reserve ad € 353.419 vervalt hiermee.

Tevens is er op deze reserve een correctie gemaakt ad € 6.265. Deze was onterecht bij de jaarrekening overgeheveld naar de reserve bestemde budgetten. Deze wordt nu gecorrigeerd naar de reserve duurzaamheid in het buitengebied.

Programma 8: Reserve uitkering HNG

Voor 2019 is te weinig rente opgenomen. Het bedrag voor 2019 aan rente moet zijn € 6.339. Hiervoor wordt daardoor € 3.443 gestort in de reserve.

Programma 8: Reserve centrumplan Zeeland (DKU)

De afschrijvingen van de Rector van Gerwenstraat 5, 7 en 9 vervallen. Deze afschrijvingen werden gedekt uit de reserve centrumplan Zeeland. Deze dekking ad € 485.860 vervalt hiermee.

Programma 8: Reserve DKU Centrumplan Schaijk

Voor wat betreft dekking uit reserves is in deze Burap opgenomen:

- Storting aan de DKU CP Schaijk in verband met mutaties ten opzichte van geraamde grond aan- en verkopen ad € 2.900.
- Onttrekking aan de DKU CP Schaijk van € 16.067 vanaf 2019 voor dekking kapitaallasten.

Minder onttrekking van de DKU Centrumplan Schaijk ad € 448.281. De reden hiervan is dat het op basis BBV niet meer is toegestaan investering in een keer te dekken uit een reserve. Dit bedrag wordt nu over 30 jaar verdeeld ingezet.

Programma 9: Reserve bestemde budgetten

De aanschaf wegenschaaf is in 2018 overgeheveld naar 2020. Echter is de boeking via de reserve bestemde budgetten in 2020 niet gemaakt. Deze wordt nu in deze burap verwerkt voor het jaar 2020. Dit gaat om een onttrekking ad € 10.000 in de reserve bestemde budgetten.

Programma 9: Behoedzaamheidsreserve

In het kader van eerdere afspraken in verband met de verplaatsing van Gashandel van Schaijk is een krediet beschikbaar gesteld voor De Louwstraat.

Door gewijzigde afspraken kan dit vervallen. Het gaat om een bedrag van € 70.000. Dit bedrag wordt nu afgeraamd. Dit krediet werd gedekt uit de behoedzaamheidsreserve. De onttrekking ad € 70.000 uit deze reserve vervalt ook.

Tevens wordt op de behoedzaamheidsreserve een correctie gemaakt. Bij vaststelling van de jaarrekening is de oude raming van de GREX (€ 132.015) in de exploitatie niet afgeraamd. Dit is een voordeel op programma 5 en een nadeel op programma 9.

En als laatste is er op deze reserve een correctie gemaakt ad € 6.265. Deze was onterecht bij de jaarrekening overgeheveld naar de reserve bestemde budgetten. Deze wordt nu gecorrigeerd naar de reserve duurzaamheid in het buitengebied. En dus gecorrigeerd op de behoedzaamheidsreserve.

Bijlage 1 Wijzigingen investeringskredieten 2de Burap 2019

Programma	Omschrijving	UITGAVEN			INKOMSTEN			SALDO	Toelichting wijziging 2de Burap 2019
		Beschikbaar krediet 2019 (voor 2de Burap 2019)	Wijziging uitgaven 2019	Restant na 2de Burap 2019 Uitgaven	Beschikbaar krediet 2019 (voor 2de Burap 2019)	Wijziging inkomsten 2019	Restant na 2de Burap 2019 Inkomsten	SALDO NA 2de BURAP 2019	
	2 Bouw- en Woonrijp maken De Louwstraat	70.000	-70.000	-	-70.000	70.000	-	-	Krediet wordt nu afgeraamd. Zie toelichting in het hoofdstuk Kredieten.
	2 Laadpunten elektrisch vervoer	25.000	-25.000	-	-	-	-	-	Met de kaderbrief 2020 besloten dit krediet af te ramen.
	2 Inrichting gebied bij Dorpshuis / Sporthal Zeeland	-6.175	50.000	43.826	-	-	-	43.826	Wordt een bedrag van Bouw Dorpshuis overgeheveld naar inrichting gebied bij dorps huis / sporthal Zeeland.
	2 Aanleg openbaar gebied Centrumplan Schaijk	111.628	607.844	719.472	-254.292	32.158	-222.134	497.338	Correctie bij de jaarrekening door de opmerking van de accountant dat de dekking niet uit de reserve mag. Nu bij de 2de Burap dit krediet afgesloten. Zie toelichting in het hoofdstuk Kredieten. Tevens stond deze bij de jaarrekening 2018 vermeld bij programma 8. Dit is niet juist. Nu vermeld bij programma 2.
	2 Aankoop grond bushalte.fietspad rotonde Voederheil	-	5.424	5.424	-	-5.424	-5.424	-	Dit krediet nu bij de 2de Burap 2019 beschikbaar stellen.
	5 Kunstgras DAW deel eerder vervangen	45.000	-45.000	-	-	-	-	-	Met de kaderbrief 2020 besloten dit krediet af te ramen
	5 Stimulering buitensport	376.000	-376.000	-	-376.000	376.000	-	-	Dit krediet wordt nu afgeraamd. Zie toelichting in het hoofdstuk Investeringskredieten
	5 Uitvoering Landschapsbeleidsplan	38.818	-17.683	21.135	-249.367	228.232	-21.135	-	Nieuw uitvoeringsplan Landschapsbeleidsplan 2019-2023. Zie verdere toelichting in het hoofdstuk Investeringskredieten.
	5 Dreven en Driften Zeeland	41.227	-42.536	-1.309	-39.918	42.536	2.618	1.309	Dit project is afgerond. Het krediet wordt afgeraamd. Zie verdere toelichting hoofdstuk Investeringskredieten
	5 Dreven en Driften Schaijk	64.302	-69.668	-5.366	-69.669	69.669	-0	-5.367	Dit project is afgerond. Het krediet wordt afgeraamd. Zie verdere toelichting hoofdstuk Investeringskredieten
	5 Entree Palmstraat	362.538	-366.934	-4.396	-666.936	366.936	-300.000	-304.396	Dit project is afgerond. Het krediet wordt afgeraamd. Zie verdere toelichting hoofdstuk Investeringskredieten
	5 Aankoop bosperceel SCH01 I 18		32.000	32.000		-20.000	-20.000	12.000	Dit krediet nu bij de 2de Burap 2019 beschikbaar stellen.
	6 Bouw dorps huis en sporthal Zeeland	8.931.109	-50.000	8.881.109	-	-	-	8.881.109	Wordt een bedrag van Bouw Dorpshuis overgeheveld naar inrichting gebied bij dorps huis / sporthal Zeeland
	6 Inventaris dorps huis en sporthal Zeeland	-	350.000	350.000	-	-100.000	-100.000	250.000	Herstelactie naar aanleiding van de jaarrekening 2018. Deze onterecht niet opgenomen.
	7 Duurzaamheidsfonds buitensportaccommodaties	150.000	-150.000	-	-	-	-	-	Met de kaderbrief 2020 besloten dit krediet af te ramen.
	8 Centrumplan Zeeland	1.053.735	-169.979	883.756	-787	-96.000	-96.787	786.969	Diverse mutaties krediet. Tevens is de herstelactie naar aanleiding van de jaarrekening ad € 66.319 meegenomen. Zie toelichting in het hoofdstuk Investeringskredieten
	8 Centrumplan Schaijk	504.365	-504.365	-	-445.381	445.381	-0	-0	Dit krediet is afgeraamd door restant bedragen over te hevelen naar Aanleg openbaar gebied Centrumplan Schaijk. Tevens is de herstelactie naar aanleiding van de jaarrekening ad € 58.984 meegenomen. Zie toelichting in hoofdstuk Investeringskredieten
	8 Duurzaamheid in het buitengebied	353.419	-353.419	-	-353.419	353.419	-	-	Krediet wordt nu afgeraamd. Zie toelichting in het hoofdstuk Investeringskredieten.
	8 Grond Heihorst Zeeland	71.500	-71.500	-	-	-	-	-	Dit krediet gaat naar LOG Graspeel
	9 Activering uitkering HNG	2.896	3.443	6.339	-47.447	-	-47.447	-41.108	Correctie van de rente aan de hand van het juiste overzicht van de HNG
	Totaal	12.195.362	-1.263.373	10.931.989	-2.573.216	1.762.907	-810.309	10.121.680	

Bijlage 2 Wijzigingen reserves 2de Burap 2019

Programma	Reserve	Omschrijving	Onttrekking	Storting	Toelichting
Programma 5	7910068	Reserve Groen	-269.684		
		Vervallen dekking investering oude landschapsbeleidsplan	-174.368		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Vervallen dekking exploitatielasten oude landschapsbeleidsplan	-22.600		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Vervallen dekking rentelasten Wijstherstel oude landschapsbeleidsplan	-2.572		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Nieuwe dekking investering Landschapsbeleidsplan 2019-2023	21.135		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Nieuwe dekking exploitatielasten Landschapsbeleidsplan 2019-2023	2.610		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Nieuwe dekking rentelasten Wijstherstel Landschapsbeleidsplan 2019-2023	259		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Afronding subsidie project Dreven en Driften Schaijk	-69.668		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Afronding subsidie Dreven en Driften Zeeland	-42.536		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Afronding subsidie Entree Palmstraat	-1.944		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Dekking afwaardering perceel SCH03 I 18	20.000		Zie toelichting hoofdstuk reserves
Programma 5	7910225	Reserve DKU uitbreiding kleedaccommodatie Emos	27.745		
		Vrijval DKU in verband met overdracht Emos	32.245		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Corrigeren DKU kleedaccommodatie Emos	-4.500		Zie toelichting hoofdstuk reserves
Programma 7	7910007	Reserve duurzaamheid in het buitengebied	-347.154		
		Vervallen onttrekking Duurzaamheid in het buitengebied	-353.419		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Correctie vanuit bestemde budgetten	6.265		Zie toelichting hoofdstuk reserves
Programma 7	7910030	Reserve egalisatie rioolheffing	29.652		
		Deels inzetten overschot jaarrekening 2018	29.652		Zie toelichting hoofdstuk reserves
Programma 8	7910249	DKU Centrumplan Schaijk	-432.214	2.900	
		Aframen toevoeging ivm mutaties ten opzichte van geraamde grond aan- en verkopen		2.900	Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Minder onttrekking DKU ivm eenmalige dekking reserve niet is toegestaan	-448.281		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Onttrekking voor dekking kapitaallasten	16.067		Zie toelichting hoofdstuk reserves
Programma 8	7910059	Reserve centrumplan Zeeland (DKU)	-485.860		
		Vervallen onttrekking afschrijving uit reserve in één keer	-485.860		Zie toelichting hoofdstuk reserves
Programma 9	7910000	Behoedzaamheidsreserve	-209.791	-133.526	
		Vervallen onttrekking De Louwstraat	-70.000		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Correctie Groen voor Rood	-133.526		Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Correctie Groen voor Rood		-133.526	Zie toelichting hoofdstuk reserves
		Correctie vanuit bestemde budgetten	-6.265		Zie toelichting hoofdstuk reserves
Programma 9	7910004	Reserve uitkering HNG		3.444	
		Correctie rente HNG		3.444	Zie toelichting hoofdstuk reserves
Programma 9	7910052	Reserve diverse bestemde budgetten	-6.265	-6.265	
		Correctie naar reserve duurzaamheid in het buitengebied	-6.265	-6.265	Zie toelichting hoofdstuk reserves
Totaal			-1.693.571	-133.447	

Bijlage 3 Wijzigingen voorzieningen 2^{deb} Burap 2019

Voorziening	Omschrijving	Onttrekking	Storting	Toelichting
7910502	Voorziening onderhoud brandweerkazerne Schaijk	57.000		
	<i>Vrijval van de voorziening door afstoten kazernes aan de Veiligheidsregio</i>	57.000		<i>Zie verdere toelichting programma 1</i>
7910503	Voorziening onderhoud brandweerkazerne Zeeland	45.000		
	<i>Vrijval van de voorziening door afstoten kazernes aan de Veiligheidsregio</i>	45.000		<i>Zie verdere toelichting programma 1</i>
7910514	Voorziening onderhoud korf- en handbalaccommodatie	68.833	-4.550	
	Vervallen storting voorziening onderhoud korf- en handbalaccommodatie		-4.550	<i>Zie verdere toelichting programma 5</i>
	<i>Vrijval van de voorziening door overdracht van Emos</i>	68.833		<i>Zie verdere toelichting programma 5</i>
7910540	Voorziening onderhoud gemeentewerf Zeeland	53.271		
	<i>Vrijval van de voorziening door afstoten kazernes aan de Veiligheidsregio</i>	53.271		<i>Zie verdere toelichting programma 9</i>
7910542	Voorziening onderhoud wegen, straten en pleinen	38.000		
	<i>Dekking voor de Kloosterstraat in het krediet Centrumplan Zeeland</i>	38.000		<i>Zie verdere toelichting hoofdstuk investeringskredieten programma 8 Centrumplan Zeeland</i>
7910543	Voorziening onderhoud c.q. verbetering riolering	58.000	-19.247	
	<i>Dekking voor de Kloosterstraat in het krediet Centrumplan Zeeland</i>	58.000		<i>Zie verdere toelichting hoofdstuk investeringskredieten programma 8 Centrumplan Zeeland</i>
	<i>Correctie ivm aanpassing raming op de de exploitatie van riolering</i>		-19.247	<i>De kosten op de exploitatie van riolering veranderen. Hierdoor vindt er een correctie op de storting voorziening</i>
7910550	Voorziening Verkeer en Parkeren	-16.337	-16.337	
	<i>Minder dekking uit de voorziening parkeren omdat de bijdrage van derden iets lager is, en daardoor ook de storting in deze voorziening. Dit betreft € 16.337.</i>	-16.337	-16.337	<i>Zie verdere toelichting hoofdstuk investeringskredieten programma 2 Aanleg openbaar gebied Centrumplan Schaijk</i>
7910561	Voorziening wachtgeld oud wethouders	149.304	140.272	
	<i>Verlengen wachtgeld ex-wethouder ivm opschuiven AOW-datum</i>		140.272	<i>Zie verdere toelichting programma 9</i>
	<i>Uitkering wachtgeld ex-bestuurders</i>	149.304		<i>Raming van de uitgaven op de voorziening</i>
7910566	Voorziening exploitatietekort Log Graspeel	127.497		
	<i>Aframen voorziening LOG Graspeel</i>	127.497		<i>Zie verdere toelichting programma 8</i>
Totaal		580.568	100.138	

VRAGEN VAN RAADSLEDEN

Zaaknummer: 14191-2019

s.v.p. aankruisen welke vraag u wilt stellen

Omschrijving	Afdoening
☐ Informatieve/technische vraag (over openbare stukken of besluiten van het college)	Mondeling Wethouder of afdelingshoofd beantwoordt zo spoedig mogelijk.
☒ Informatieve/technische vraag (over stukken of besluiten van het college of een document dat op (raads)agenda staat)	Schriftelijk Wethouder of afdelingshoofd beantwoordt zo spoedig mogelijk.
☐ Schriftelijke politieke vraag Artikel 33 Reglement van orde voor de vergaderingen, andere werkzaamheden van de Raad	Schriftelijk antwoord college of burgemeester z.s.m. (uiterlijk 30 dagen)
☐ Schriftelijke politieke vraag Artikel 33 Reglement van orde voor de vergaderingen, andere werkzaamheden van de Raad	Mondeling College of burgemeester antwoordt in de volgende raadsvergadering
☐ Mondelinge verzoek om achtergrondinformatie (indienen 24 uur voor vergadering)	Mondeling Vragenhalfuurtje in voorbereidende vergadering
☐ Mondelinge actuele vraag voor raadsvergadering (indienen 24 uur voor vergadering)	Mondeling In raadsvergadering agendapunt Rondvraag

FORMULERING (SCHRIFTELIJKE) VRAAG

Onderwerp: 2^e bestuursrapportage 2019

1. Pagina 9 leerlingenvervoer.

Een significante toename van het aantal ritten van 1244 naar 1688 en de daaraan toegenomen kosten ad € 50.000,-- structureel.

1a. Is u bekend waar de toename vandaan komt?

1b. Wat is het structurele in deze wijziging?

2. Pagina 4 overheveling budgetten.

Beleid van de gemeente Landerd tot onderhoud is: sober en doelmatig.

Betreft dit ook onderhoud van voetpaden in Schaijk? (zie hiervoor het rapport van Zwaans werkgroep toekomst van Schaijk)

3. Pagina 12 afronding project entree Palmstraat.

3a. Hoe ziet de uitvoering van het traject eruit?

3b. Is er een stappenplan en kan er meer duidelijkheid komen over het verloop van het proces?

3c. Kunt u een toelichting geven op de uitleg op pagina 29 Programma 5 Entree Palmstraat?

4. Pagina 17 duurzaamheid

Initiatieven hebben nog niet geleid tot concrete besluitvorming en daardoor wordt er € 30.000 in 2019 niet besteed!

In een tijd dat klimaat discussie dagelijks aan ons voorbij komt is het bijzonder dat hier geld voor op de plank blijft liggen en wordt afgeboekt.

4a. Hoe komt het dat plannen niet hebben geleid tot besluitvorming?

4b. Kan het geld alsnog besteed worden aan duurzaamheids of andere relevante doelen?

5. Pagina 22 extra kosten accountantscontrole / contracten?

Verhoging van € 20.000,

5a. is dit een structurele verhoging?

5b. is er rekening gehouden met de tijdelijkheid i.v.m. het herindelings traject?

5c. zijn er in die zin contractuele verplichtingen?

Ondertekening:

Datum indiening : 21 november 2019

Fractie : Progressief Landerd

Naam indiener : Jacques Pijnappels

ANTWOORD OP (SCHRIFTELIJKE) VRAAG

Datum: 26-11-2019

Antwoord:

1. Pagina 9 leerlingenvervoer.

Een significante toename van het aantal ritten van 1244 naar 1688 en de daaraan toegenomen kosten ad € 50.000,-- structureel.

1a. Is u bekend waar de toename vandaan komt?

1b. Wat is het structurele in deze wijziging?

Beantwoording vraag 1:

1a. Nee, het is niet bekend waar de toename vandaan komt. Wel zien we in de afgelopen maanden nog steeds een stijging van het gebruik van het leerlingenvervoer. We monitoren dit scherp en zullen hier in januari een analyse van maken en er dan bij u op terug komen.

1b. We gaan ervan uit dat de toekenning en dus het gebruik van leerlingenvervoer gedurende de schoolperiode van kinderen niet verandert. Dit maakt de uitgaven structureel.

2. Pagina 4 overheveling budgetten.

Beleid van de gemeente Landerd tot onderhoud is: sober en doelmatig.

Betreft dit ook onderhoud van voetpaden in Schaijk? (zie hiervoor het rapport van Zwaans werkgroep toekomst van Schaijk)

Beantwoording vraag 2:

Het uitgangspunt 'sober en doelmatig onderhoud' is van toepassing op het totale areaal wegen. Hieronder vallen voetpaden, fietspaden en wegen. In 2019 is een wegininspectie van het totale areaal wegen uitgevoerd. Aan de hand van de inspectieresultaten zijn de te nemen onderhoudsmaatregelen voor 2019 bepaald. De uitvoering loopt naar verwachting door in 2020. Zoals vermeld in de begroting 2019 is er specifieke aandacht voor voet- en fietspaden in de woonkernen en toegankelijkheid.

3. Pagina 12 afronding project entree Palmstraat.

3a. Hoe ziet de uitvoering van het traject eruit?

3b. Is er een stappenplan en kan er meer duidelijkheid komen over het verloop van het proces?

3c. Kunt u een toelichting geven op de uitleg op pagina 29 Programma 5 Entree Palmstraat?

Beantwoording vraag 3:

3a. De ontwikkelingsfase is in 2019 afgerond. Dit wil zeggen dat nagenoeg alle randvoorwaarden zijn gecreëerd om de realisatie van een natuurpoort aan de Palmstraat mogelijk te maken. Het wachten is nog op een uitspraak van de Raad van State. Tot die tijd is het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk.

Onlangs is nog het traject tot de aankoop van een bosperceel aan de Palmstraat afgerond. Met dit perceel kunnen we een toegang voor langzaam verkeer maken direct vanaf de rotonde, door de natuur, naar de natuurpoort. Dit draagt in belangrijke mate bij aan de gewenste beleving van de toegang naar een natuurpoort. Ook geeft het de mogelijkheid om het langzaam verkeer te scheiden van het gemotoriseerde verkeer op de Palmstraat.

De uitvoering van de realisatiefase is belegd bij het Maashorst Team onder aansturing van de Maashorst Manager. Op dit moment werkt het Maashorst Team aan een plan van aanpak, waarin zowel het tijdspad als de noodzakelijke stappen staan beschreven om tot een geselecteerde ondernemer/ investeerder te komen. Dit gebeurt in overleg met de Maashorst Community.

3b. De Maashorst Manager komt in het eerste kwartaal van 2020 met een plan van aanpak ter bespreking in het Maashorst Bestuur. Resultaten worden teruggekoppeld aan uw Raad.

3c. Het project Landschappen Van Allure is afgerond. De toelichting betreft de financiële boekhoudkundige afronding aan de hand van de eindafrekening van de subsidie.

4. Pagina 17 duurzaamheid

Initiatieven hebben nog niet geleid tot concrete besluitvorming en daardoor wordt er € 30.000 in 2019 niet besteed!

In een tijd dat klimaat discussie dagelijks aan ons voorbij komt is het bijzonder dat hier geld voor op de plank blijft liggen en wordt afgeboekt.

4a. Hoe komt het dat plannen niet hebben geleid tot besluitvorming?

4b. Kan het geld alsnog besteed worden aan duurzaamheids of andere relevante doelen?

Beantwoording vraag 4:

4a. Uiteraard zijn wij druk bezig om op het gebied van duurzaamheid initiatieven te ondersteunen.. We zijn daarbij afhankelijk van ontwikkelingen die buiten onze invloedssfeer liggen. U kunt daarbij denken aan de vertraging van de afronding van het Klimaatakkoord en de onduidelijkheid over de rol die gemeenten daarin spelen. Daarnaast heeft de opstelling van de gemeentelijke duurzaamheidsagenda vertraging opgelopen.

4b. het geld kan in 2019 nog besteed worden maar de tijd is erg kort. De kans bestaat dat in lopende projecten nog extra uitgaven moeten worden gedaan. Voor het jaar 2020 is opnieuw een bedrag van € 100.000,00 opgenomen voor duurzaamheidsontwikkeling.

5. Pagina 22 extra kosten accountantscontrole / contracten?

Verhoging van € 20.000,

5a. is dit een structurele verhoging?

5b. is er rekening gehouden met de tijdelijkheid i.v.m. het herindelings traject?

5c. zijn er in die zin contractuele verplichtingen?

Beantwoording vraag 5:

Vraag 5a: Ja, dit is een structurele verhoging

Vraag 5b: Met de herindeling wordt geen rekening gehouden. Uitgangspunt voor alle ramingen in Landerd en Uden is om de uitgaven/inkomsten structureel te blijven ramen en niet beide al voordelen in te boeken vanaf 2022. Als dat wel zou worden gedaan is het risico reeel dat er vanaf 2022 te weinig budget beschikbaar is. Ook vanaf 2022 heeft de nieuwe gemeente een accountant nodig en de verwachting is dat de accountantskosten eerder zullen stijgen dan dalen door gewijzigde, strengere, regelgeving.

Vraag 5c: De bijraming die nu is opgenomen is gebaseerd op de ervaringen bij de controle van 2018 en de signalen van de accountant dat er o.a. door gewijzigde regelgeving meer of andere controles moeten plaatsvinden. Er vinden op dit moment besprekingen plaats over het contract. Dit is, en wordt steeds met de auditcommissie afgestemd.

Zeeland, 15 oktober 2019
Verzonden: 17 OKT 2019
Ons kenmerk: 3834-2019
Uw brief van:
Portefeuillehouder: Wethouder Brands
Onderwerp: Notitie Reikwijdte en detailniveau mestbewerkingslocatie

De gemeenteraad van Landerd

Geachte raadsleden,

De provincie Noord-Brabant en de gemeenten in Noordoost- en Zuidoost Brabant gaan samen regionale afspraken maken over de kwaliteitscriteria en locaties van mestbewerkingsinstallaties. De eerste stap hiervoor heeft u gezet door op 27 juni 2019 de 'Visie op mestwerking' vast te stellen.

De regionale afspraken zullen worden gemaakt aan de hand van het opstellen van een planMer. In het voorjaar van 2020 moet het concept van dit plan klaar zijn.

De uitgangspunten voor het planMer zijn nu beschreven in de (concept) Notitie Reikwijdte en detailniveau mestbewerkingslocatie (NRD). De NRD gaat in op de te realiseren opgave (hoeveel mest moet worden bewerkt), de alternatieven (welke locaties worden onderzocht), varianten en scenario's die in het planMER worden onderzocht en hoe tot een beoordeling te komen. Ook beschrijft de NRD het te volgen proces.

Het concept NRD is tot 9 november in te zien via <https://www.brabant.nl/loket/terinzages/notitie-reikwijdte-en-detailniveau-milieueffectrapport-mestbewerkingslocaties>. Tot en met 8 november kan iedereen een zienswijze indienen. Het college is niet voornemens een zienswijze in te dienen.

Parallel aan deze inzagetermijn is de Commissie MER en Brabant Advies gevraagd hierover advies uit te brengen. De raden zullen bij het vervolgproces betrokken worden en om een besluit worden gevraagd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode

M.C. Bakermans

Bijlagen:

In afschrift aan:

Beh. ambtenaar: Dolf Derks

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Notitie reikwijdte en detailniveau

Aanpak milieuonderzoek mestbewerkingslocaties
Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant

POUDEROYEN
compagnons

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

Aanpak milieuonderzoek mestbewerkingslocaties Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant

Projectnummer : P197550

Opdrachtgever : Provincie Noord-Brabant

Opstellers : H. Ullenbroeck, E. Coopman, K. Albers

Status : Concept

Datum : 18 september 2019

Pouderoyen Compagnons vormgeving van stad en land is een handelsnaam van Pouderoyen BV

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ NIJMEGEN
tel: 024-3224579
fax: 024-3241240
e-mail: info@pouderoyen.nl
www.pouderoyen.nl

IBAN NL29 RABO 0154 8198 75
KVK 14 06 66 14
BTW NL 8104.81.996 B01

INHOUD**BLZ**

1. INLEIDING.....	1
1.1. Aanleiding voor deze m.e.r.-procedure	1
1.2. Doel van deze Notitie reikwijdte en detailniveau	2
1.3. Procedure en vervolgstappen.....	2
1.4. Leeswijzer	3
 2. MESTPROBLEMATIEK EN BELEID	5
2.1. Mest in Nederland.....	5
2.2. Mest in Brabant.....	7
2.3. Het sluiten van kringlopen en de rol van mestbewerking hierbij	9
2.4. Provinciale regels m.b.t. mestbewerking	10
2.5. Beleid Brabantse waterschappen	12
2.6. Regionaal en gemeentelijk beleid.....	13
 3. OPGAVE MESTBEWERKING	15
3.1. Opgave mestbewerking in Noord-Brabant	15
3.2. Verwachtingen m.b.t. de ontwikkeling opgave mestbewerking	17
 4. ALTERNATIEFONTWIKKELING EN EFFECTBESCHRIJVING	21
4.1. MER in twee fasen.....	21
4.2. Fase 1 planMER: onderzoeksalternatieven	22
4.3. Fase 2 planMER: voorkeursalternatief	34

BIJLAGEN

Bijlage 1	Begrippenlijst
Bijlage 2	Kaarten

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding voor deze m.e.r.-procedure

De gemeenten in Noordoost en Zuidoost Brabant hebben samen met de provincie het initiatief genomen om via een planMER te komen tot locatiebeleid voor mestbewerkingsinstallaties in Brabant. Hiermee willen zij bewerkstelligen dat er op basis van een goede inhoudelijke onderbouwing en via een zorgvuldig proces er een weloverwogen kader komt voor het schoon en veilig bewerken van mest in Noord-Brabant.

De provincie Noord-Brabant en Brabantse gemeenten willen samen komen tot regionale afspraken over de locaties voor mestbewerkingsinstallaties, waar mest bewerkt wordt die vanaf verschillende veehouderijlocaties bijeen wordt gebracht. Deze regionale afspraken moeten vervolgens gaan gelden als toetsingskader voor gemeenten en provincie bij het beoordelen van initiatieven voor mestbewerking. Op de regionale ontwikkeldagen eind 2018 hebben zij afgesproken dit te doen op basis van de geschiktheid van locaties. Om dit vorm te geven willen de provincie en gemeenten ter voorbereiding op die regionale afsprakenkaders een Milieueffectrapport (MER) opstellen en een m.e.r.-procedure doorlopen.

Het doel van deze m.e.r.-procedure is om via een navolgbare uitwerking en vergelijking van alternatieven in een MER informatie te bieden om te komen tot zo breed mogelijk gedragen regionale afsprakenkaders. Waarbij de uitwerking per regio kan verschillen in verband met verschillen in vraag en aanbod, beschikbare locaties en regionale keuzen. De focus van het op te stellen MER ligt op de onderbouwing van de locatiekeuzen die worden vastgelegd in de regionale afsprakenkaders.

De resultaten van het MER zijn bedoeld om nadere keuzen en afspraken te maken over de beste locaties, de spreiding van de locaties en om inzicht te krijgen in de gewenste omvang van locaties voor mestbewerking. In het op te stellen MER worden mogelijke uitbreidingen van bestaande en potentiële nieuwe locaties voor mestbewerking onderling vergeleken. Ook vindt er een effectbeschrijving en –vergelijking plaats van onderzoeksalternatieven. Onderzoeksalternatieven bestaan uit een combinatie van locaties die samen voldoen aan de restopgave m.b.t. de omvang van de te bewerken mest. Onzekerheden m.b.t. de opgave voor de hoeveelheid te bewerken mest en de uitwerking van het mestbeleid worden in het MER vertaald naar verschillende aanbodscenario's.

In het MER wordt op basis van de resultaten van het onderzoek, waaronder de ranking van locaties en de effectvergelijking van onderzoeksalternatieven en standpunten van betrokken overheden (bestuurders van provincie, gemeenten en waterschappen) een voorkeursalternatief geformuleerd. Ook van dat voorkeursalternatief worden de effecten beschreven.

1.2. Doel van deze Notitie reikwijdte en detailniveau

Een m.e.r.-procedure doorloopt een aantal stappen. Het opstellen van een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is de eerste stap. In deze notitie is allereerst beschreven hoe de provincie en gemeenten het milieuonderzoek willen aanpakken. Reacties naar aanleiding van deze notitie worden gebruikt voor het vaststellen van het definitief onderzoeksprogramma (reikwijdte en detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport). Daarna worden de onderzoeksresultaten beschreven en vastgelegd in een milieueffectrapport (MER – het product).

1.3. Procedure en vervolgstappen

Gemeenten en provincie willen het proces dat leidt tot Regionale Afsprakenkaders Mestbewerking zoveel mogelijk in uitwisseling met de vertegenwoordigers van de belangrijkste (groepen) stakeholders vorm geven. Een klankbordgroep met stakeholders ondersteunt het opstellen van de MER. Hierin zijn de volgende partijen vertegenwoordigd: de Brabantse Milieufederatie, de Producentenorganisatie Varkenshouderij, Brabants Burgerplatform, ZLTO, Cumela en het Nederlands Centrum Mestverwaarding.

Besturen van Brabantse gemeenten en waterschappen zijn in juli 2019 geïnformeerd over het initiatief om via een planMER te komen tot locatiebeleid voor mestbewerkingsinstallaties in Noord-Brabant, het voorgenomen proces om tot een goede inhoudelijke onderbouwing voor dat beleid te komen en de planning. In onderstaand tekstkader is het geschetste proces beschreven.

- Na de ter inzage legging van de concept NRD, de zienswijzen en ontvangst van adviezen van de commissie voor de milieueffectrapportage en BrabantAdvies, stellen GS naar verwachting eind 2019 de NRD vast. Na overleg met vertegenwoordigers van besturen van gemeenten en waterschappen.
- Vervolgens wordt een concept van de MER opgesteld, waarin de onderzoeksalternatieven en –varianten zijn uitgewerkt en de effecten zijn vergeleken. Ook worden in deze eerste fase de gevoeligheidsanalyses uitgevoerd.
- Het concept MER wordt voorgelegd aan gemeenten en waterschappen, zodat deze hun voorkeur kunnen aangeven m.b.t. de invulling van het voorkeursalternatief
- Na de zomer van 2020 volgt een brede bijeenkomst voor de besturen, gericht op het vaststellen van het voorkeursalternatief.
- De effecten van het voorkeursalternatief worden beschreven en de effectvergelijkingen en gevoeligheidsanalyses worden aangevuld (tweede fase MER).
- Gedeputeerde Staten leggen het MER ter inzage.
- Op basis van de zienswijzen en de adviezen van de commissie voor milieueffectrapportage en BrabantAdvies, stellen GS naar verwachting in het voorjaar van 2021 het MER vast.
- Parallel hieraan worden de Regionale Afspraken voorbereid, die op de Regionale Ontwikkeldagen in juni 2021 ter vaststelling aangeboden.

Gemeenten in Noordoost- en Zuidoost Brabant hebben samen met de provincie het initiatief genomen voor het opstellen van een planMER. Zij nodigen gemeenten in Midden en West Brabant en de Brabantse waterschappen uit om mede-initiatiefnemer te worden. Bevoegd gezag in deze m.e.r.-procedure is de provincie Noord-Brabant.

De Commissie m.e.r. en BrabantAdvies worden om advies gevraagd inzake reikwijdte en detailniveau voor het planMER. De zienswijzen en de adviezen vormen input voor het op te stellen planMER. Het MER wordt naar verwachting eind 2020 ter inzage gelegd voor de inspraak en advisering door de Commissie m.e.r. en BrabantAdvies. Parallel hieraan worden de regionale afspraken voorbereid.

Mocht er naar aanleiding van het MER en/of standpunten van gemeenten en waterschappen aanleiding zijn om nadere regels te stellen op grond van de omgevingsverordening, dan is hiervoor nadere besluitvorming door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant nodig. Als een aanpassing van de (interim) omgevingsverordening ¹ nodig is, zullen Provinciale Staten hierover moeten besluiten, voordat de regionale afspraken worden vastgesteld.

Lopende initiatieven m.b.t. de realisatie van mestbewerkingsinstallaties worden op basis van de vigerende kaders beoordeeld.
--

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 1 van deze NRD wordt de aanleiding voor de m.e.r.-procedure en het doel beschreven. Vervolgens wordt de procedure en vervolgstappen toegelicht.

Hoofdstuk 2 gaat in op de probleemstelling: het doel, nut en noodzaak van het mestbeleid in Noord-Brabant en de rol van regionale afsprakenkaders. Hierbij worden ook de achtergronden van het mestbeleid en de Brabantse beleidskaders ten aanzien van mestbewerking beschreven.

In hoofdstuk 3 wordt de huidige capaciteit voor mestbewerking beschreven, samen met een raming van de restopgave en de mogelijke ontwikkeling van de opgave voor mestbewerking.

¹ Naar verwachting treedt in 2021 de Omgevingswet in werking. Onder die wet heeft de provincie nog maar één verordening waarin alle regels zijn opgenomen over de fysieke leefomgeving. De Interim omgevingsverordening is een eerste stap op weg naar de definitieve omgevingsverordening. In het ontwerp van de Interim omgevingsverordening (mei 2019) zijn regels uit bestaande provinciale verordeningen over de fysieke leefomgeving beleidsneutraal samengevoegd tot één Interim omgevingsverordening. De definitieve omgevingsverordening moet eind 2020 gereed zijn.

Hoofdstuk 4 gaat in op de alternatiefontwikkeling en de wijze waarop potentiële locaties voor de restopgave mestbewerking in de provincie Noord-Brabant worden beoordeeld en onderling vergeleken. Ook is in dit hoofdstuk beschreven hoe de onderzoeksalternatieven worden samengesteld en de effecten van die onderzoeksalternatieven worden onderzocht en onderling vergeleken.

In de bijlagen is een begrippenlijst opgenomen.

2. MESTPROBLEMATIEK EN BELEID

2.1. Mest in Nederland

Dierlijke mest is een waardevolle grondstof om gewassen van voedingsstoffen te voorzien. De Nederlandse veehouderij produceert echter meer stikstof en fosfaat in dierlijke mest dan er landbouwkundig en milieukundig verantwoord kan worden gebruikt op Nederlandse gronden. Ook is de benutting van mest niet optimaal. Nutriënten, waaronder stikstof en fosfaat, komen terecht in het oppervlaktewater, grondwater en een deel verdwijnt als gas naar de lucht. Dit leidt vervolgens tot negatieve gevolgen voor het milieu en de biodiversiteit.

Vanwege de hoeveelheid nutriënten die gewassen en bodems op kunnen nemen, zal het overschot aan mest op een andere manier verwerkt moeten worden. Mest kan bijvoorbeeld vergist worden of verwerkt worden tot kunstmest(ervanger). Via mestbewerkingsprocessen kunnen bestandsdelen uit de mest gehaald worden en wordt het mestoverschot verminderd. Een betere toepassing en verwerking van mest zal bijdragen aan minder emissies en uitspoeling, lagere kosten en een verminderde vraag naar fossiele grondstoffen.

Vroeger was de landbouw volledig afhankelijk van dierlijke mest, maar dat veranderde met de komst van kunstmest. Het gebruik van kunstmest is in de loop der jaren sterk verminderd, maar het alleen aanwenden van dierlijke mest stuit in de akkerbouw en teelt van voedergewassen op praktische problemen. Een combinatie van drijfmest en kunstmest is de gangbare praktijk. De grote uitdaging is dan ook om de overvloed van dierlijke meststoffen in Nederland zodanig te scheiden, te bewerken en aan te wenden dat een landbouwkundig optimale bemesting ontstaat. Dierlijke mest moet dan beter benut kunnen worden en technisch veel preciezer toepasbaar zijn. Maar voorlopig blijft kunstmest nog noodzakelijk voor de 'fine tuning' van de bemesting.

Via zeven stelsels wordt uitvoering gegeven aan het Nederlandse mestbeleid:

1. Het stelsel van gebruiksnormen en gebruiksvoorschriften vormt de kern van het mestbeleid en gaat over het uitrijden van de hoeveelheden mest en hoe en wanneer de meststoffen uitgereden mogen worden.

Er zijn drie soorten gebruiksnormen:

- een gebruiksnorm voor dierlijke mest (uitgedrukt in stikstof);
- gebruiksnormen voor de totale hoeveelheid stikstof (voor alle meststoffen);
- gebruiksnormen voor de totale hoeveelheid fosfaat (voor alle meststoffen).

Voor een deel van de bedrijven geldt onder voorwaarden een zogenoemde derogatie. Dit houdt in dat de gebruiksnorm van 170 kg stikstof uit dierlijke mest verhoogd mag worden tot maximaal 230 resp. 250 kg stikstof. Het gaat hierbij alleen om graasdierenmest, het bedrijf moet minimaal 80% grasland hebben en voldoen aan een tal van andere voorwaarden.

2. Om de derogatie in 2017 te behouden is het fosfaatreductieplan in het leven geroepen. Dit bestaat uit drie sporen: voerspoor, stoppersregeling en fosfaatreductie. Doel is een krimp van de melkveestapel.
3. Het stelsel van dierrechten (varkens- en pluimveerechten) stelt grenzen aan het aantal varkens en pluimvee dat voor productie mag worden gehouden.
4. Verantwoorde groei en grondgebondenheid melkveehouderij. De Wet grondgebondenheid is een aanscherping van verantwoorde groei en heeft als doel te voorkomen dat de melkveehouderij zonder grond kan groeien.
5. Het stelsel van fosfaatrechten regelt dat de in Nederland geproduceerde hoeveelheid fosfaat – als bestanddeel van mest – structureel onder het plafond van het fosfaatreductieplan blijft.
6. Regels ten aanzien van vervoer, opslag, mengen en verhandelen van mest. Deze regels zijn ondersteunend aan de bescherming van de bodem, grond- en oppervlaktewater tegen schadelijke gevolgen van overbemesting.
7. Door de mestverwerkingsplicht moet bij een mestoverschot een deel van de mest verplicht afgezet worden buiten de Nederlandse landbouw. Er worden drie gebieden onderscheiden: zuid, oost en overig. Per gebied geldt een ander verwerkingspercentage. Met mestverwerking wordt bedoeld export van mest, mestverbranding en mestvergisting. Covergisten en scheiden zijn bewerkingsmethodes en vallen niet onder mestverwerking. De wettelijke verplichting tot verwerking van het overschot bedraagt 59% in Midden- en Oost-Brabant en 10% in West-Brabant.

Herziening van het landelijk mestbeleid

Op 22 december 2017 heeft de minister een fundamentele herbezinning op het mestbeleid en het bijbehorende stelsel van wet- en regelgeving aangekondigd. De herziening van het mestbeleid moet in dialoog met partijen uit de samenleving plaatsvinden. De herziening / herbezinning speelt zich af binnen de volgende kaders:

- De LNV-visie: Het toekomstige mestbeleid zal bij moeten dragen aan het realiseren van kringlooplandbouw in Nederland.
- Verbeteren waterkwaliteit: Het mestbeleid is bedoeld om de benutting van meststoffen te verbeteren, waardoor ook de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater verbetert.
- EU-regelgeving: Naast bovengenoemd doel voor de waterkwaliteit bevat de Nitraatrichtlijn een aantal concrete zaken die in het mestbeleid moeten worden verankerd. Dit betreft bijvoorbeeld gebruiksnormen en het bevorderen van goede landbouwpraktijken. Naast de Nitraatrichtlijn zijn ook de doelen van de Kaderrichtlijn Water van belang.
- Verminderen fraudeprikkel: De voordelen van niet-naleving van de mestregelgeving kunnen voor individuele ondernemers groot zijn. Er is dus een financiële prikkel om te frauderen. Een herzien mestbeleid moet zo min mogelijk fraudeprikkel bevatten.
- Handhaafbaarheid: Een nieuw mestbeleid moet goed handhaafbaar zijn, zodat naleving wordt bevorderd en overtredingen effectief kunnen worden aangepakt.
- Regeldruk: Zowel ondernemers als de overheid worden op dit moment geconfronteerd met hoge lasten. Een nieuw mestbeleid mag niet leiden tot hogere administratieve lasten of uitvoeringslasten.

2.2. Mest in Brabant

De omvangrijke Brabantse veehouderij produceert meer mest dan er op Brabantse landbouwgronden kan worden aangewend zonder nadelige effecten op het grond- en oppervlaktewater. Tegelijkertijd is het wenselijk om dierlijke mest aan te wenden op landbouwgronden binnen Brabant, zodat de bodemvruchtbaarheid op peil blijft en kunstmestgebruik zoveel mogelijk wordt teruggedrongen.

Een steeds groter deel van het Brabantse mestoverschot wordt afgevoerd naar elders. Dierlijke mest heeft bij velen in Brabant geen goede naam meer en Brabantse burgers maken zich zorgen over de negatieve invloed van de veehouderij op hun omgeving (geuroverlast en risico's voor de volksgezondheid door met name uitstoot van fijnstof en ziektekiemen). Daarnaast leidt de uitstoot van ammoniak tot negatieve effecten op natuur en de uitstoot van de broeikasgassen methaan en lachgas tot klimaatverandering. Ook Brabantse veehouders hebben zorgen. Zij vragen zich af waar zij met hun mestoverschot heen moeten. Veel mest wordt afgevoerd naar gebieden met veel akkerbouw en weinig veehouderij of naar mestverwerkers, maar de kosten hiervoor zijn hoog. Als de druk op de mestmarkt hoog is, ontstaat er een financiële prikkel die frauderen in de hand kan werken.

Dit moet anders vinden de provincie Noord-Brabant en Brabantse gemeenten. Mest moet geen probleem meer zijn, maar weer opnieuw een waardevolle grondstof worden, door de veehouderij te verduurzamen en over te schakelen naar een duurzame, circulaire landbouw (kringlooplandbouw). Het sluiten van de stikstof- en fosfaatkringloop heeft een afname van emissies naar lucht en water tot gevolg. Om dit te bereiken is het nodig mest dusdanig te produceren en/of te bewerken dat deze voldoet aan de vraag vanuit de bodem en het gewas en dat de mest kostenefficiënt getransporteerd kan worden.

De provincie Noord-Brabant heeft, in overeenstemming met het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' begin 2016 het initiatief genomen voor de 'Mestdialoog' om zo te komen tot een nieuw Brabants mestbeleid. Provinciale Staten hebben mede op basis van de uitkomsten van de mestdialoog in juli 2017 het Brabantse mestbeleid vastgesteld. De hoofdlijnen van het Brabantse mestbeleid zijn:

- Herstel circulaire landbouw, waarbij de behoefte van de bodem en gewas centraal staan bij het aanwenden van mest en eisen stellen aan de samenstelling daarvan. Dat betekent ook verliezen beperken zodat nutriënten daar terecht komen waar ze nuttig zijn.
- Het bewerken van alle mest, nog voor de opslag of aanwending op het land. Dit betekent op langere termijn andere stalsystemen en op korte termijn het emissie arm maken / stabiliseren van mest. Zo zijn belangrijke winsten te behalen in het reduceren van emissies naar lucht (ammoniak, geur en broeikasgassen), bodem en water en in het verminderen van risico's voor gezondheid en veiligheid.
- Verwaarden van mest waarbij waardevolle producten worden geproduceerd (meststoffen en andere grondstoffen). Inzet moet zijn zoveel mogelijk dierlijke meststoffen voor plantengroei in te zetten ter vervanging van kunstmest. Minder productie van kunstmest betekent ook minder gebruik van energie.

- Professionaliteit en werken aan vertrouwen tussen ondernemers en omwonenden en maatschappelijke organisaties.
- Methaanemissie uit de mest tegengaan door te vergisten. Hiermee wordt mest ook gebruikt voor productie van hernieuwbare energie.
- Zo een bijdrage leveren aan een beter verdienmodel: minder kosten voor mestafzet en goedkopere en eenvoudiger te beheren stalsystemen.

In het Bestuursakkoord 2019-2023 zijn de volgende passages over de op te stellen PlanMER en over mestbewerking opgenomen:

- “De provincie creëert ruimte voor schone en veilige mestbewerking binnen de kaders van de Verordening Ruimte. We zoeken naar daarvoor geschikte locaties tot een totale maximale vergunde omvang van het Brabantse mestoverschot. Om een keuze te maken voor de beste locaties, de spreiding van de locaties en om inzicht te krijgen in de ‘ideale omvang’ van een locatie voeren wij samen met onze partners een planMER uit. Daarnaast beoordelen wij ook de consequenties voor lopende initiatieven. Op basis daarvan kan de sector de mestbewerkingscapaciteit realiseren binnen de randvoorwaarden van schoon en veilig”.
- “Wij willen dat in Brabant vergunningen voor industriële mestbewerking worden verleend voor een periode van maximaal vijftien jaar. We hanteren daarbij de verplichting om na afloop van deze vergunningsperiode de gebouwen en installaties te saneren.”
- “Wij onderzoeken de wenselijkheid en mogelijkheid om omschakeling naar of nieuwvestiging van covergisting te verbieden. Covergisting heeft grote risico's voor milieu, gezondheid en fraude. Er zijn ruimschoots voldoende andere technieken voor mestbewerking voorhanden”

2.3. Het sluiten van kringlopen en de rol van mestbewerking hierbij

Om kringlooplandbouw te realiseren werken de provincie en partners samen aan het sluiten van de kleine kringloop (boerenbedrijf en regionaal) en het sluiten van de grote kringloop (nationaal en internationaal).

De kleine kringloop

Kringloopsluiting begint op het boerenbedrijf zelf (de 'kleine' kringloop). Boeren kunnen verschillende maatregelen nemen. Door bijvoorbeeld te zorgen voor een vruchtbare bodem die voldoende vocht en voedingsstoffen vasthoudt, kunnen planten goed wortelen en de voedingsstoffen goed opnemen. Gewassen worden zo sterker en de gewasopbrengst neemt toe. Zo komen minder nutriënten in de bodem en het water terecht. Ook door de eigen mest optimaal te benutten kan de veehouder bijdragen aan het sluiten van de kringlopen en beperken van de verliezen. Er is dan ook minder kunstmest nodig. De kleine kringloop kan zich ook uitstrekken tot op regionale schaal, als veehouders, akkerbouwers of tuinders samenwerken om hun kringloop zoveel mogelijk te sluiten.

Mestbewerking op het veehouderijbedrijf zelf draagt bij aan kringloopsluiting doordat het producten oplevert die kunstmest vervangen en daardoor aan waarde winnen in de kleine (en grote) kringloop. Mestbewerking op het veehouderijbedrijf kan op veel verschillende manieren: in de stal door urine en vaste mest bij de bron te scheiden, door de mest direct af te voeren uit de stal, en door de mest te vergisten of te scheiden op eigen terrein.

De grote kringloop

Op bedrijven met een mestoverschot kan de kleine kringloop alleen worden gesloten als het overschot wordt afgevoerd en onderdeel wordt van een grotere kringloop, op nationaal en Noordwest Europees niveau. Slechts een deel van het overschot aan mest kan onbewerkt worden afgezet in de akker- en tuinbouw elders in Nederland. Om bij te dragen aan het sluiten van deze kringlopen kan het overschot aan mest uit Brabant ook duurzaam worden ingezet op akkerbouwbedrijven in Nederland, Noord-Frankrijk of West-Duitsland.

Het bewerken van mest op industriële schaal is dan een cruciaal onderdeel van de aanpak om deze grote kringlopen te kunnen sluiten. De grote kringloop kan alleen op een verantwoorde manier worden gesloten als er via mestbewerking waarde wordt toegevoegd aan de mest.

2.4. Provinciale regels m.b.t. mestbewerking

De uitgangspunten van beleid van de provincie Noord-Brabant voor mestbewerking zijn vastgelegd in de Verordening ruimte Noord-Brabant. Door de regels in de Verordening ruimte worden locaties en de ligging van mestbewerkingsinstallaties gereguleerd. Hiernaast zijn er aanvullende (provinciale) beleidsregels die invulling geven aan het beperken van risico's voor de volksgezondheid en het beperken en voorkomen van geurhinder: de Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant en de Beleidsregel industriële geur Noord-Brabant 2018. Deze beleidsregels zijn van toepassing als de provincie bevoegd gezag is voor de omgevingsvergunning.

Gemeenten kunnen aanvragen vrijwillig toetsen aan deze beleidsregels. De provinciale regels zijn een aanvulling op het bestaand beleid zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit, de Wet milieubeheer en regels m.b.t. het lozen van afvalwater op het oppervlaktewater.

Verordening Ruimte Noord-Brabant

In het provinciaal beleid is opgenomen dat mestbewerking kan plaatsvinden op de veehouderijlocatie waar de mest ontstaat of op een bedrijventerrein van de juiste milieucategorie. In alle gevallen dient de mestbewerking zo plaats te vinden dat emissies en risico's voor de volksgezondheid en veiligheid op een acceptabel laag niveau liggen.

De Verordening ruimte bevat rechtstreeks werkende regels voor mestbewerking (artikel 34). Deze regels moeten bij een aanvraag voor omgevingsvergunning betrokken worden en ziet toe op initiatieven waarbij het gebruiksoppervlakte voor mestbewerking toeneemt. Omdat het huidige beleid van de provincie de vestiging van mestbewerking op bedrijventerreinen wil ondersteunen, richten de rechtstreeks werkende regels voor mestbewerking zich alleen op initiatieven in het buitengebied voor de bewerking van mest die niet ter plaatse is geproduceerd.

Mestbewerking als onderdeel van de veehouderij kan op de locatie waar de mest ontstaat. Als dat niet kan moet dit op een daarvoor geschikt bedrijventerrein. Deze zijn aangewezen op basis van een ruimtelijke en milieukundige afweging en sluiten aan op de infrastructuur. Uitbreiden en oprichten van mestbewerkingsinstallaties is conform de Verordening ruimte in het landelijk gebied alleen bij uitzondering mogelijk als:

- het transport naar de installatie plaatsvindt via pijpleidingen en de bewerking dusdanig is dat tenminste 50% van het bewerkte volume wordt omgezet in loosbaar water.
- Melkveebedrijven gezamenlijk mest willen vergisten (tot 25.000 m³ per jaar).

De verordening bevat een bevoegdheid voor Gedeputeerde Staten om met het stellen van nadere regels af te wijken van de regels in de verordening, onder andere voor het bieden van gebiedsgericht maatwerk rondom mestbewerking in gemengd landelijk gebied (artikel 38.2 en 38.3). Deze bevoegdheid kan afgewogen worden als in ieder geval aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- er is sprake van een locatie in een gebied waar binnen een straal van 2,5 kilometer ten minste 150.000 ton mest wordt geproduceerd door varkens en/of vleeskalveren;
- de mest vanuit dat gebied afkomstig is;

- gemotiveerd is waarom de vestiging op een bedrijventerrein vanuit kwalitatieve overwegingen niet kan, anders dan vanwege bedrijfseconomische redenen. De kostprijs van de grond of een besluit dat mestbewerking ongewenst is (Not In My Backyard), zijn daarvoor geen valide argumenten.
- de voorwaarden voor mestbewerking (afwijkende regels) voor agrarisch-technische hulpbedrijven en agrarische-verwante bedrijven zijn zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant.

In april 2018 is de Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant in werking getreden. Deze beleidsregel heeft als doel negatieve effecten op de volksgezondheid te voorkómen en stelt scherpe normen voor de emissie van stof vanwege het potentiële risico voor de volksgezondheid van de uitstoot van stof met resten van bacteriën, schimmels en virussen (bio-aerosolen) bij mestverwerking. Deze beleidsregel ziet toe op mestbewerkingsinstallaties die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen. De provincie is bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning als sprake is van het bewerken of verwerken van buiten de inrichting afkomstige dierlijke meststoffen met een capaciteit van 25.000 m³ per jaar of meer (categorie 7.4 van bijlage I, onderdeel C van het Bor) en er sprake is van een IPPC-installatie of het Besluit risico's zware ongevallen 2015 van toepassing is. De eisen zijn locatie-onafhankelijk.

De beleidsregel gaat uit van een maximale emissiewaarde voor totaal stof van 5 mg/Nm³, overeenkomstig de (strengste) stofemissie-eis uit het Activiteitenbesluit. Een emissie zo dicht mogelijk bij 0 mg/Nm³ wordt nagestreefd. Een vergunning voor mestbewerking wordt alleen verleend als de emissie van totaal stof naar de buitenlucht aantoonbaar geminimaliseerd is, voor zover dat technisch en economisch haalbaar is.

Vergunning voor een mestverwerkingsinstallatie wordt slechts onder voorwaarden verleend. Met name de volgende maatregelen moeten worden toegepast:

- Verplicht mest hygiëniseren door deze te verhitten tot minimaal 70 graden;
- Op- en overslag van mest mag voortaan alleen nog binnen gebeuren, bij voorkeur in een luchtdicht systeem of een luchtdicht afgesloten ruimte.
- Een luchtreinigingsinstallatie wordt verplicht gesteld. Deze moet een minimaal rendement van 85% stofreductie hebben.
- Als vergisting wordt toegepast, moeten de vergistingsgassen via een warmtekrachtkoppeling, verbrandingsmotor of luchtreinigingsinstallatie lopen. Het direct leveren op het gasnet door middel van groengas is ook toegestaan.
- De provincie wil uit voorzorg naar een systeem waarbij er geen uitstoot van stof meer is: het zogenaamde 'potdicht-principe'. Omdat dat praktisch niet mogelijk is, moeten mestverwerkers de maximale maatregelen nemen voor zover technisch, bouwkundig en economisch mogelijk, om de uitstoot te beperken.
- De uitstoot van stof zo veel mogelijk beperken en meten; Voor alle ondernemers met een mestbewerkingsinstallatie geldt een minimalisatieverplichting op totaal stof. Ondernemers moeten komen tot een steeds verdere reductie van emissies van totaal stof. Iedere 5 jaar moeten ondernemers aantonen welke mogelijkheden zij binnen hun bedrijf zien om stofemissies verder te beperken.

Daarnaast moet er een (periodieke) meting gedaan worden naar de uitstoot van totaal stof.

Aan de vergunning wordt de verplichting verbonden om elke vijf jaar inzichtelijk te maken in welke mate emissie van totaal stof plaatsvindt en kan worden beperkt. Gedeputeerde Staten zullen - indien daar aanleiding voor is - deze informatie gebruiken om de vergunning te actualiseren.

Beleidsregel industriële geur Noord-Brabant 2018

Op 30 april 2018 is deze beleidsregel van kracht geworden. Deze beleidsregel vormt het uitgangspunt bij vergunningverlening en heeft betrekking op alle geur veroorzakende activiteiten. Uitgangspunt van het geurbeleid is het zo veel mogelijk beperken van geurhinder en het voorkomen van nieuwe hinder. Daarbij wordt uitgegaan van het toepassen van beste beschikbare technieken. Met het oog op geur staat de overslag van (potentieel) geurende goederen en met name de mestbewerkingsinstallatie centraal. Geuren als gevolg van het bewerken van mest vallen onder de reikwijdte van deze provinciale beleidsregel.

Er is voor gekozen om bij mestbewerking niet uit te gaan van de reguliere richt- en grenswaarden die gelden voor industriële activiteiten, maar van de helft van die waarden, zodat op deze wijze rekening wordt gehouden met de emissies uit de stallen van de van de veehouderij op dezelfde locatie.

2.5. Beleid Brabantse waterschappen

In de Waterwet zijn algemene doelstellingen geformuleerd die richtinggevend zijn voor de uitvoering van het waterbeheer, waaronder vergunningverlening. Een van die maatgevende doelen uit de Waterwet is de bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen. De in het Waterwet opgenomen doelstelling zijn geconcretiseerd in normen en beleid. Daarnaast worden lozingen getoetst aan de Waterwet en Wet milieubeheer, zoals BBT-documenten voor toetsing van de effecten van lozingen op het oppervlaktewater. Ook worden lozingen getoetst aan de regels die het waterschap hanteert bij de bescherming van watergangen (sloten, beken en rivieren), waterkeringen en bijbehorende kunstwerken (gemalen, stuwen).

Specifiek t.a.v. mestverwerkingsinstallaties zijn door de Brabantse waterschappen (locatie-onafhankelijke) beleidsregels vastgesteld m.b.t. effluentlozingen op oppervlaktewater ten aanzien van antibiotica en resistente bacteriën. Via deze beleidsregels worden voorwaarden gesteld t.a.v. de toe te passen zuiveringstechniek voor een installatie die dierlijke mest verwerkt in een dikke fractie en een dunne fractie. Deze regels zijn opgesteld vanwege het ontbreken van een landelijk kader om de lozingen met betrekking tot antibiotica en resistente bacteriën te kunnen toetsen.

2.6. Regionaal en gemeentelijk beleid

Visie mestbewerking, Noordoost en Zuidoost Brabant

De gemeenten in Noordoost- en Zuidoost Brabant (de regio's met het grootste mestoverschot) hebben in afstemming met de provincie Noord-Brabant in 2018 een gezamenlijke visie opgesteld over mestbewerking. Hierbij is voortgebouwd op de uitkomsten van de Dialoog Mestbeleid (2016) en de besluitvorming in Provinciale Staten (2017). Het doel van de visie is het beschrijven waar de gemeenten en provincie naar toe willen met mestbewerking. Om er toe bij te dragen dat er in Brabant voldoende mestbewerkingscapaciteit is van de goede kwaliteit (soort product en wijze van produceren) op de goede plekken. De samenwerkende regiogemeenten willen vanuit het gemeentelijk perspectief verdere invulling geven aan dit beleid om zo samen met de provincie te komen tot een effectieve aanpak. Dit initiatief komt dus uit de twee regio's met het grootste mestoverschot. Midden en West Brabant zijn daar in 2018 bij aangehaakt.

Mestbewerking moet schoon en veilig zijn. Schoon betekent het voorkomen en/of verminderen van o.a. emissies naar lucht, bodem en water tot een acceptabel laag niveau. Dat geldt ook voor geluid en broeikasgassen. Veilig betreft de volksgezondheid (streven naar nul-emissie ziektekiemen) en vanwege mogelijke calamiteiten en transporten.

Schoon en veilig bewerken van mest geldt voor de hele keten, van dier - mest – huisvesting – bewerking. Dit betekent dat de mestbewerking ook moet bijdragen aan het verminderen van bijvoorbeeld geur-, fijnstof-, ammoniak- en broeikasgasemissies uit stallen (bijvoorbeeld door mest zo snel mogelijk uit de stal af te voeren).

Het transport van mest met grote voertuigen is een grote zorg van gemeenten, bewoners van het buitengebied en bewoners van kleine kernen. Vaak is de infrastructuur niet toereikend voor de grote voertuigen en de veiligheid van andere weggebruikers is in het geding (fietzers, scholieren). Mestbewerking zou moeten bijdragen aan minder transport op de wegen in het buitengebied en minder druk op de veiligheid op deze wegen. Verder bevatten (gestabiliseerde) drijfmest en dunne vloeibare mest veel water en is het transport ervan dan duur en kost veel energie. Indien het (economisch) mogelijk is al op de veehouderijlocatie het water te onttrekken in de vorm van op het oppervlaktewater losbaar water vermindert dit de transportbehoefte aanzienlijk. Het scheiden van (gestabiliseerde) drijfmest en het vervolgens over grote(re) afstand vervoeren van de dikke fractie en het op korte afstand aanwenden van de dunne fractie is ook een optie.

Mestbewerking als onderdeel van de veehouderij kan op de locatie waar de mest ontstaat. Als dat niet kan moet op naar de beste locatie: een daarvoor geschikt bedrijventerrein. Deze zijn aangewezen op basis van een ruimtelijke en milieukundige afweging en sluiten aan op de infrastructuur. Uitbreiden en oprichten van mestbewerkingsinstallaties is conform de Verordening ruimte in het landelijk gebied alleen bij uitzondering mogelijk. Het is een wens van gemeenten om dit te verruimen als geschiktheid van een locatie op basis van kwaliteitseisen is gebleken en daarvoor op voorhand geen locaties uit te zonderen.

Er zijn diverse mestbewerkingsinstallaties die mest van meerdere locaties bewerken en die niet op bedrijventerreinen liggen. Deze kunnen daar volgens de visie blijven. Wanneer er rond deze locaties problemen (overlast, hoge emissies) zijn dienen deze aangepakt te worden, ultimo verplaatsen naar een goede locatie met een goede installatie.

Eind 2018 hebben de regio's Noordoost en Zuidoost Brabant ingestemd met deze visie als regionale koers en is afgesproken deze voor goedkeuring voor te leggen aan de afzonderlijke colleges. Met het verzoek om deze te hanteren als referentiedocument bij eventuele besluitvorming over nieuwe initiatieven voor mestbewerking. Ook is afgesproken dat wordt gewerkt aan een nieuw locatiebeleid voor mestbewerking, dat uitgaat van kwaliteitseisen en de behoefte aan capaciteit. Een belangrijke stap om tot goede inhoudelijke onderbouwing van locatiekeuze te komen is het opstellen van een planMER en het doorlopen van een m.e.r.-procedure, waarbij deze NRD de eerste stap vormt.

3. OPGAVE MESTBEWERKING

3.1. Opgave mestbewerking in Noord-Brabant

In oktober 2018 zijn Provinciale Staten geïnformeerd over de mestbewerkingscapaciteit (documentnummer PS 4422391). Op dit moment was er op basis van de op dat moment beschikbare gegevens in Brabant een vergunde mestbewerkingscapaciteit beschikbaar van 10,9 miljoen kilo fosfaat. De vergunde verwerkingscapaciteit is in de statenmededeling van oktober 2018 ingeschat op ruim 61 procent. Dit is een zo goed mogelijke schatting van de capaciteit destijds met als uitgangspunt dat het eindproduct van de verwerking exportwaardig is. Dubbeltellingen door het optellen van mestscheiding en latere bewerkingsstappen worden hiermee zoveel als mogelijk voorkomen. De mestproductie en -bewerking in de pluimveehouderij is buiten beschouwing gelaten. Omdat de Brabantse pluimveemest nagenoeg geheel verwerkt wordt, verdwijnt deze uit de landbouw in Brabant en Nederland en draagt deze niet meer bij aan het Brabantse mestoverschot.

Het CBS berekent jaarlijks de mestproductie en de uitscheiding van stikstof en fosfaat van de Nederlandse veestapel. De mestproductie en mineralenuitscheiding worden berekend door standaard uitscheidingsfactoren voor de mestproductie en mineralenuitscheiding in kilogram per dier en per jaar te vermenigvuldigen met het aantal dieren in de Landbouwtelling. De uitscheidingsfactoren worden jaarlijks vastgesteld door de Werkgroep Uniformering berekening Mest- en mineralencijfers (WUM). De WUM is onderdeel van het project Emissieregistratie (ER) waarin een groot aantal organisaties samenwerkt met als doel het jaarlijks vaststellen van de uitstoot van verontreinigende stoffen naar lucht, water en bodem.

	Fosfaatuitscheiding (P205)					
	Totaal fosfaatuitscheiding					
	2000	2010	2015	2016	2017	2018
	1 000 kg					
Totaal veestapel	47 510	43 680	41 920	41 550	40 200	37 830
Totaal rundvee	16 180	14 060	14 960	14 820	14 490	12 970
Totaal varkens	20 890	20 310	18 080	18 040	17 340	17 060
Totaal pluimvee	8 710	7 420	6 890	6 930	6 700	7 970

Tabel 1: Hoeveelheid fosfaat in geproduceerde dierlijke mest in Noord-Brabant. Bron: CBS, Statline

De provincie Noord-Brabant heeft ten behoeve van deze NRD in september 2019 een geactualiseerd overzicht gemaakt van de vergunde en aangevraagde mestbewerkingsinitiatieven en deze vergeleken met cijfers uit 2018 van het CBS van de mestproductie en de plaatsingsruimte. Deze actuele raming is in onderstaande tabel weergegeven.

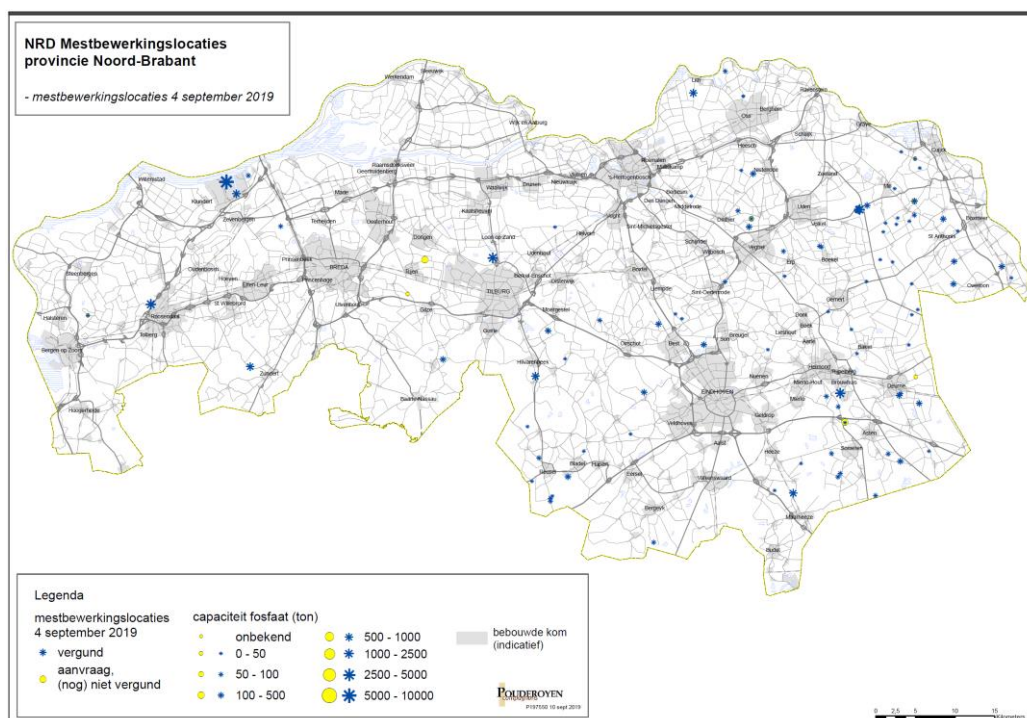
	<i>Bouwsteen voor inschatting opgave</i>	<i>miljoen kg fosfaat</i>
A	Mestproductie in Noord-Brabant, (exclusief pluimveemest), CBS 2018	31,86
B	Plaatsingsruimte, CBS 2018	15,82
C	Mestoverschot exclusief pluimveemest (=A-B), CBS 2018	16,04
D	Vergunde capaciteit, geschikt voor verwerking, exclusief pluimveemest (inventarisatie Provincie sept 2019)	10,18 (63% van mestoverschot C)
E	Bruto opgave (=C-D)	5,86
F	Verwacht vergunningen pijplijn (inventarisatie provincie september 2019, inclusief schatting vergunbaarheid)	2,33
G	Vergund en verwachte capaciteit (=D+F)	12,51 (78% van mestoverschot, C)
I	Netto opgave (=C-G)	3,53 (22% van mestoverschot C)

Tabel 2: Resterende opgave mestbewerking in Noord-Brabant, inschatting september 2019

In de bijlage van deze NRD is een kaart opgenomen met een overzicht van de (begin september 2019) bij de provincie Noord-Brabant bekende mestbewerkingsinstallaties. Het betreft vergunde locaties en locaties waarvoor een vergunningaanvraag loopt. Locaties met een NVWA-erkenning (het eindproduct is exportwaardig) zijn apart aangeduid in de inventarisatie van de provincie. De resultaten van die inventarisatie zijn verwerkt in bovenstaande tabel.

Op 7 juli 2017 hebben Provinciale Staten besloten dat de totale capaciteit voor mestbewerking in Noord-Brabant niet groter mag worden dan het Brabantse mestoverschot² en Gedeputeerde Staten opgedragen met voorstellen te komen voor het begrenzen van die capaciteit op het moment dat de door de provincie vergunde capaciteit 80% van het overschot bedraagt. In de hiervoor opgenomen cijfers is ook de door gemeenten vergunde capaciteit opgenomen. Zonder het verschil in bevoegd gezag mee te nemen: als de reeds vergunde maar nog niet gerealiseerde capaciteit net als de verwachte uitbreiding van de vergunde capaciteit (inventarisatie september 2019) daadwerkelijk wordt gerealiseerd, ligt de capaciteit dan op het niveau van 78% van het (nu) berekende overschot.

² In het Bestuursakkoord 2019-2023 is opgenomen dat de provincie ruimte creëert ruimte voor schone en veilige mestbewerking op daarvoor geschikte locaties tot een totale maximale vergunde omvang van het Brabantse mestoverschot.

Figuur 1: Inventarisatie mestbewerkingslocaties, vergund en ingediende volledige en ontvankelijke aanvragen (bron: overzicht provincie Noord-Brabant, aangeleverd 4 september 2019). Zie ook de bijlage waarin deze kaart in groter formaat opgenomen.

Bij de opstelling van het MER zal de inventarisatie van de vergunde capaciteit en locaties worden geactualiseerd en opgenomen in het MER.

3.2. Verwachtingen m.b.t. de ontwikkeling opgave mestbewerking

Het percentage gerealiseerde capaciteit voor mestbewerking zal de komende jaren naar verwachting toenemen en het mestoverschot in Brabant zal naar verwachting per saldo afnemen:

- Feitelijke realisatie van vergunde, maar nog niet gerealiseerde capaciteit leidt tot een toename van de operationele capaciteit. Dit is een relatief groot deel van de vergunde capaciteit (3,8 mln. kilo fosfaat) Vergunningen die niet worden benut en aanvragen die niet leiden tot een vergunning vanzelfsprekend niet. In de inventarisatie zijn voor de pijplijn-plannen inschattingen gemaakt m.b.t. de kans op vergunbaarheid. Als vergunningen zijn/worden ingetrokken werkt dit door in de opgave zoals die door de provincie is en wordt berekend.
- Dalende plaatsingsruimte: de plaatsingsruimte daalt door aanscherping van de gebruiksnormen met daaraan gekoppeld de gewaskeuze en door de afname van het areaal cultuurgrond. Dit leidt tot een toename van het overschot.
- Saneringsregeling varkenshouderij: Het is de verwachting dat het aantal varkens in de provincie zal afnemen door de deelname van Brabantse varkenshouders aan de regeling warme sanering varkenshouderij (uitvoering is voorzien in de loop van 2020).

- De Ruimte voor Ruimte regeling in Noord-Brabant. De Verordening ruimte biedt de mogelijkheid voor het realiseren van nieuwe woningen, in ruil voor het beëindigen van een varkens- of pluimveebedrijf en het uit de markt halen van fosfaatrechten. Nieuwe deelname van varkens- en pluimveebedrijven aan deze regeling leidt tot een daling van de opgave voor mestbewerking zoals hiervoor is geduid.³
- Fosfaatrechtenstelsel melkveehouderij: Het geïntroduceerde stelsel van fosfaatrechten heeft geleid tot een daling van het aantal dieren en daarmee de mestproductie van de melkveehouderij. Hoe deze regelgeving en de Wet grondgebondenheid in de melkveehouderij in de komende jaren in Noord-Brabant zal uitwerken is momenteel moeilijk in te schatten. De verwachting is dat de daling nog zal door gaan. Het is niet de verwachting dat de fosfaatscheiding per dier (door bedrijfsmaatregelen, met name voer) nog veel zal dalen.

In de vorm van een bandbreedte benadering is ingeschat wat de gevolgen kunnen zijn van bovenstaande ontwikkelingen op de opgave voor mestbewerking in Noord-Brabant in de periode tot 2030. Dat is in onderstaande tabel weergegeven.

Autonome ontwikkeling	Grotere opgave In mln. kilo fosfaat	Kleinere opgave In mln. kilo fosfaat
Benutting vergunningen	+ 1,5. 15% van de vergunde capaciteit wordt niet benut en ingetrokken. Of installaties worden buiten gebruik gesteld.	Nihil De vergunde capaciteit wordt volledig gerealiseerd c.q. vergunningen / gerealiseerde installaties blijven in stand.
Daling plaatsingsruimte	+1,7 Autonome afname areaal, verandering grondgebruik en lagere aanwendingsnormen (5% lager)	+0,9 Autonome afname areaal en verandering grondgebruik
Warme sanering varkenshouderij en RvR ⁴	-0,85 Circa 5% krimp varkens	-1,7 Circa 10% krimp varkens
Melkveehouderij	Nihil geen verdere krimp melkvee	-0,25 2% verdere krimp melkvee
Totaal	+2,35 (toename opgave)	-1,05 (afname opgave)

Tabel 3: Bandbreedte opgave mestbewerking in Noord-Brabant, inschatting september 2019

³ Deelname van pluimveebedrijven leidt niet tot een impact op de berekende opgave omdat pluimveemest buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van die opgave

⁴ Uitgegaan van landelijke schattingen deelname varkensbedrijven, ervaringen regeling Omgevingskwaliteit (relatief veel deelnemers uit Brabant) en budget warme sanering varkenshouderij 180 mln. (totaal). Deelname varkensbedrijven aan RvR en warme sanering varkenshouderij als totaal ingeschat.

De onzekerheden m.b.t. de opgave voor mestbewerking worden in het MER meegenomen in de vorm van in een gevoeligheidsanalyse, waarbij er gebruik wordt gemaakt van scenario's (zie ook hoofdstuk 4):

- Een scenario gebaseerd op een netto restopgave mestbewerkingscapaciteit van circa 2,4 miljoen kilo fosfaat (met NVWA-erkenning, exclusief pluimvee mest)
- Een scenario gebaseerd op een netto restopgave mestbewerkingscapaciteit van circa 5,8 miljoen kilo fosfaat. In dit scenario verkennen we ook de situatie waarin alle in Brabant geproduceerde mest wordt bewerkt. De extra benodigde capaciteit daarvoor wordt ingeschat op 4,2 miljoen kilo fosfaat. De bandbreedte m.b.t. de opgave voor mestbewerking ligt dan tussen 6,6 miljoen kilo fosfaat (2,4 + 4,2 miljoen kilo fosfaat) en 10,0 miljoen kilo fosfaat (5,8 en 4,2 miljoen kilo fosfaat). Omdat een opgave van 5,8 miljoen kilo en 6,6 miljoen kilo relatief dicht bij elkaar liggen, zal in het bandbreedte onderzoek als derde scenario worden uitgegaan van 10,0 miljoen kilo fosfaat.

Overzicht aanbodscenario's

- laag scenario, restopgave mestoverschot :2,4 miljoen kilo fosfaat
- basis scenario MER, restopgave mestoverschot: 3,5 miljoen kilo fosfaat
- hoog scenario
 - restopgave mestoverschot 5,8 miljoen kilo fosfaat
 - bewerking alle mest: 10,0 miljoen kilo fosfaat

Bij het opstellen van het MER zal de raming van de te onderzoeken bandbreedten in de gevoeligheidsanalyse worden geactualiseerd. In ieder geval bij de start van het MER en voorafgaand aan het vaststellen van het voorkeursalternatief.

4. ALTERNATIEFONTWIKKELING EN EFFECTBESCHRIJVING

4.1. MER in twee fasen

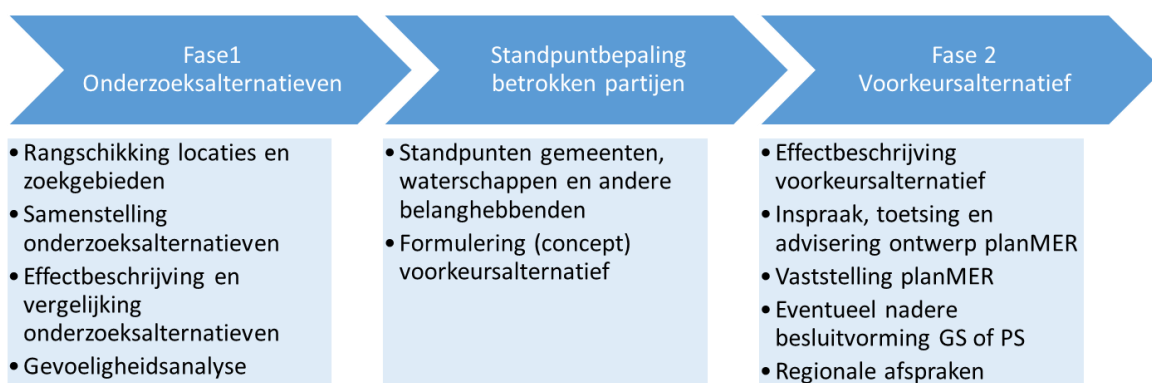
Gemeenten en provincie willen stapsgewijs naar regionale afspraken over locaties voor mestbewerking. Afgesproken is dat naast de eisen die worden gesteld aan installaties (zoals beschreven in hoofdstuk 2) de kwaliteitseisen van locaties leidend zijn voor het gezamenlijk locatiebeleid. Gemeenten en provincie willen in de regionale afspraken aangeven op welke type locaties er in principe ruimte is voor mestbewerking. De locatiekeuze wordt onderbouwd in het op te stellen Milieueffectrapport (planMER).

In het planMER worden bewerkingslocaties beschouwd waar mest van meerdere veehouderijlocaties bij elkaar wordt gebracht en wordt bewerkt. Dit kan op een veehouderijbedrijf zijn of op een aparte locatie op een bedrijventerrein of in het buitengebied. Het bewerken van eigen mest op een veehouderijlocatie (mest geproduceerd op de eigen locatie) wordt in het planMER buiten beschouwing gelaten. Het provinciaal beleid daarover is vastgelegd. Nadere keuzen daarover worden gemaakt op gemeentelijk niveau, binnen de kaders van het provinciaal beleid.

Het MER wordt ontwikkeld in twee fasen:

- Fase 1: Samenstelling en effectvergelijking onderzoeksalternatieven, gevoeligheidsanalyse
- Fase 2: Uitwerken voorkeursalternatief en effectbeschrijving voorkeursalternatief

Op basis van de resultaten van de eerste fase van het planMER en de standpunten van gemeenten, waterschappen en andere belanghebbenden, wordt er een voorkeursalternatief geformuleerd. In de tweede fase wordt het voorkeursalternatief nader uitgewerkt en worden de effecten daarvan beschreven. In onderstaand figuur is deze werkwijze samenvattend beschreven.

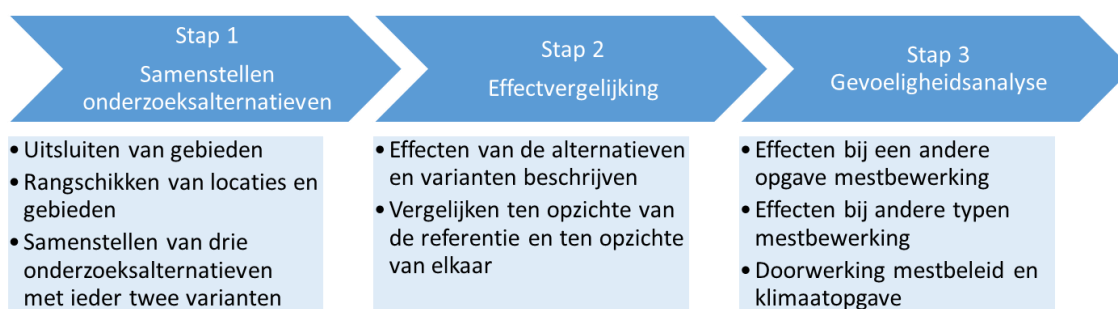

Figuur 2 Opstellen planMER in twee fasen en tussentijdse standpuntbepaling

4.2. Fase 1 planMER: onderzoeksalternatieven

Binnen de eerste fase van het MER zijn er 3 stappen te onderscheiden

1. In het MER worden enkele onderzoeksalternatieven ontwikkeld, gericht op de locatiekeuze voor mestbewerking. Om daartoe te komen worden bestaande en potentiële nieuwe locaties onderling gerangschikt en worden de alternatieven en varianten samengesteld. Onderzoeksalternatieven bestaan uit een combinatie van locaties die samen voldoen aan de restopgave m.b.t. mestbewerking (stap 1).
2. Daarna vindt er een effectbeschrijving plaats van onderzoeksalternatieven. De effecten worden beschreven ten opzichte van de referentie. De effecten van de verschillende varianten worden ook vergeleken ten opzichte van elkaar (stap 2).
3. Onzekerheden m.b.t. de opgave voor de hoeveelheid te bewerken mest en de uitwerking van het mestbeleid worden in het MER vertaald naar verschillende scenario's. Ook de doorwerking van het mestbeleid en de impact van de klimaatopgave worden beschouwd (stap 3).

Figuur 3 Drie stappen binnen fase 1 van het planMER: ontwikkelen en vergelijken onderzoeksalternatieven

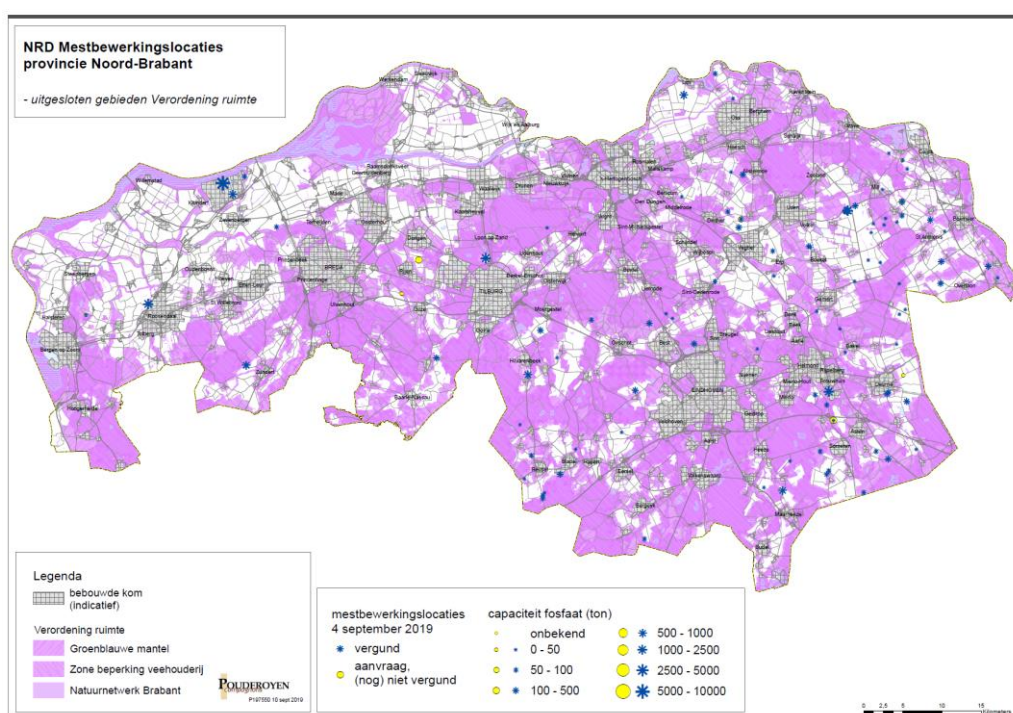
Stap 1. Rangschikking van locaties

De volgende criteria worden gebruikt om tot een set van bestaande locaties en zoekgebieden voor nieuwe locaties te komen.

Uitsluitende criteria

Locaties of zoekgebieden gelegen in een van de volgende gebieden zoals aangeduid in de Verordening ruimte, worden als niet geschikt beoordeeld en niet meegenomen in een van de onderzoeksalternatieven:

- Het Natuurnetwerk-Brabant,
- De groenblauwe-mantel,
- Het buitengebied dat is aangeduid als “gebied beperkingen veehouderij”.⁵

Figuur 4: Uitgesloten gebieden: gebieden die zijn uitgesloten voor nieuwe locaties voor mestbewerking. Bestaande locaties in dit gebied worden niet geschikt geacht voor uitbreiding. Zie ook de bijlage waarin deze kaart in groter formaat opgenomen.

Naast deze “algemene uitsluitende criteria” zijn er ook specifieke criteria waarmee gebieden of locaties voor een of meerdere onderzoeksalternatieven worden uitgesloten. Bijvoorbeeld het buitengebied wordt niet meegenomen bij de uitwerking van een onderzoeksalternatief waarin alleen bedrijventerreinen worden beschouwd bij het zoeken naar locaties voor mestbewerking.

⁵ Bedrijventerreinen die samenvallen met de gebiedsaanduiding “gebied beperkingen veehouderij” worden betrokken in het alternatievenonderzoek en dus niet uitgesloten. Dit zal in het MER verder worden uitgewerkt.

Kwaliteitscriteria om locaties en gebieden te rangorden

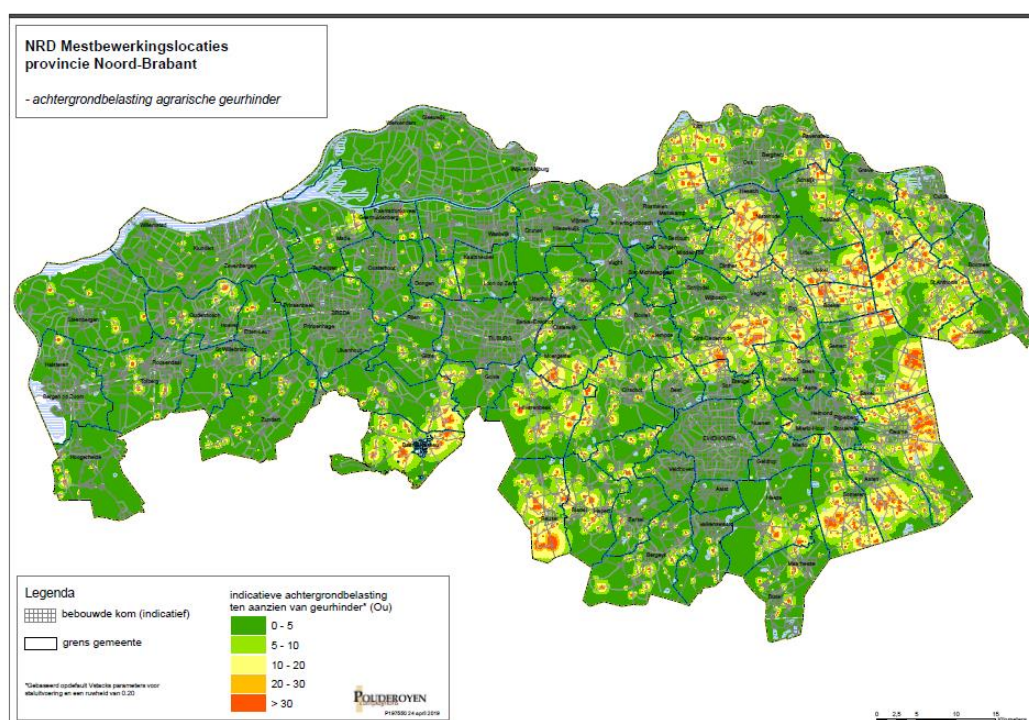
Op basis van onderstaande criteria worden bestaande locaties en zoekgebieden geordend naar geschiktheid, van meest naar minst geschikt. De input hiervoor bestaat uit de bewerkingsinstallaties enerzijds en de omgevingsaspecten anderzijds. gegevenssets worden met elkaar geconfronteerd:

- A: Vergunbaar: op de locatie moet een vergunning kunnen worden verleend voor een mestbewerkingsinstallatie die voldoet aan de geldende wet- en regelgeving, inclusief de Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant en de Beleidsregel industriële geur Noord-Brabant 2018. Hierbij wordt een risicobenadering gehanteerd: welke locaties zijn meer/minder geschikt als de emissies naar lucht en water hoger blijken te zijn dan op grond van de beleidsregel voor nieuwe installaties is vereist. Dit omdat de ervaring leert dat er ook binnen de vergunde normen overlast kan worden ondervonden. Bijvoorbeeld omdat het bedrijfsproces niet altijd verloopt als vooraf vastgelegd. Een belangrijke indicator voor risico's voor overlast is het aantal en type woningen nabij locaties (binnen 250 meter, 250-500 meter) c.q. gebieden met een hoge of juist lage woningdichtheid. Ook m.b.t. de waterkwaliteit wordt een risicobenadering gehanteerd, op basis van de ligging en de aard van het nabijgelegen oppervlaktewater (nabij kwetsbare waterlopen ongeschikt), beschermingsgebieden voor drinkwater en beschermingszones voor natte natuurparels.

Voor de vergunbaarheid is daarnaast ook de ligging nabij voor stikstof gevoelige en –overbelaste N2000-gebieden van belang en de aanwezigheid van bestaande stikstof emitterende bronnen. Uitbreiding van bestaande locaties of de realisatie van een nieuwe locaties is na de uitspraak van de Raad van State in mei 2019 vooralsnog alleen mogelijk als er voldoende mogelijkheden zijn voor interne- en/of externe saldering.

- B. Overbelaste gebieden: Een locatie in een voor geur overbelast gebied is in principe niet geschikt voor uitbreiding of vestiging van mestbewerking, tenzij het initiatief gepaard gaat met een afname van andere geurbronnen. Overbelast gebied o.a. op basis normen voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat m.b.t. geur uit stallen, zoals opgenomen in de Verordening ruimte. Ook andere overlast kan een rol spelen, bv geur uit bestaande installaties voor mestbewerkingsinstallaties of andere overlast.
- C. Geen nieuwe overbelasting: Zodanig gelegen dat, uitgaande van de geldende eisen aan bewerkingsinstallaties, het aanvaardbaar woon- en leefklimaat niet wordt aangetast.
- D. Locatie moet ingepast kunnen worden in de landschappelijke structuur. Dit wordt uitgewerkt door gebieden met hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarden als minder geschikt te beoordelen

- E. Locatie wordt ontsloten door wegen met voldoende restcapaciteit en zodanig vormgegeven, waardoor de benodigde transportbewegingen geen hinder vormen en niet leiden tot verkeersonveilige situaties. Locaties die ook door water en of spoor ontsloten zijn kennen een hogere geschiktheid dan locaties die dat niet zijn.
- F. Op korte afstand tot de gebieden waar de mest worden geproduceerd (beperking ('tonkilometers'))
- G. voldoende en geschikte beschikbaarheid water t.b.v. hergebruik, lokaal gebruik en lozen
- H. Op een locatie is voldoende ruimte om alle activiteiten binnen de bestemming te kunnen uitvoeren.
- I. Conflicterende activiteiten: De mestbewerkingsactiviteiten passen bij de al aanwezige bedrijvigheid in de directe omgeving.
- J. Synergie: de mogelijkheid in de omgeving producten (inclusief warmte) te leveren voor andere activiteiten en omgekeerd om producten van andere activiteiten te gebruiken ten behoeve van de mestbewerking.

Figuur 5: Illustratie doorwerking kwaliteitscriteria: geurbelasting uit stallen van veehouderijen op basis van vergunde dierplaatsen en wettelijke geuremissiefactoren (BVB feb 2019).

Mede naar aanleiding van de zienswijzen op de concept NRD en de vaststelling van de definitieve NRD zal de lijst met kwaliteitscriteria van locaties in het MER verder worden uitgewerkt.

Op basis van de kwaliteitscriteria worden bestaande locaties en zoekgebieden in het MER geordend naar geschiktheid, van meest naar minst geschikt. De input hiervoor bestaat uit de bewerkingsinstallaties enerzijds en de omgevingsaspecten anderzijds. Deze gegevenssets worden met elkaar geconfronteerd. Bij het ordenen van locaties en gebieden zal een weging worden toegepast, waarbij aan de kwaliteitscriteria zoals genoemd onder A, B en C een extra gewicht wordt toegekend.

locatie	Aantal woningen <250m en <500m	Bestaande milieubelasting geur omgeving	Landschappelijke waarde omgeving	Ontsluiting locatie weg/spoor/water	Ligging in/nabij kerngebied mestproductie	Conflict of juist synergie met andere functies	... andere criteria
L 1	++	+	-	-	++	0	
L 2	--	-	++	+	++	++	
L 3	+	-	++	0	++	0	
L 4	-	0	0	++	-	++	
L 5	++	++	++	++	--	-	
L 6	++	-	++	+	++	0	
... Andere locaties							

Figuur 6: Illustratie doorwerking kwaliteitscriteria bij beoordelen locaties (fictieve locaties en fictieve beoordeling). Naast locaties van bestaande en aangevraagde installaties worden ook zoekgebieden begremsd, beoordeeld en onderling vergeleken.

De omvang en in te zetten technologie voor de mestbewerkingsinstallatie bepalen de effecten die kunnen optreden. Echter, beide zijn op voorhand niet bekend. Daarom zullen voor de mestbewerkingsinstallaties kengetallen worden gehanteerd van een representatieve omvang en van een representatief te verwachten technologie. Op basis hiervan bepalen we uniforme effectkengetallen, zoals geurcontouren, emissie van stikstof, geluidshinder, wegbelasting (in vrachtwagenbewegingen per etmaal), volume bebouwing etc.

Stap 2: Samenstelling en vergelijking van onderzoeksalternatieven

Vervolgens wordt per onderzoeksalternatief bekeken welke locaties of zoekgebieden het beste scoren. Dit vindt plaats door die locaties te nemen die het beste scoren in de rangschikking over de meeste/dominante criteria. Een set van beste locaties met voldoende totaalcapaciteit (midden scenario) vormen tezamen het onderzoeksalternatief.

Provincie en gemeenten hebben een voorstel opgesteld voor de onderzoeksalternatieven. Deze zijn gericht op beslispunten die van belang zijn voor de regionale afsprakenkaders, zoals

- De vraag of er wel of niet behoefte is aan nieuwe locaties voor mestbewerking
- De vraag of een locatiekeuze voor eventuele nieuwe locaties Brabant-breed moet worden gemaakt of dat de opgave regionaal verdeeld moet worden
- Onder welke voorwaarden kan meegewerkt aan locaties in het buitengebied. Rekening houdend met de randvoorwaarden die hierover zijn benoemd in de Verordening ruimte, het beleid zoals dat o.a. is beschreven in de toelichting van de Verordening ruimte, de resultaten van het op te stellen MER en mogelijk nadere besluitvorming binnen provincie en regio's.

In onderstaand overzicht zijn de concept onderzoeksalternatieven inclusief varianten daarbinnen beschreven

	onderzoeksalternatief	Variant
1a	Geen nieuwe locaties, restopgave via uitbreiding op geschikte bestaande locaties met een vergunning of een ingediende, volledige en ontvankelijke aanvraag)	Uitbreiding locaties op bedrijventerreinen
1b		Uitbreiding locaties in buitengebied
2a	Alleen nieuwe locaties in Zuidoost Brabant en Noord-Oost-Brabant	Nieuwe locaties op bedrijventerrein
2b		Nieuwe locaties in buitengebied, daar waar er veel mest (varkens, vleeskalveren) wordt geproduceerd
3a	Nieuwe locaties Brabant-breed, goed bereikbaar en op afstand / lage dichtheid gevoelige functies	Nieuwe locaties op bedrijventerrein
3b		Nieuwe locaties op goed ontsloten en goed gelegen locaties buitengebied
VKA	Wordt bepaald na beoordeling onderzoeksalternatieven en vervolgens beoordeeld	

Tabel 4: Onderzoeksalternatieven en -varianten

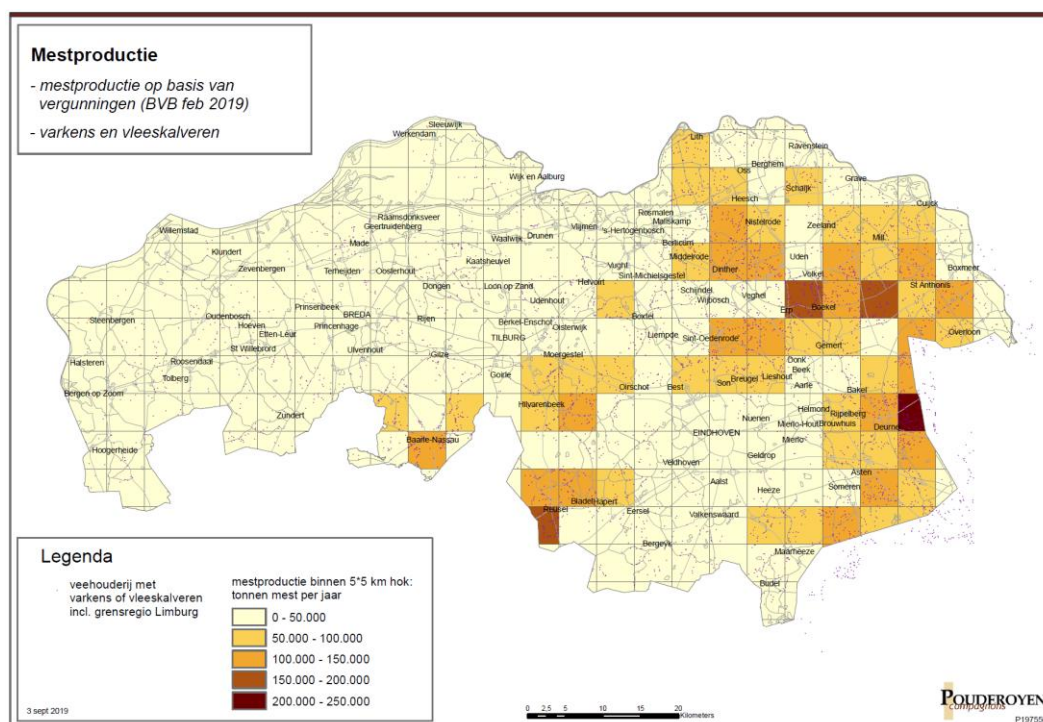
1A uitbreiding locaties op bedrijventerreinen	1B uitbreiding locaties in buitengebied
L a	L m
L b	L n
L c	L o
L d	L p
L e	L q
L f	L r
...	...
Stel 6 bestaande locaties met in totaal capaciteit uitbreiding 3,5 mln. kg fosfaat	Stel 12 bestaande locaties met in totaal capaciteit uitbreiding 3,5 mln. kg fosfaat

Figuur 7: Illustratie samenstelling onderzoeksalternatief 1 met twee varianten na beoordeling van locaties in de voorgaande stap. De best beoordeelde locaties in stap 1 vormen een bouwsteen voor een samenstelling van de concept onderzoeksalternatieven 1a en 1b. De varianten verschillen van elkaar op het gebied van ligging: bedrijventerrein of buitengebied.

2A nieuwe locaties op bedrijventerreinen	2B nieuwe locaties in buitengebied, daar waar veel mest wordt geproduceerd
Gbd t a	Gbg k
Gbd t b	Gbg l
Gbd t c	Gbg m
Gbd t d	Gbg n
Gbd t e	Gbg o
Gbd t f	Gbg p
...	...
Stel 6 nieuwe locaties met in totaal capaciteit uitbreiding 3,5 mln. kg fosfaat	Stel 12 nieuwe locaties met in totaal capaciteit uitbreiding 3,5 mln. kg fosfaat

Figuur 8: Illustratie samenstelling onderzoeksalternatief 2 met twee varianten na beoordeling van zoekgebieden in de voorgaande stap. De best beoordeelde zoekgebieden in stap 1 vormen een bouwsteen voor een samenstelling van de concept onderzoeksalternatieven 2a, 2b, 3a en 3b.

In het bestaande beleid is er geen sturing op regio's en is er geen sprake van een verbod op nieuwe locaties. De provincie stuurt in het huidige beleid de vestiging van mestbewerking op bedrijventerreinen. Onderzoeksalternatief 3a lijkt daarmee het meest op het bestaande beleid, maar ook andere onderzoeksalternatieven zijn binnen het bestaande beleid mogelijk. Daarom wordt er geen nul-alternatief (bestaand beleid) apart onderzocht in het MER.

Figuur 9: Indicatie gebieden met een relatief hoge productie van mest van varkens en vleeskalveren, op basis van forfaitaire normen en vergunde dierplaatsen (bewerking op basis van BVB bestanden Noord-Brabant en Limburg, voorjaar 2019)

Transport van mest over provinciegrenzen heen

Overheden hebben geen sturing op de herkomst van de mest die in een installatie wordt bewerkt. Gemeenten en provincie willen bewerkingscapaciteit faciliteren tot de omvang van het provinciale mestoverschot. In de feitelijke situatie zal er altijd sprake zijn van transport van mest over de provinciegrens heen.

Er bestaan veel vrijheidsgraden, veel 'knoppen om aan te draaien'. Dit kan leiden tot een complexe opzet van alternatieven en varianten. Om dit te voorkomen is het voornemen om de beleidsalternatieven uit te werken aan de hand van een 'fixed' set aan potentiële locaties voor een bepaald type mestbewerking.

Daarnaast zijn er onzekerheden omtrent de ontwikkeling van de restopgave. Om te voorkomen dat er een complexe, onnavolgbare effectbeschrijving ontstaat wordt deze getrapd opgezet. In hoofdstuk 3 is aan de hand van een inventarisatie en een raming een inschatting gemaakt van de restopgave. Hierbij zijn twee scenario's onderscheiden: een laag scenario (2,4 miljoen kiloton fosfaat) en een hoog scenario (5,8 miljoen kiloton fosfaat).

Bij de ontwikkeling van de onderzoeksalternatieven wordt aanvankelijk uitgegaan van een basis-scenario (3,5 miljoen kiloton fosfaat, op basis van raming van de opgave per september 2019).

In een vervolgstap (stap 3) wordt een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd om aan te geven wat de invloed is van een respectievelijk lager scenario en een hoger scenario voor de opgave voor bewerkingscapaciteit voor de samenstelling van de onderzoeksalternatieven (welke locaties vormen samen het onderzoeksalternatief?) en de effectvergelijking van de onderzoeksalternatieven (leidt een lagere of hogere opgave tot een andere beoordeling van de onderzoeksalternatieven?).

De verschillende onderzoeksalternatieven worden ten opzichte van elkaar vergeleken. Deels kwantitatief, deel kwalitatief middels expert judgement. In werksessies met de klankbordgroep en vertegenwoordigers van provincie en gemeenten worden de resultaten getoetst en worden conclusies getrokken. Het beoordelingskader dat gebruik wordt om de effecten van de onderzoeksalternatieven te beschrijven en onderling te vergelijken is in onderstaande tabel weergegeven

Thema	Criterium	Aanpak per locatie
Woon- en leefklimaat	Geur	Ontwikkeling geurbelasting Bepalen achtergrondconcentratie in inschatting bijdrage nieuw bron. Vervolgens cumulatieve geurbelasting bepalen. Toets aan normen en gezondheidkundige advieswaarden
	Fijn stof	Ontwikkeling stofconcentraties Bepalen achtergrondconcentratie en toename nieuwe bron(nen) Toets aan normen en gezondheidkundige advieswaarden
	Geluid	Ontwikkeling geluidsbelasting uit de inrichtingen Ontwikkeling geluidsbelasting vanwege toen- of afname verkeer Bepalen van de geluidsgevoelige gebouwen én geluidsgevoelige terreinen.
	Externe veiligheid	Ontwikkeling risico's
Volksgezondheid	Ziekteverwekkers	Ontwikkeling concentratie van endotoxinen. Mogelijke andere verspreiding van ziekteverwekkers
	Endotoxine	Kwaliteit van het woon- en leefmilieu op basis van o.a. cumulatieve effecten geur, fijn stof, geluid en verkeer en aantal gevoelige functies / omwonenden
	Milieubelasting	
Natuur	Depositie van stikstof op natuur	Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en andere kwetsbare natuurgebieden.
	Gebieden en waarden	Ligging ten opzichte van natuurgebieden en gebieden met natuurwaarden, mogelijke aantasting (zeldzame)soorten en beïnvloeding natuurdoeltypen
Landschap	Waarden Inpassing	Beïnvloeding van landschappelijke patronen/objecten en elementen Mogelijkheden voor landschappelijke inpassing
Ruimte en omgeving	Realiseerbaarheid	Beschikbaarheid voldoende ruimte Passende bestemmingen Afwezigheid belangrijke beperkingen m.b.t. vergunbaarheid)
Water	Lozingen en kwantiteit	Afstand tot categorie A watergangen of Rijkswateren.
	Lozingen en kwaliteit	Afstand tot KRW-watergangen met typering 'sterk veranderd of kunstmatig'.
Verkeer	Intensiteit, veiligheid	Ligging t.o.v. stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen. Ligging t.o.v. spoor- en vaarwegen, mogelijkheid meerdere modaliteiten Effecten m.b.t. verkeersintensiteiten en verkeersveiligheid
Klimaat	Effect op uitstoot broeikasgassen	Berekening van CO ₂ -emissie door verandering in verkeerspatroon van de mest o.b.v. aannames toeleveranciers en afnemers. Mogelijkheden voor synergie met andere activiteiten (denk aan restwarmte benutten).

Tabel 5 Beoordelingscriteria om effecten van onderzoeksalternatieven en voorkeursalternatief te beschrijven en onderling te vergelijken

	Woon- en leefklimaat	Volksgezondheid	Natuur en landschap	Ruimte en omgeving	Water	Verkeer	Klimaat
L a	++	++	0	-	+	--	+
L b	0	0	++	++	0	++	+
L c ...	+	0	++	0	++	0	+
G x	0	0	0	++	+	++	0
G y	++	++	++	++	0	+	++
G z	++	0	++	+	++	0	++
.....							

Figuur 10: Illustratie vergelijking locaties a.d.h.v. beoordelingscriteria (samengevat).

	1a	1b	2a	2b	3a	3b
Woon- en leefklimaat						
Volksgezondheid						
Natuur en landschap						
Ruimte en omgeving						
Water						
Verkeer						
Klimaat						

Figuur 11: Illustratie vergelijking onderzoeksalternatieven a.d.h.v. beoordelingscriteria (samengevat)

Referentie

De effecten van de onderzoeksalternatieven worden vergeleken met de bestaande toestand en autonome ontwikkeling van het milieu, op basis van bestaand beleid. Het zichtjaar (referentiejaar) in het op te stellen MER is 2030.

Stap 3: Gevoeligheidsanalyse

Er worden na de bovenstaande stappen tevens twee soorten gevoeligheidsanalyses uitgevoerd:

1. Andere scenario's m.b.t. opgave: De opgave voor het volume te bewerken mest (in kg 's fosfaat) die we bij stappen 1 en 2 hanteerden is conform het basisscenario. Maar er is een reële kans dat de opgave groter of juist kleiner zal zijn dan volgens het basis-scenario. Daarom vinden er ook analyses plaats of beleidsalternatieven anders presteren bij een laag scenario en bij twee hogere scenario's voor de opgave voor bewerkingscapaciteit. En welke gevolgen dit kan hebben voor de effectvergelijking.
2. Andere typen mestbewerking (stap 3b): Er wordt een nader te bepalen representatief type mestbewerking aangenomen bij stappen 1 en 2. Echter, er zijn zeer diverse vormen van mestbewerkingsinitiatieven, qua omvang en qua technologie. Daarom vinden er ook een analyse naar de vraag of beleidsalternatieven anders presteren bij andere karakteristieken van mestbewerking. Dus of de effectbeschrijving en – vergelijking anders wordt als er wordt uitgegaan van kleinere of juist grotere installaties. En of de effectbeoordeling – en vergelijking gevoelig is voor de keuze van de representatieve technologie: worden de effecten anders bij afwijkende typen technologie ?

In deze analyse gaan we ook na hoe de effectbeschrijving en -vergelijking veranderen als de benodigde mestbewerkingscapaciteit volledig op veehouderijbedrijven waar de mest ontstaat wordt gerealiseerd.

Door de voorgaande stappen en gevoeligheidsanalyses uit te voeren ontstaat een aantal effectbeschrijvingen. Onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht.

Beleidsalternatieven >	Referentie-situatie	Alternatief 1 (2 varianten)	Alternatief 2 (2 varianten)	Alternatief 3 (2 varianten)
Installaties in bedrijf en verwacht (inschatting 2019)	Absolute effecten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Scenario's opgave (gemiddeld type installatie)				
Hoog scenario, - alle mest bewerken (2030) - restant opgave overschot (2030)	n.v.t.	Gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheidsanalyse
Basis scenario (2030)	n.v.t.	Rangschikking	Rangschikking	Rangschikking
Laag scenario (2030)	n.v.t.	Gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheidsanalyse
Typen mestbewerking (basis scenario)				
Representatief type (2030)	n.v.t.	Rangschikking	Rangschikking	Rangschikking
Type x (2030)	n.v.t.	Gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheidsanalyse
Type y (2030)	n.v.t.	Gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheidsanalyse

Tabel 6: Overzicht van stappen in de effectbeoordeling en gevoeligheidsanalyses

Beschouwing doorwerking mestbeleid en klimaatopgave

Daarnaast zal in het MER ook een beschouwing worden gegeven van de mogelijke effecten van het nieuwe landelijke en provinciale mestbeleid en andere beleidsopgaven, zoals het klimaatbeleid.

Doorwerking mestbeleid

Voor wat betreft de reductie van broeikasgassen door de veehouderij, ligt het meeste perspectief bij stalsystemen waar de mest bij de bron gescheiden wordt, de verse mest uit de stal wordt verwijderd en ter plaatse wordt vergist of afgevoerd naar een centrale mestverwerker om daar verder te worden bewerkt. Dit geldt voor zowel de rundveehouderij als de varkenshouderij. Waarbij voor de rundveehouderij mag worden verwacht dat dit in hoofdzaak op de bedrijfslocatie zelf zal plaatsvinden en voor de varkenshouderij naar verwachting in hoofdzaak in installaties. Voor wat betreft de reductie van broeikasgassen door aanpassing van stallen, ligt het meeste perspectief bij stalsystemen waar de mest bij de bron gescheiden wordt, de verse mest uit de stal wordt verwijderd en ter plaatse wordt vergist of afgevoerd naar een centrale mestverwerker om daar verder te worden bewerkt. Hiermee wordt niet alleen gestuurd op ammoniak- maar ook op methaanreductie. Dit geldt voor zowel de rundveehouderij als de varkenshouderij. Voldoende mestbewerkingscapaciteit is daarmee een belangrijke voorwaarde voor deze brongerichte aanpak. Het betreft daarbij industriële mestbewerking en het verwerken van mest op het eigen terrein van veehouderijen, al dan niet in samenwerking met directe omliggende veehouderijen.

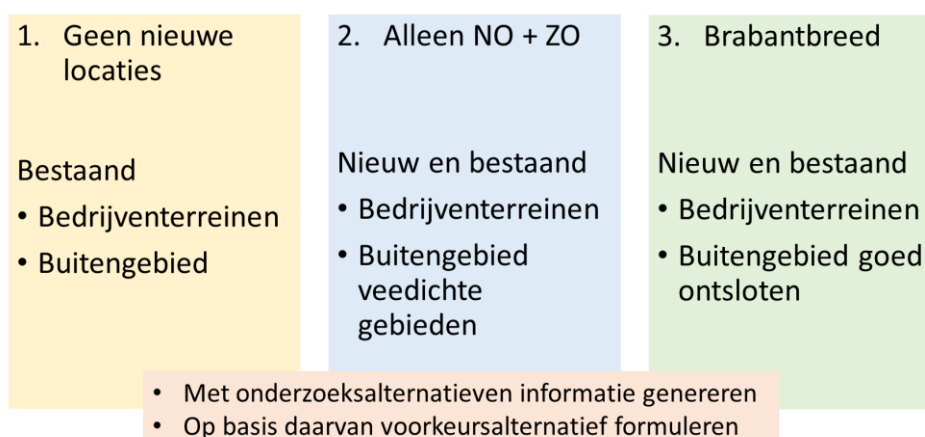
Doorwerking klimaatopgave

Het PBL heeft becijferd dat bij de huidige omvang van de veestapel een reductie tot 10 Mton in 2050 maximaal haalbaar is, mits alle nu bekende mogelijke technische en overige maatregelen maximaal en effectief te worden ingezet. In dat scenario zou de veehouderij verantwoordelijk zijn voor de volledige jaarlijkse broeikasgasuitstoot in Nederland. Dit is geen reëel perspectief, omdat elders in de maatschappij de emissies dan naar nul teruggebracht zouden moeten worden. Een verdere reductie van uitstoot uit de veehouderij (en andere sectoren) is noodzakelijk en bij de huidige stand van de technologie zal de veestapel moeten krimpen. Toepassing van nieuw te ontwikkelen kennis en technologie kan dat wellicht deels opvangen, maar hoeveel dat oplevert blijft onzeker. Het is waarschijnlijk dat ook dan een krimp van de veestapel noodzakelijk zal zijn om de klimaatdoelen op de langere termijn te halen (bron: Duurzaam en gezond, Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, maart 2018). Een krimp van de veestapel leidt tot een afname van het aanbod te verwerken mest.

Omdat dit effecten en beleidskeuzen van een heel andere orde betreft en een ander zichtjaar kennen, worden effecten van deze ontwikkelingen beschouwd maar niet op dezelfde wijze uitgewerkt en vergeleken met de effecten van de onderzoeksalternatieven.

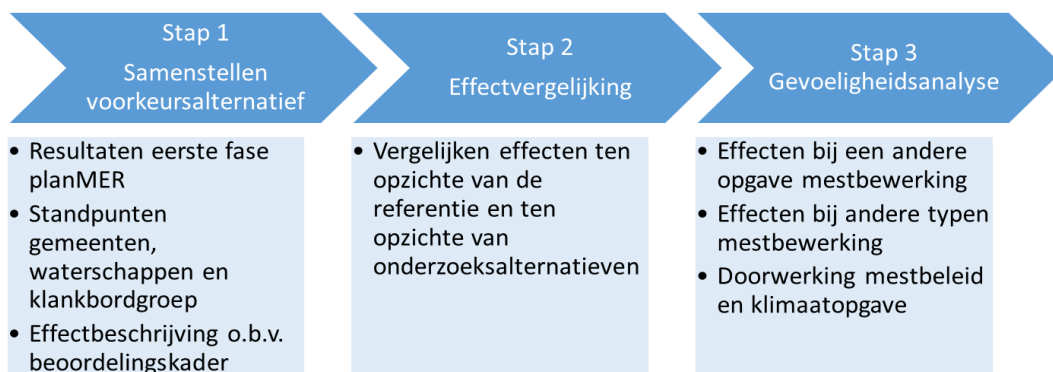
4.3. Fase 2 planMER: voorkeursalternatief

De resultaten van de eerste fase van het planMER worden door Gedeputeerde Staten aan besturen van de Brabantse gemeenten, waterschappen en de leden van de klankbordgroep voorgelegd. Met het verzoek om standpunten aan te geven m.b.t. het dan nog te formuleren voorkeursalternatief. Op basis van de effectvergelijking onderzoeksalternatieven en standpuntbepaling hierover zal er een voorkeursalternatief worden geformuleerd. Die keuze kan gebaseerd zijn op 1 van de onderzochte onderzoeksalternatieven en –varianten, maar kan ook bestaan uit een combinatie daarvan.

Figuur 12: Illustratie alternatiefontwikkeling: van onderzoeksalternatieven naar voorkeursalternatief

Als het voorkeursalternatief afwijkt van de eerder onderzochte alternatieven en – varianten, zullen de effecten van dit voorkeursalternatief in een tweede ronde effectbepaling worden beschreven en vergeleken. Ook voor het voorkeursalternatief wordt de gevoeligheidsanalyse uitgevoerd.

Figuur 13 Drie stappen binnen fase 2 van het planMER

Het op te stellen MER dient via een navolgbare uitwerking en vergelijking van locaties, zoekgebieden en alternatieven informatie te bieden om te komen tot zo breed mogelijk gedragen regionale afsprakenkaders. De te maken afspraken hebben betrekking op de ruimtelijke keuzen, spreiding, gewenste omvang en ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande en/of nieuwe locaties voor mestbewerking.

Het MER richt zich dus zowel op de beoordeling van bestaande locaties als gebieden met potentiële nieuwe locaties.

BIJLAGE 1

BEGRIPPENLIJST

Alternatief	Eén van de mogelijke oplossingen om de doelstellingen te bereiken. In deze NRD gaat het om mogelijke onderzoeksalternatieven, gericht op verschillen in de locaties waar uitbreiding van nieuwvestiging van installaties voor mestbewerking wordt toegestaan
Autonome ontwikkeling	De ontwikkeling van het milieu en andere factoren die kan worden afgeleid uit de huidige toestand van het milieu en vastgesteld beleid.
Beoordelingscriteria	Beslissende kenmerken waarop de milieubeoordeling gebaseerd wordt.
Expert-judgement	Inschatting van één of meerdere deskundige(n) op grond van kennis en ervaring.
Gevoeligheidsanalyse	Deze analyse laat de fluctuatie van een of meer variabelen zien, waardoor de gevoeligheid van het resultaat voor variaties duidelijk wordt. Het is een 'wat-als' methode. Hiermee wordt inzicht verkregen over welke onzekerheden impact hebben op het resultaat, zonder uitspraak te doen over de waarschijnlijkheid van de variaties / afwijkingen.
Mestbewerking	De toepassing van basistechnieken of combinaties daarvan met als doel de aard, samenstelling of hoedanigheid van dierlijke mest te wijzigen, zoals droging, bezinking, (co)vergisting, scheiding, hygiëniseren of indamping van mest. De definitie van mestbewerking is opgenomen in de Verordening ruimte Noord-Brabant.
Mestverwerking	Met mestverwerking wordt bedoeld export van mest, mestverbranding en mestvergisting. Het betreft die bewerkingen van mest die ertoe kunnen leiden dat de mestproducten bij de Nederlandse landbouw kunnen worden afgezet (exportwaardig) en voldoen aan de definitie van mestverwerking uit de Meststoffenwet. Covergisten en scheiden zijn bewerkingsmethodes en vallen niet onder mestverwerking
Mestbewerkings-capaciteit	Capaciteit van een mestbewerkingsinstallatie. In vergunningen wordt deze in de regel uitgedrukt in kubieke meters of tonnen. In de berekening van het mestoverschot is uitgegaan van kilo's fosfaat. Deze berekening wordt specifiek per installatie gemaakt, rekening houdend met het soort mest die wordt bewerkt. Het fosfaatgehalte verschilt namelijk per mestsoort.

Rangschikking / Ranking	Classificatie in een bepaalde volgorde. In deze NRD een classificatie van locaties van bestaande en potentiële mestbewerkingslocaties op basis van een set van criteria
Referentiesituatie	De situatie in het plangebied wanneer enkel de autonome ontwikkelingen en niet de voorgenomen activiteit plaatsvindt. Ten opzichte van deze situatie worden de effecten van de activiteit beoordeeld.
Scenario's	Scenario's geven een beeld van de wijze waarop de activiteit mestbewerking zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen en maken in deze NRD onderdeel uit van de gevoeligheidsanalyse. Door het beschouwen van verschillende scenario's ontstaat een beeld van de bandbreedte aan effecten als gevolg van de activiteit mestbewerking.

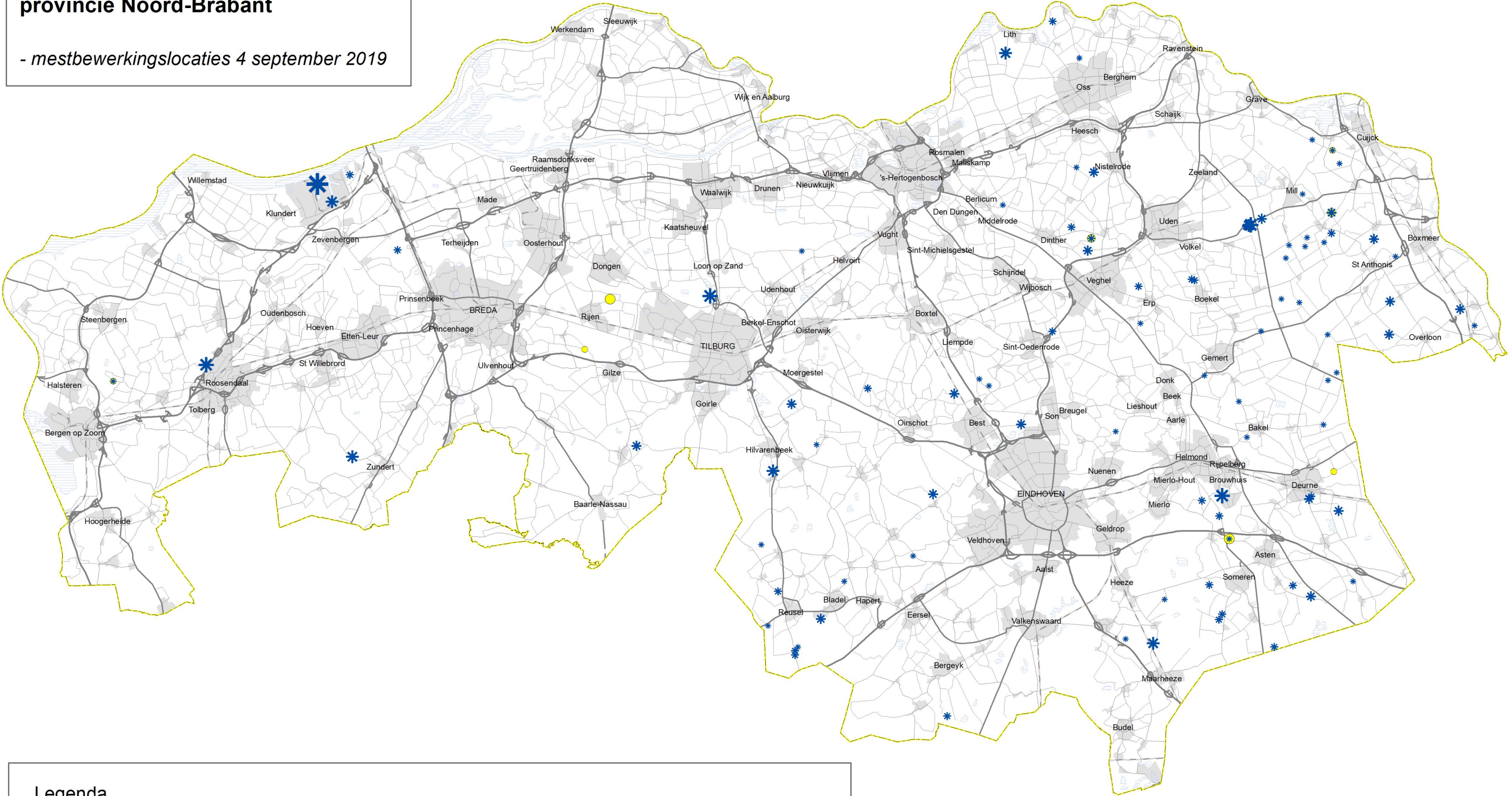
BIJLAGE 2 KAARTEN

- A. Inventarisatie mestbewerkingslocaties, vergund en aanvragen (september 2019)
- B. Indicatie gebieden die zijn uitgesloten voor nieuwe locaties voor mestbewerking op grond van de Verordening ruimte.

Beide kaarten worden geactualiseerd c.q. aangevuld tijdens het opstellen van het MER

NRD Mestbewaterkingslocaties provincie Noord-Brabant

- mestbewaterkingslocaties 4 september 2019

Legenda

mestbewaterkingslocaties
4 september 2019

- * vergund
- aanvraag,
(nog) niet vergund

capaciteit fosfaat (ton)

•	onbekend	• *	500 - 1000
• *	0 - 50	• *	1000 - 2500
• *	50 - 100	• *	2500 - 5000
• *	100 - 500	• *	5000 - 10000

▒ bebouwde kom
(indicatief)

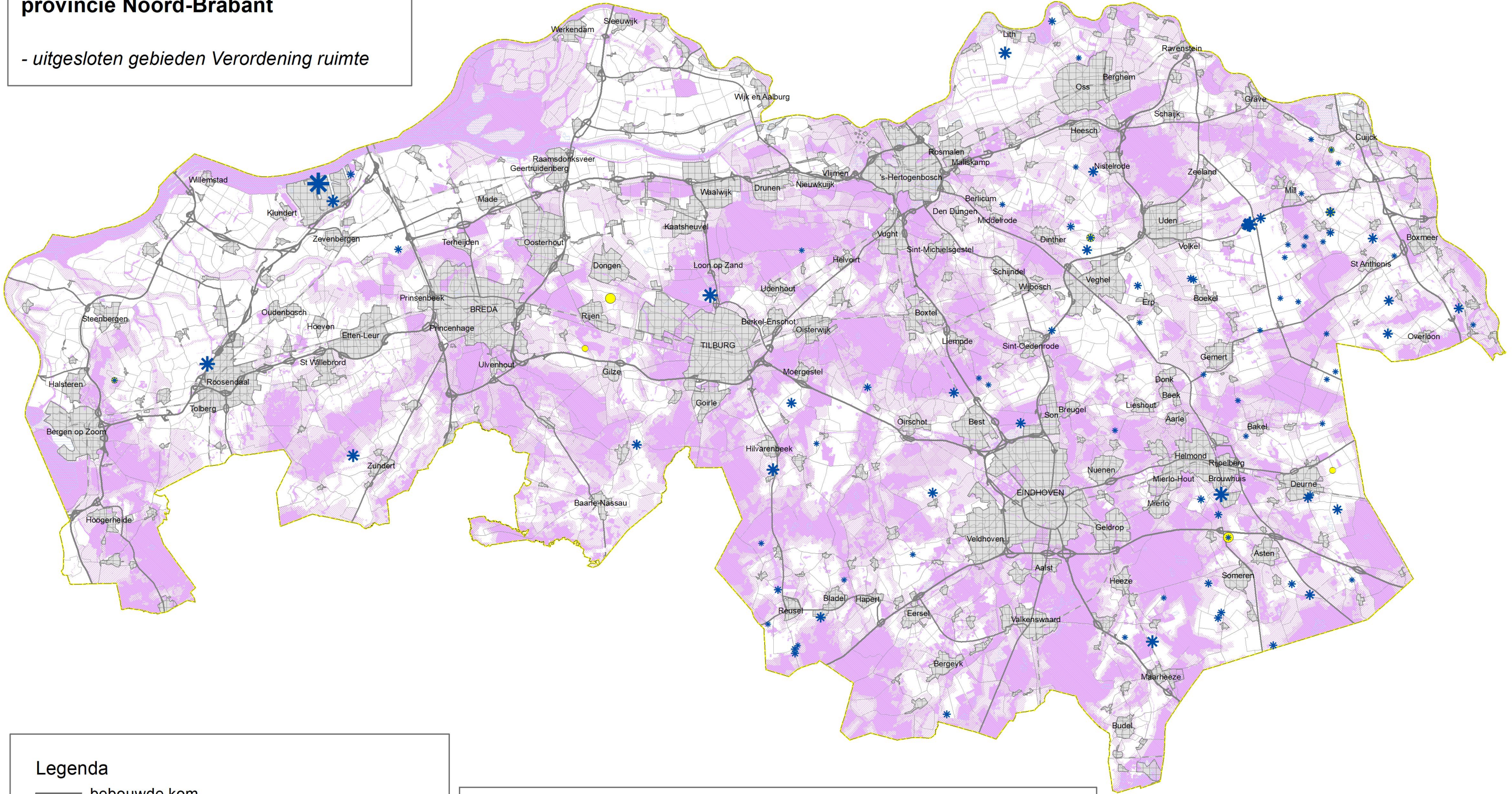
POUDEROYEN
compagnons

P197550 10 sept 2019

0 2,5 5 10 15
Kilometers

NRD Mestbewaterkingslocaties provincie Noord-Brabant

- uitgesloten gebieden Verordening ruimte

Legenda

 bebouwde kom
(indicatief)

Verordening ruimte

 Groenblauwe mantel

 Zone beperking veehouderij

 Natuurnetwerk Brabant

POUDEROYEN
compagnons

P197550 10 sept 2019

mestbewaterkingslocaties
4 september 2019

 vergund

 aanvraag,
(nog) niet vergund

capaciteit fosfaat (ton)

 onbekend

 * 0 - 50

 * 50 - 100

 * 100 - 500

 * 500 - 1000

 * 1000 - 2500

 * 2500 - 5000

 * 5000 - 10000

0 2,5 5 10 15
Kilometers

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE

Artikel 29 lid 2 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Onderwerp: behandelen concept Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op donderdag 7 november 2019,

gelezen de raadsinformatiebrief R1 Notitie Reikwijdte en detailniveau mestbewerkingslocaties (NRD) van 17 oktober 2019;

Constaterende dat

- In de brief van Gedeputeerde Staten van Noord Brabant van 16 juli 2019 aan de Brabantse besturen is toegezegd: "Ons voornemen is dat gemeente en provincie gezamenlijk een NRD opstellen en dat GS het concept van de NRD medio September tot begin November in de inspraak brengen en aan u toesturen. U heeft daarbij voldoende tijd om dit desgewenst in uw gemeenteraad of algemeen bestuur te bespreken en eventueel uw zienswijze aan GS kenbaar te maken. Op basis van de ingekomen zienswijzen en adviezen stellen GS eind 2019 de NRD van het plan MER vast."
- In de naar de raad gezonden raadsinformatiebrief staat dat er tot uiterlijk 8 november een zienswijze ingediend kan worden op het concept NRD;

Overwegende dat

- de raadsinformatiebrief pas op 17 oktober naar de raad is verstuurd;
- de gemeenteraad van Landerd nog niet de gelegenheid heeft gehad om de raadsinformatiebrief en de notitie NRD te agenderen voor bespreking;
- de gemeenteraad, om recht te doen aan de kaderstellende rol van de gemeenteraad, deze mogelijkheid voor bespreking en het formuleren van een mogelijke zienswijze wel moet krijgen,

besluit:

1. het concept NRD (Notitie Reikwijdte Detailniveau) te agenderen voor bespreking tijdens de voorbereidende raadsvergadering van eind november en de raadsvergadering van 12 december 2019.

en draagt op aan het college van burgemeester en wethouders op om:

2. uiterlijk vóór 20 november alle informatie met betrekking tot de Notitie RD, met onder meer het concept NRD van Pouderoijen, het vervolgproces, de procedure van de regionale afspraken mestbewerkingslocaties Noord-Brabant toe te voegen aan deze agenda.

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE

Artikel 29 lid 2 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

3. morgen, vrijdagmorgen 8 november een pro-forma zienswijze per mail in te dienen bij Gedeputeerde Staten van Noord Brabant met daarin beschreven dat er namens de gemeenteraad van de gemeente Landerd een (mogelijke) zienswijze met onderbouwing volgt nadat de gemeenteraad het concept NRD op 12 december 2019 heeft besproken.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indieners

Harold van den Broek, fractie RPP

Harry van Tiel, fractie Lijst Zeeland

Jacques Pijnappels, fractie Progressief Landerd

Madeleine Hoek, fractie VVD

Jeroen van den Heuvel, fractie Maashorst Vooruit

Deze motie is ~~aangenomen/verworpen~~ in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

Uw brief van: 16 juli 2019
 Uw kenmerk: C2248333/4549374
 Briefnr: AU/055805
 Zaaknr: Z/040384
 Bijlagen: -
 Inlichtingen: M. Philipse

Provincie Noord-Brabant
 College van Gedeputeerde Staten
 Postbus 90151
 5200 MC 's-Hertogenbosch

Boekel, 22 oktober 2019
 Verzonden: 7 november 2019

Onderwerp: Zienswijze gemeente Boekel op Notitie Reikwijdte en Detailniveau plan-MER locaties mestbewerking

Geachte College van GS,

In uw brief van 16 juli 2019 geeft u uitleg over het proces om te komen tot een gezamenlijke visie op mestbewerking en de daarbij horende locaties voor Oost Brabant. U schetst in uw schrijven het proces om te komen tot een plan-MER. Tevens geeft u de gemeenten de mogelijkheid om tot begin november hun zienswijze op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) te geven. Met deze brief geven wij u onze zienswijze.

De agrarische sector is van groot belang voor de economische en sociale toekomst van Oost Brabant. Wij zijn trots op onze boeren. Zij zijn erin geslaagd een hoogwaardig product te ontwikkelen dat wereldwijd zijn gelijke niet kent.

Die ontwikkeling heeft echter ook een keerzijde. Door de steeds verdere intensivering van de veeteelt zit de sector met een mestoverschot waarop een antwoord moet worden gevonden. Echter vragen we ons op dit moment af in hoeverre de inschattingen die gedaan zijn, recht doen aan de transitie in de veehouderij. Denkend aan de saneringsregelingen vanuit de provincie en landelijke overheid, dan heeft dat effect op het totale mestoverschot van onze provincie. In hoeverre zijn de actuele prognoses meegenomen in de opgestelde visie? Daarnaast krijgen we ook signalen dat de huidige installaties moeite hebben om de vergunde mestcapaciteit aangevoerd te krijgen ondanks het berekende mestoverschot. Kortom: wordt er voldoende geanticipeerd op de actualiteiten?

Op een aantal belangrijke punten verschilt de regionale mestvisie en onze visie zoals in 2018 unaniem raadsbreed is vastgelegd in ons omgevingsplan. Wij zijn van mening dat grootschalige mestverwerking niet de oplossing is, en zeker niet in het buitengebied op een afstand van 250 meter van bewoning. De gemeenteraad ziet grootschalige installaties als industriële activiteit die op een daartoe bestemde locatie thuishoort. Lokale mestverwerking van mest van eigen bedrijf op kleinschalig niveau kan op veel meer draagvlak vanuit de samenleving rekenen. Daarnaast heeft de gemeente Boekel co- en monovergisting uitgesloten. Daarbij zijn wij van mening dat

minder grootschalige mestverwerking zich beter laat monitoren en bijsturen. Het verbaast ons dat in de regionale mestvisie geen standpunt wordt ingenomen aangaande covergistingsinstallaties. Dit terwijl in het Brabants bestuursakkoord is opgenomen dat wordt gezocht naar een verbod op deze installaties. Wij horen graag uw reactie hierop.

Wij zijn verbaasd over het feit dat een regionale mestvisie is vastgesteld zonder dat op enigerlei wijze de gemeenteraad hierover haar standpunt kenbaar heeft kunnen maken. In de aangeleverde stukken wordt meermalen aangegeven dat de gemeenteraad betrokken is waardoor het voor de burgers lijkt dat gemeenteraden hebben ingestemd met de regionale mestvisie en de procesgang. We willen in deze zienswijze expliciet benadrukken dat de gemeenteraad geen instemming heeft gegeven aan de regionale mestvisie zoals deze nu wordt voorgelegd. Het is van groot belang dat de gemeenteraden actief betrokken worden in de verdere besluitvorming zodat er uiteindelijk een breed gedragen visie op basis van diverse ingekomen zienswijzen kan ontstaan.

Ondanks dat in de aangereikte stukken meermalen wordt aangegeven dat de borging van gezondheid belangrijk is, valt ons op dat de GGD niet betrokken is bij de totstandkoming en advisering van de regionale mestvisie. Wij dringen er dan ook op aan dat, voordat overgegaan wordt tot de vaststelling van de NRD, de GGD een advies geeft over de regionale mestvisie en de NRD. Wij willen dat de adviezen van GGD beschikbaar worden gesteld aan de gemeenteraad. Tevens dringen wij er op aan dat de GGD, deelneemt aan de klankbordgroep.

We vragen ons dan ook af of de uitkomst van deze Mer-procedure, ook al worden er allerlei zorgvuldigheidscriteria meegenomen, zal leiden tot het beoogde draagvlak. Graag horen we op welke manier u dit wil bereiken en willen erop hameren dat er ruimte is voor inspraak van gemeenteraden en burgers. Het huidige proces past niet bij hetgeen wat beoogd wordt in de Omgevingswet waarbij gemeenten de mogelijkheid krijgen lokale afwegingen te maken.

Graag zien we uw reactie op onze zienswijze tegemoet.

Hoogachtend,

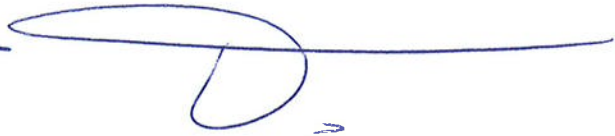
De gemeenteraad van Boekel,

De griffier,

M.R.P. Philipse

De burgemeester,

P.M.J.H. Bos

Ingekomen stukken voor de raad

(Agendapunt 7b raadsvergadering 12 december 2019) - definitief

(bijgewerkt tot en met 21 november 2019)

Alle ingekomen stukken staan in iBabs bij *Overzichten, Ingekomen Stukken*.

Nr.	Datum ontvangen	Afzender	Onderwerp
Voorgestelde afwikkeling			
A. Voor kennisgeving aannemen			
A1	07-10-2019	VNG	Ledenbrief Stand van zaken herziening gemeentefonds
A2	07-10-2019	Stg. Sint & Pietengilde	Zwarte Piet in uw gemeente
A3	08-10-2019	VNG	Ledenbrief Handleiding uniformering objectafbakening gemeentelijke belastingen
A4	16-10-2019	VNG	Ledenbrief FLO overgangsrecht: versneld sparen naar 225% van het netto inkomen
A5	21-10-2019	Gemeente Renkum	Motie Stop toenemende controledrift
A6	17-10-2019	Transitium Groep	"De kracht van lokale partijen"
A7	25-10-2019	VNG	Ledenbrief Bekendmaking kandidaten voor vacatures bestuur en commissies
A8	29-10-2019	IBN	Kwartaalinformatieset Kwartaal 3-2019
A9	31-10-2019	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Handreiking integriteitstoetsing van kandidaten voor decentrale politieke partijen
A10	30-10-2019	VNG	Ledenbrief Aanpak stikstofproblematiek
A11	31-10-2019	Stadswerk	Opdracht aan Oogstfonds
A12	31-10-2019	Vng	Ledenbrief Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties in oprichting (WSGO)
A13	31-10-2019	Dorpsontwikkeling Reek	Woonconcept Reek door een sociale en ruimtelijke bril
A14	31-10-2019	Provincie Noord-Brabant	Herindeling Landerd Uden
A15	01-11-2019	Gemeente Katwijk	Brief Klimaataakkoord
A16	04-11-2019	Mevr Kuijpers	Brief over nieuwe Maashorstgemeente
A17	29-10-2019	Gemeente Rheden	Motie Trap op Trap af
A18	29-08-2019	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Verhouding ambtsgebed en beginsel scheiding kerk en staat
A19	04-10-2019	Gemeente Bergen op Zoom	Motie gemeenteraad uitbreiding gemeentelijk belastinggebied
A20	04-10-2019	Gemeente Zwartewaterland	Motie vreemd aan de orde van de dag over problematiek medicinale cannabis
A21	06-11-2019	Gemeente Westerkwartier	Motie vreemd aan de orde van de dag _ Gemeentefonds
A22	04-11-2019	Louis van der Kallen	Ruimte in regels boos makend
A23	05-11-2019	Regionale Energie Strategie (RES)	Leer-en ontwikkelbijeenkomsten
A24	07-11-2019	VNG	Ledenbrief Arbeidsvoorwaarden voor de onderkant van de arbeidsmarkt
A25	12-11-2019	Veiligheidsregio Brabant-Noord	Beleidsplan 2020-2023 Samen Veiliger
A26	12-11-2019	Combinatie Jeugdzorg	Presentatie Samen sterk voor jeugd op 6 nov 2019
A27	12-11-2019	Provincie Noord-Brabant	Brief raad Aanwijzingsbesluit Landerd
A28	13-11-2019	VNG	Ledenbrief Samenwerking gemeenten-zorgverzekeraars
A29	13-11-2019	VNG	Ledenbrief Mobiliteit
A30	13-11-2019	VNG	Ledenbrief Bekendmaking ontbreken tegenkandidaten vacatures VNG bestuur en commissies

A31	15-11-2019	Gemeente Duiven	Motie Vreemd "Samen trap-op trap-af"
A32	19-11-2019	VNG	Ledenbrief Wijziging Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
A33	20-11-2019	Gemeente Haaren	Motie trap op – trap af
B. Behandelen bij desbetreffende agendapunt			
B1	23-10-2019	RECROON Noord Brabant	Nieuwe gemeente, nieuwe naam <i>(agendapunt 5a herindelingsontwerp, RV 24/10/2019)</i>
B2	11-11-2019	Gemeente Boekel	Notitie Reikwijdte en Detailniveau plan-MER locaties mestbewerking <i>(agendapunt 5d Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties)</i>
C. Ter verdere afdoening in handen van het college stellen			
C1	26-10-2019	Mevr. Meulenbroek	Brief voor gemeenteraad: milieuveiligheid rond Schuifelenberg 19
D. In handen van college stellen voor uitbrengen van pre-advies			
Z. Stukken zware afstemmingsprocedure Uden (voor kennisgeving aannemen)			
Z1	21-11-2019	Gemeente Uden	Raadsbesluit Programmabegroting 2020 t.b.v. raad Landerd

(Agendapunt 7c raadsvergadering 12 december 2019) – definitief

Gemeenteraad
Landerd

Bij agendapunt 7c staat de raadsinformatiebrief (zonder bijlages). Alle bijlages zijn te vinden bij *Overzichten/ Raadsinformatie 2018-2022*

[illegible]